

LATVIJAS UNIVERSITĀTE  
SOCIĀLO ZINĀTŅU FAKULTĀTE  
INFORMĀCIJAS UN BIBLIOTĒKU STUDIJU NODAĻA

**BIBLIOGRĀFISKIE LĪDZEKĻI LATVIJĀ, 1951-1955**

BAKALaura DARBS

Autore: **Ņina Sudakova**

Stud.apl.06040

Darba vadītāja: lektore, M.Sci.Soc.Iveta Kalniņa

RĪGA 2009

## ANOTĀCIJA

Par Latvijā izdotajiem bibliogrāfiskajiem līdzekļiem no 1951. līdz 1955. gadam nav pieejams neviens pētījums un nav izdarīts kvantitatīvs, kvalitatīvs raksturojums, nav apkopoti secinājumi par attīstības tendencēm. Pētījuma mērķis pievērst bibliogrāfijas nozares speciālistu un informācijas zinātnes darbinieku uzmanību bibliogrāfijas vēsturei, iepazīstināt ar Latvijas lielāko institūciju un bibliotēku iestāžu izdotajiem bibliogrāfiskajiem līdzekļiem otrās padomju okupācijas laikā. Pētījumā tiek apskatīti un analizēti līdz mūsdienām saglabājušies bibliogrāfiskie līdzekļi.

Atslēgvārdi – bibliogrāfijas vēsture, bibliogrāfiskie līdzekļi, bibliogrāfiskie rādītāji, ieteicošie bibliogrāfiskie līdzekļi, zinātniskās bibliotēkas, padomju okupācija, ideoloģija.

## The ANNOTATION

The bibliographic resource issued in Latvia from 1951. up to 1955 are not available, no study has been made and a quantitative, qualitative characteristics, are not summarized findings on the trends. The aim of the study of literature for specialists and information science staff on the history of literature, presented by Latvia's largest libraries of institutions and authorities issued bibliographic resources during the second Soviet occupation. The study is discussed and analyzed until the present day remained bibliography tools.

Keywords - Bibliographies history, bibliographic resources, bibliographic indicators indicative as bibliographic resources, research libraries, the Soviet occupation, ideology.

## ANMERKUNG

Die bibliographische Ressource, die in Lettland von 1951. bis 1955 nicht zur Verfügung stehen, keine Studie wurde eine quantitative und qualitative Merkmale, die nicht zusammengefasst Erkenntnisse über die Tendenzen. Das Ziel der Studie von Literatur für Fach-und Informatik Personal über die Geschichte der Literatur, die von Lettland den größten Bibliotheken der Institutionen und Behörden, die bibliographischen Ressourcen in der zweiten sowjetischen Besatzung. Die Studie diskutiert und analysiert, bis zum heutigen Tag geblieben Bibliographie Werkzeuge.

Keywords - Bibliographies Geschichte, bibliographische Ressourcen, bibliographische Indikatoren wie indikative Bibliographische Ressourcen-, Forschungs-Bibliotheken, die sowjetische Besatzung, Ideologie.

## SATURS

Anotācijas.....	2
Saturs.....	3
Apzīmējumu saraksts.....	5
Ievads.....	6
1. Bibliogrāfisko līdzekļu izpētes teorētiskie aspekti.....	10
2. Bibliogrāfiskā darbība – viens no nozīmīgiem bibliotekārā darba aspektiem.....	19
2.1. Bibliogrāfijas nozares jēdziena izpratne.....	19
2.2. Bibliogrāfiskie līdzekļi kā bibliogrāfiskās darbības rezultāts.....	21
3. Bibliogrāfisko līdzekļu veidošanas tradīcijas Latvijā.....	25
4. Bibliogrāfisko līdzekļu veidošanā iesaistītās organizācijas Latvijā 1951.-1955.gadā.....	28
4.1. Latvijas PSR Valsts grāmatu palāta.....	29
4.2. Latvijas PSR Valsts bibliotēka.....	39
4.3. Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Fundamentālā bibliotēka.....	51
4.4. Republikas Medicīnas pētnieciskā bibliotēka.....	60
Rezultāti un diskusija.....	65
Secinājumi.....	68
Izmantotie informācijas avoti.....	69
Pielikumi.....	79
1. pielikums. Latvijas PSR Valsts grāmatu palātas 1951.-1955.gadā publicēto bibliogrāfisko līdzekļu bibliogrāfija.....	79
2. pielikums. 4.1.tabula. Latvijas PSR Valsts grāmatu palātas bibliogrāfisko līdzekļu analīze.....	81
3. pielikums. Latvijas PSR Valsts bibliotēkas 1951.-1955.gadā publicēto bibliogrāfisko līdzekļu bibliogrāfija.....	87
4. pielikums. 4.2.tabula. Latvijas PSR Valsts bibliotēkas bibliogrāfisko līdzekļu analīze .....	91
5. pielikums. Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Fundamentālās bibliotēkas 1951.-1955.gadā publicēto bibliogrāfisko līdzekļu bibliogrāfija.....	96
6. pielikums. 4.3. tabula. Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Fundamentālās bibliotēkas bibliogrāfisko līdzekļu analīze.....	98.

7. pielikums. Republikas Medicīnas pētnieciskās bibliotēkas 1951.-1955.gadā publicēto bibliogrāfisko līdzekļu bibliogrāfija.....	101
8. pielikums. 4.4.tabula. Republikas Medicīnas pētnieciskās bibliotēkas bibliogrāfisko līdzekļu analīze.....	101
9. pielikums. 1.attēls. Priekšvārds koprādītājam.....	105
10. pielikums. 2.attēls. Paraugs no koprādītāja.....	106

## **APZĪMĒJUMU SARAKSTS**

Latvijas PSR – Latvijas Padomju sociālistiskā republika

LAB – Latvijas Akadēmiskā bibliotēka

LNB - Latvijas Nacionālās bibliotēka

LU – Latvijas Universitāte

PSRS – Padomju Sociālistisko republiku savienība

BIZ – bibliotēku un informācijas zinātne

IZ – informācijas zinātne

ZA FB – Zinātņu akadēmijas Fundamentālā bibliotēka

## IEVADS

### Pētījuma temats

Bakalaura darba temats ir „Bibliogrāfiskie līdzekļi Latvijā, 1951-1955”. Darbā tiek apskatīti teorētiskie materiāli, kas raksturo bibliogrāfiskos līdzekļus un to klasifikāciju. Apskatīta bibliotēku bibliogrāfiskā darbība un bibliogrāfiskie līdzekļi kā šī darba rezultāts. No grāmatas „Latvijas PSR bibliotēkās sastādītie bibliogrāfiskie rādītāji, kartotēkas un rakstveida uzziņas, 1945.-1960.” ir iegūta informācija par bibliotēkām, kas iesaistījās šajā darbā un kādus rādītājus tās izdeva laikā no 1951. līdz 1955.gadam.

### Problēmsituācija un pētījuma problēma

Aizvien straujāk attīstoties informācijas tehnoloģijām, ir plašas iespējas iegūt informāciju par visu notiekošo, bet Latvijas bibliogrāfijas vēsture ir maz izpētīta un aprakstīta lasītājiem un speciālistiem pieejamos izdevumos.

Analizējot Latvijas bibliogrāfiju kā bibliotēku darbības virzienu pēc Otrā pasaules kara var konstatēt, ka vienīgās ziņas par šī laika bibliogrāfisko darbību ir apkopotas mašīnrakstā izdotajā grāmatā „Latvijas PSR bibliotēkās sastādītie bibliogrāfiskie rādītāji, kartotēkas un rakstveida uzziņas, 1945.-1960”. Par laika posmu no 1950.gada līdz 1955.gadam nav pieejams neviens pētījums par Latvijā izdotajiem bibliogrāfiskajiem līdzekļiem un nav izdarīts kvantitatīvs, kvalitatīvs raksturojums, nav apkopoti secinājumi par attīstības tendencēm.

### Teorētiskā bāze

Bakalaura darbā ir apskatīta Dānijas Karaliskās bibliotēku un informācijas zinātnes skolas profesora Birgera Hjørlanda (*Birger Hjørland*) teorija par domēnu lauka analīzi. Bibliogrāfijas teorijas jautājumu analīzei izmantoti Krievijas bibliogrāfijas zinātnieku Oļega Koršunova (*Олег Коршунов*, 2), Valērija Fokējeva (*Валерий Фокеев*, 27), Īzaka Morgenšterna (*Исаак Моргенштерн*, 25), Dmitrija Kogotkova (*Дмитрий Коготков*, 24) bibliogrāfijas jēdziena skaidrojumi un pētījumi par to klasifikāciju. Bibliogrāfisko līdzekļu sastādīšanas metodikas izpētei izmantota LU profesores Baibas Sporānes grāmata „Ieteicošā bibliogrāfiskā līdzekļa sastādīšana”. Kontentanalīzes metodes izpētei izmantotas Klauša Krippendorfa (*Klaus Krippendorff*, 22), Kimberleja Noiendorfa (*Kimberly A. Neuendorf*, 23) Ilzes Šulmanes (20) publikācijas.

### **Empīriskā bāze**

Bakalaura darba empīriskā bāze ir Latvijā no 1951. līdz 1955.gadam izdotie bibliogrāfiskie līdzekļi. No izdevuma „Latvijas PSR bibliotēkās sastādītie bibliogrāfiskie rādītāji, kartotēkas un rakstveida uzziņas, 1945.-1960” iegūta informācija – kuras bibliotēkas bija iesaistītas bibliogrāfisko līdzekļu veidošanas darbā un kāda veida resursi ir šajā laikā sastādīti.

No visiem bibliogrāfiskajiem līdzekļiem analizēti tikai iespēstie bibliogrāfiskie līdzekļi, jo tie ir labāk saglabājušies. Izvēlēti Latvijas PSR Grāmatu palātas (tagad Latvijas Nacionālās Bibliotēkas Bibliogrāfijas institūta) izdotie bibliogrāfiskie rādītāji, jo aplūkojamajā laika periodā Latvijas PSR Grāmatu palāta bija nozīmīgākais bibliogrāfiskā darba centrs un šīs iestādes bibliogrāfiskie rādītāji ir vairāk saglabājušies un pieejami LNB Letonikas nodaļā. Apskatīti arī Latvijas PSR Valsts bibliotēkas (tagad Latvijas Nacionālās bibliotēkas), Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Fundamentālās bibliotēkas (tagad Latvijas Akadēmiskās bibliotēkas) un Republikas Medicīnas pētnieciskās bibliotēkas (tagad Latvijas Medicīnas bibliotēkas) iespēstie bibliogrāfiskie līdzekļi, kas ir saglabājušies un pieejami daļēji LNB krājumā, Letonikas nodaļā un LAB Misiņa bibliotēkā.

### **Koncepcija**

Bibliogrāfiskajam darbam Latvijā laikā no 1951. līdz 1955.gadam ir raksturīga iepriekš izdoto bibliogrāfisko līdzekļu sastādīšanas tradīciju pārmantojamība.

Latvijā no 1951. līdz 1955.gadam izdotie bibliogrāfiskie līdzekļi ir latviešu bibliogrāfijas vēstures sastāvdaļa.

### **Izpētes pakāpe un novitāte**

Bibliogrāfijas vēsturē ir konstatēts, ka bibliogrāfiskie līdzekļi, to sastādītāji un izdošanā iesaistītās organizācijas ir pētītas tikai līdz 1940.gadam. Lai saprastu, kas ir tapis līdz šim laikam, bakalaura darbā ir apskatīta Ārijas Brempeles „Latviešu bibliogrāfijas vēsture 1920-1940” un Kārļa Egles „Īsa latviešu bibliogrāfijas vēsture līdz 1917.gadam”.

LU Informācijas un bibliotēku studiju nodaļā turpinās bibliogrāfisko līdzekļu izpēti par laiku, sākot no 40.gadiem līdz mūsdienām. Par šo tematu aizstāvēts Sintijas Lelles bakalaura darbs „Bibliogrāfiskie līdzekļi Latvijā pēc Otrā pasaules kara, 1945-1950”. Bakalaura darba temats par Latvijā izdotajiem bibliogrāfiskajiem līdzekļiem laikā no 1951. līdz 1955.gadam turpina šos pētījumus.

### **Pētījuma objekts un priekšmets**

Pētījuma objekts ir Latvijas bibliogrāfijas vēsture. Pētījuma priekšmets ir tipogrāfiski iespiestie bibliogrāfiskie līdzekļi, kas izdoti Latvijā no 1951. līdz 1955.gadam.

### **Pētījuma mērķis un uzdevumi**

Pētījuma mērķis ir noskaidrot, kādi bibliogrāfiskie līdzekļi Latvijā ir iznākuši 1951.-1955.gadā, kādas iestādes ir iesaistījušās bibliogrāfisko rādītāju veidošanā, kā arī veikt Latvijas PSR Grāmatu palātas (tagad Latvijas Nacionālās Bibliotēkas Bibliogrāfijas institūta), Latvijas PSR Valsts bibliotēkas (tagad Latvijas Nacionālā bibliotēkas), Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Fundamentālā bibliotēkas (tagad Latvijas Akadēmiskās bibliotēkas), Republikas Medicīnas pētnieciskās bibliotēkas (tagad Latvijas Medicīnas bibliotēkas) izdoto bibliogrāfisko rādītāju analīzi.

Mērķa īstenošanai ir izvēlēti šādi uzdevumi:

1. Veidot pētījuma teorētisko bāzi, izmantojot teoriju par domēnu lauka analīzi un bibliogrāfijas teoriju. Precizēt pētījumam izmantojamās metodes, noskaidrojot to speciālajā literatūrā.
2. Iepazīties ar iepriekšējiem latviešu bibliogrāfijas vēstures pētījumiem.
3. No grāmatas „Latvijas PSR bibliotēkās sastādītie bibliogrāfiskie rādītāji, kartotēkas un rakstveida uzziņas, 1945.-1960” apkopotajiem datiem atlasīt 1951.-1955.gadā iespējami izdotos rādītājus un veikt to tālāko meklēšanu bibliotēku katalogos, lai atrastos izdevumus aprakstītu un izpētītu.
4. Izveidot rādītāju analīzei piemērotu kritēriju analīzes tabulas.
5. Veikt rādītāju kvantitatīvo un kvalitatīvo raksturojumu.
6. Izdarīt secinājumus par iegūtajiem rezultātiem.

### **Hipotēzes**

1. 1951.-1955.gadā Latvijas PSR Grāmatu palātas, Latvijas PSR Valsts bibliotēkas, Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Fundamentālā bibliotēkas un Republikas Medicīnas pētnieciskās bibliotēkas izdotie bibliogrāfiskie līdzekļi pēc to sastādīšanas principiem atbilst pētāmajā laika periodā pastāvošajai vienotai teorētiskajai un metodiskajai bāzei, kas veidojusies Krievijas bibliogrāfijas skolā.
2. 1951.-1955.gadā Latvijā izdotie bibliogrāfiskie līdzekļi atbilda padomju laika ideoloģijas prasībām.

3. 1951.-1955.gadā Latvijā tika izdoti vairāk bibliogrāfiskie līdzekļi nekā iepriekšējos piecos gados.

### **Pētniecības metodes**

Bakalaura darbā ir izmantota dokumentu analīzes un statistikas metode, kontentanalīzes metode.

No grāmatas „Latvijas PSR bibliotēkās sastādītie bibliogrāfiskie rādītāji, kartotēkas un rakstveida uzziņas, 1945.-1960.” apkopotajiem datiem atlasīti 1951.-1955.gadā iespējami izdotie bibliogrāfiskie rādītāji un Latvijas PSR Grāmatu palātas, Latvijas PSR Valsts bibliotēkas, Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Fundamentālā bibliotēkas, Republikas Medicīnas pētnieciskās bibliotēkas izdotie rādītāji, kuri tika sameklēti bibliotēkās (skat. 1., 3., 5., 7. pielikumu) tiek analizēti pēc bibliogrāfisko līdzekļu sastādīšanas kritērijiem un indikatoriem, kas uzrādīti bakalaura darba pielikumā (skat. 2., 4., 6., 8. pielikumu).

### **Pētījuma struktūra**

Bakalaura darbs sastāv no četrām nodaļām, ievada un nobeiguma. Ievadā ir apskatīts pētījuma temats, pētījuma problēma, teorētiskā bāze, empīriskā bāze, koncepcija, izpētes pakāpe un novitāte, pētījuma objekts un priekšmets, pētījuma mērķi un uzdevumi, hipotēze, pētījuma metodes, pētījuma struktūra. Pirmajā nodaļā ir apskatīta B.Hjorlanda darbības lauka analīze un bibliogrāfisko līdzekļu sastādīšanas metodika (B.Sporāne), kā arī bibliogrāfisko līdzekļu izpētes metodika (I.Šulmane, A.Kropļijs, M.Raščevska, K.Kripendorfs, K.Noienendorfs). Otrajā nodaļā ir apskatīta bibliotēku bibliogrāfiskā darbība kā viens no nozīmīgākajiem bibliotēkārā darba aspektiem. Tajā ir divas apakšnodaļas - bibliogrāfijas nozares jēdziena izpratne un bibliogrāfiskie līdzekļi kā bibliogrāfiskās darbības rezultāts. Trešajā nodaļā ir apskatītas bibliogrāfisko līdzekļu veidošanas tradīcijas Latvijā. Ceturtajā nodaļā ir apskatīti Latvijā izdotie un tipogrāfiski iespiestie bibliogrāfiskie līdzekļi no 1951.-1955.gadam. Tajā ir četras apakšnodaļas, kas raksturo un analizē iesaistīto organizāciju darbu. Nobeigumā ir secinājumi par veikto pētījumu. Šajā pētījumā iegūtie secinājumi tiek salīdzināti ar Sintijas Lelles secinājumiem bakalaura darbā „Bibliogrāfiskie līdzekļi pēc Otrā pasaules kara, 1945. – 1950.”.

Izmantoto informācijas avotu saraksts ir veidots, izmantojot metodisko līdzekli *Bibliogrāfiskās norādes un atsauces* (B.Mūze, D.Pakalna, I.Kalniņa).

Sameklētie bibliogrāfiskie rādītāji ir uzrādīti 1., 3., 5., 7.pielikumā „1951.-1955.gadā Latvijā publicēto bibliogrāfisko līdzekļu bibliogrāfija”.

# 1. BIBLIOGRĀFISKO LĪDZEKĻU IZPĒTES TEORĒTISKIE ASPEKTI

Nodaļā tiks apskatīta profesora B. Hjørlanda (*Birger Hjørland*) darbības lauka (domēna, nozares) analīze bibliotēku un informācijas zinātnē. Šajā nodaļā varēs uzzināt par bakalaura darbā izmantotajām pētīšanas metodēm, kā arī tiks apskatīta ieteicošā bibliogrāfiskā rādītāja sastādīšanas metodika, ko izstrādājusi profesore B.Sporāne (15, 16, 17).

2006.gada oktobrī Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātē viesojās profesors B.Hjørlands no Dānijas un bija iespēja noklausīties viņa lekciju. Viesprofesors stāstīja, ka mūsu nozare pasaulē tiek dēvēta ļoti dažādi: informācijas zinātne (IZ), informācijas zinātne un tehnoloģijas, bibliotēku un informācijas zinātne un dokumentācija. Ievēribu gūst arī tādi termini, kā informācijas menedžments (pārvaldība), tomēr savā lekcijā profesors apskatīja mūsu nozares teorētisko pamatojumu, uzskatot, ka mūsu nozare ir gan pētniecības lauks, gan praktiskās darbības lauks.

No B.Hjørlanda lekcijas varēja uzzināt, ka līdz šim bibliotēku skolas bija izglītojušas cilvēkus darbam publiskajās bibliotēkās un tas ir ietekmējis nozari gan attiecībā uz tehniskajiem procesiem un sistēmām, gan attiecībā uz dokumentiem. Tāpēc bibliotēku un informācijas zinātne (BIZ) ir bijusi tuvāk humanitārajām zinātnēm nevis dabas zinātnēm.

Tehnoloģiskie jauninājumi sabiedrībā ir radījuši izaicinājumu bibliotēkām u.c. informācijas iestādēm.

Dokumentācija un informācijas zinātne vairāk saistīta ar zinātnisko un tehnisko informāciju. BIZ ir bibliotēkzinātnes un informācijas zinātnes apvienojums, tāpēc tai mantojumā ir konfliktējoši viedokļi un intereses.

Pēc B.Hjørlanda domām, nozares zināšanas ir ļoti svarīgas, bet bibliotekārās profesijas saistība ar nozares zināšanām ir problemātiska, jo bieži vien tā tika aizstāta ar virspusējām profesionālām ideoloģijām un teorijām. Daudzos augsti attīstītos informācijas dienestos tiek nodarbināti nozares speciālisti, datorspeciālisti, nevis cilvēki ar bibliotēku un informācijas zinātnes izglītību. B.Hjørlands uzskata, BIZ profesionāļi nav jāaizvieto ar nozares speciālistiem, datorspeciālistiem vai menedžmenta speciālistiem. BIZ pētniecība un izglītība ir jābalsta uz atziņas, ka svarīgas ir nozaru zināšanas.

Bibliogrāfija kā nozare arī ir būtiska informācijas speciālistu darbības joma, kuru svarīgi attīstīt. Nozares attīstībā svarīgi apzināties un pētīt arī vēstures aspektus, kas tiek darīts šajā bakalaura darbā.

Profesors uzsver, ka BIZ ir metanozare, kas saistīta ar informācijas meklēšanu, izguvi, zināšanu organizāciju u.c. dažādās nozarēs vai dažādos darbības laukos (domēnos).

B.Hjorlands ir formulējis speciālās prasmes (kompetences) BIZ profesionāļiem vienpadsmit punktos. No visiem vienpadsmit punktiem bakalaura darba pētījumam atbilst trīs punkti un tie ir:

- 1) literatūras un nozaru ceļvežu sagatavošana un novērtēšana;
- 7) nozaru dokumentu un to žanru izpēte;
- 10) zināšanas un pētījumi par nozaru zinātnisko un profesionālo komunikāciju struktūrām un institūcijām (Hjorlands).

Bakalaura darbā pētījumam izmantota klasiskā informācijas ieguves metode - dokumentu analīze. Lai saprastu, kādi var būt dokumenti, noskaidrosim, kā dokumentus klasificē:

- 1) *pēc informācijas fiksācijas paņēmiena, piemēram:*
  - teksta dokumenti (rokrakstā, iespiestā veidā),
  - ikonu grafiskie dokumenti (kino, foto, gleznas, video u.tml.),
  - fonētiskie dokumenti (audiokasetes, skaņu plates, audio CD utt.),
  - elektroniskie dokumenti.
- 2) *pēc tajos iekļautās informācijas kopējās nozīmības:*
  - oficiālie,
  - neoficiālie.
- 3) *pēc informācijas izklāsta veida:*
  - statistiskie dokumenti,
  - verbālie dokumenti (Kristapsone).

Dokumentu analīzē izmanto:

1) *Klasisko dokumentu analīzes metodi* – tas ir, *kvalitatīvu analīzes metodi*, kam raksturīga pētījumā iegūtās informācijas izpratnes interpretācija, kas parasti ietver gan dokumenta iekšējās, gan dokumenta ārējās vides analīzi, kuras rezultātā tiek atbildēts uz jautājumiem: kāds ir dokumenta veids, kāds ir konteksts, kas ir autors, kāda ir dokumenta ticamība, kādu informāciju dokuments satur, kāds ir dokumenta izveidošanas mērķis u.tml. Šīs metodes trūkums ir subjektivitāte.

2) *Kvalitatīvu analīzes metodi - kontentanalīzi*, kuras mērķis ir noteikt stāstījuma nozīmi, iedziļinoties tā saturā. Šī iemesla dēļ analīze ir *saturā balstīta*. Parasti kontentanalīzei tiek izmantoti rakstveida teksti (8., 223.lpp.).

3) *Kvantitatīvo pētniecības metodi – statistisko analīzi*, tas ir, izmanto dažādas statistiskās metodes, lai iegūtu vispārinājumu par parādību vai procesu, noteiktu atšķirības starp grupām, noteiktu sakarības starp pazīmēm utt. (8, 224.lpp.).

Runājot par pētniecības metodēm, A.Kropļijs un M.Raščevska grāmatā „Kvalitatīvās pētniecības metodes sociālajās zinātnēs” dod novērtējumu gan kvantitatīvai gan kvalitatīvai pētniecībai. Autori salīdzina šīs divas pieejas un secina, ka „abām pieejām ir līdzīgi galamērķi – vairot zināšanas, bet tās atšķiras veidā, kā to dara. Šīs atšķirības var raksturot jebkura veida pētniecības sešu pamatdimensiju terminos: *dizains (shēma), vide, datu vākšanas metode, datu veids, pieeja datu analīzei un vispārinājuma veikšanas stratēģija*. Kvantitatīvais pētījums parasti ietver eksperimentālo dizainu vai vismaz kvaziekperimentālo dizainu, datu vākšanu, lietojot standartizētas procedūras vai instrumentus laboratorijā vai līdzīgā vidē, skaitliskos datus, skaitlisko analīzi un *hipertēzes pārbaudi* par sprieduma vispārināšanas līdzekli. Savukārt kvalitatīvais pētījums tiecas lietot neeksperimentālus dizainus dabīgā vidē, vākt dažāda veida aprakstošus stāstījumu datus, izmantojot jēgā bāzēto analīzi (t.i., analīzes mērķis ir atklāt stāstījuma nozīmi). [...] Korekta pētījuma kritēriji, ko lieto abas pieejas, to ticamība un validitāte” (9, 13.lpp.).

Kontentanalīzi abi autori raksturo kā kvalitatīvu pētījuma metodi un iesaka koncentrēties uz analīzes vispārīgiem principiem un rezultātu iegūšanas vadlīnijām.

Datu analīzes soļi:

1. Sadala stāstījuma tekstu fragmentos. Šos fragmentus var saukt par satura vienībām.
2. Noskaidro satura vienību nozīmi jeb jēgu.
3. Vienības, kas pauž līdzīgas idejas, grupē analītiskās kategorijās. Piemēro analīzi, kas iziet ārpus atsevišķa respondenta un viņa situācijas robežām un savieno viņa pieredzi ar citu cilvēku pieredzi. Šīm kategorijām ir jābūt brīvām no pētnieka paša vērtējošiem spriedumiem, lai gan tās var atspoguļot pētnieka īpašās intereses vai orientāciju. Kategorijām ir jāatšķiras no respondenta lietotajām kategorijām, tām jābūt
  - vispārīgākām;
  - izteiktām terminos.

4. Apvieno šīs kategorijas, veidojot vēl plašākus un abstraktākus jēdzienus. kas atklāj realitātes respondentu konstrukciju pamatā esošo vispārīgo terminos izteikto struktūru. Šai apvienošanai jāsniedzas pāri ikdienišķīgai izpratnei, tai jābūt tik zinātniskai, cik tas ir iespējams. Jēdzieni ir jāizsaka pētnieka nozares valodā.
5. Ja tas ir iespējams, jēdzienus ievieto plašākā struktūrā ( teorijā vai modelī). Tā palīdz izskaidrot
  - jēdziena dabu;
  - diapazonu;
  - parādību dinamiku, tāpat arī jau esošo teoriju ierobežojumu vai specifisko izmantošanas gadījumu atklāšanu, vai jaunu teoriju attīstīšanu (9, 121.-122.lpp.).

Kontentanalīzes rašanās, pilnveidošana un sākotnējs pielietojums saistāms ar sekojošiem masu komunikācijas un sabiedriskās domas pētnieku vārdiem: *G. Speed, B. Berelson, H. Lasswell, P. Lazarsfeld, G. Gerbner, K. Krippendorff, O. Holsti* (20). K.Krippendorfs (*Klaus Krippendorff*) grāmatā „Content analysis : an introduction to its methodology” par kontentanalīzes konceptuālo pamatu saka: „Satura analīzei ir savs veids datu analizēšanai, kas atvasinās lielākoties no tā, kā objektu analīze un saturs tiek uztverti (interpretēti)”. Autors definē satura analīzi, izveido, jeb attīsta konceptuālu struktūru, caur kuru satura analīzes procesi un mērķi var tikt saprasti jeb uztverti kopumā, pasvītrotot jeb izceļot satura analīzes pamata konceptu (ideju), un salīdzina satura analīzi ar citu sociālo zinātņu izpētes metodēm. K.Krippendorfs par kontentanalīzi saka: „Satura analīze ir izpētes metode, kura veido atdarinājumus un ticamus kopsavilkumus tekstiem (vai arī citiem nozīmīgiem materiāliem) to satura formas pielietojuma veidiem” (22, 18.lpp.).

Kontentanalīzi lieto tad,

- ja vajadzīga precizitāte un objektivitāte
- ja analizējamais materiāls ir apjomā liels un vienveidīgs
- ja analizējamās kategorijas tekstos parādās pietiekami bieži
- ja pētāmās problēmas izpētei ir svarīga informācijas avotam raksturīgā valoda un tās specifiski raksturlielumi
- ja tekstā meklējamas acīm redzamās nozīmes (manifest meaning) (20).

Kontentanalīze ir rezultātu apkopojums, ziņojumu kvantitatīva analīze, kas balstās uz zinātnisku metodi (ieskaitot objektīvu-starpsubjektīvu uzmanību, kas radusies bez iepriekšējas pieredzes, projektējot uzticamu, likumīgu pārvedamību, atveidošanu un

hipotēzes izmēģinājumu), un nav ierobežota attiecībā uz mainīgiem tipiem, kuri var būt izmērīti vai kontekstā izveidoti un uzrādīti (23, 10.lpp.).

No metodoloģiskā viedokļa, pētāmie fakti tiek interpretēti zināmas teorētiskās vai ideoloģiskās koncepcijas gaismā. Kontentanalīzes tehniskie paņēmieni ir informācijas atlasē līdzekļi, metodes un veidi. Iegūto informāciju pētnieks interpretē atkarībā no tās teorētiskās koncepcijas īpatnībām, kuru viņš ir iepazinis un izvēlējis (1, 78.lpp.).

Lai bakalaura darbā varētu analizēt bibliogrāfiskos līdzekļus un saprast, kā tie tiek veidoti, tiks apskatīta ieteicošā bibliogrāfiskā rādītāja sastādīšanas metodika, ko sagatavojuši profesore B.Sporāne (15, 17). Šī metodika atbilst daļai no bakalaura darbā analizētajiem rādītājiem - tie ir Latvijas PSR Valsts bibliotēkas 1951.-1955.gadā izdotie ieteicošie bibliogrāfiskie līdzekļi.

### BIBLIOGRĀFISKO LĪDZEKĻU TIPI

Saskaņā ar valsts standartu 7.0-84 „Библиографическая деятельность” izšķir trīs bibliogrāfisko līdzekļu tipus :

1. **Bibliogrāfiskais rādītājs** - ir bibliogrāfiskais līdzeklis ar sarežģītu struktūru, palīgrādītājiem, priekšvārdu, satura rādītāju u.c.

2. **Bibliogrāfiskais saraksts** – ir bibliogrāfiskais līdzeklis ar ļoti vienkāršu uzbūvi, bez sarežģīta dalījuma nodaļās un apakšnodaļās. Dokumentu skaits parasti ir neliels.

3. **Bibliogrāfiskais apskats un pārrunas** – ir saistīts stāstījums par dokumentiem. Tas var būt gan dzejas, gan prozas apskats, pārrunas par atsevišķām grāmatām, pārrunas par noteikta laika posma literatūru, par noteiktu tematu u.c. Tas var būt plašs, ar sarežģītu struktūru vai arī ar vienkāršu uzbūvi, piemēram, sērija „Ko lasīt tālāk”.

Ieteicošais bibliogrāfiskais rādītājs (saraksts, apskats, pārruna) ir bibliogrāfiskais līdzeklis, kas iesaka iespieddarbus ar mērķi palīdzēt izglītībai, pašizglītībai, sazināšanai un zināšanu propagandai (17, 4.-5.lpp.).

### MĒRĶIS UN ADRESĒJUMS

„Bibliogrāfam ir jāredz lasītāju kontingents, kam būs adresēts līdzeklis, viņu izglītības līmenis, sagatavotība, intereses” (17, 6.lpp.).

Svarīgākie lasītāju tipi, kam adresē ieteicošo bibliogrāfisko līdzekli :

- Jaunākā skolas vecuma bērni un pusaudži,
- Jaunieši
- Pieaugušie lasītāji.

Vēl ir ļoti svarīgi zināt, kādam lasītājam adresēts bibliogrāfiskais līdzeklis. Vai tas ir domāts lasītājam, kuram ir:

- Zems sagatavotības līmenis,
- Augsts sagatavotības līmenis (17, 6.-7.lpp.).

„Bibliogrāfiskā darbība, sastādot bibliogrāfisko līdzekli, vienmēr ir mērķtiecīga. Pirms sākt līdzekļa sastādīšanu, skaidri jāapzinās veicamā uzdevuma mērķis – vai tas domāts politiskajai vai politehniskajai pašizglītībai, estētiskajai audzināšanai, kvalifikācijas celšanai, mācībām vai pašizglītībai visplašākajā nozīmē.

Līdzekļa mērķis ir atkarīgs no lasītāju adresējuma, tipoloģiskā raksturojuma” (17, 7.lpp.).

#### IETEICOŠĀ BIBLIOGRĀFISKĀ LĪDZEKĻA SASTĀDĪŠANAS POSMI:

- sagatavošanas,
- analītiskais,
- sintezējošais
- noslēguma (17, 8.lpp.).

Bibliografēšanas sagatavošanas posmā ietilpst:

- a) Temata izvēle,
- b) Temata izpēte,
- c) Prospekta sastādīšana,
- d) Literatūras noskaidrošana.

Temata izvēle

1. Tematam ir jābūt aktuālam, idejiski un sabiedriski nozīmīgam.

2. Tematam jāatbilst bibliotēkas uzdevumiem, profilam un iespējām, apkalpojamo lasītāju vajadzībām (17, 9.lpp.).

Temata izpēte

Izvēlēta bibliogrāfiskā līdzekļa temata izpētei ir divi galvenie aspekti:

1. Bibliogrāfam jānoskaidro problēmas (vai vairāku saskarīgu problēmu, kas attiecas uz izvēlēto tematu, būtība, lai pareizi tās atspoguļotu ar literatūras palīdzību, nepieļautu kļūdas un izlaidumus, izvairītos no nekvalificētiem vērtējumiem un ieteikumiem, šajā nolūkā bibliogrāfam uzmanīgi jāiepazīstas ar tematam atbilstošu uzziņu literatūru, jaunāko mācību un metodisko literatūru, diskusiju materiāliem, pēdējiem zinātnieku atzinumiem.

2. Jānoskaidro temata bibliogrāfiskā nodrošinātība, t.i., jāiepazīstas ar bibliogrāfiskajiem līdzekļiem par to pašu vai saskares tematiem. Tas nepieciešams, lai ievērotu un izmantotu jau esošo pieredzi, savāktu materiālu, precīzi atrisinātu jautājumu par sastādīšanas mērķtiecību, izvairītos no informācijas dublēšanās.

Vispirms jāizlasa, kas par izvēlēto tematu rakstīts enciklopēdijās (izmantojot informācijai rakstiem pievienotos bibliogrāfiskos sarakstus), rokasgrāmatā(-s), vēstures un citā skaidrojošā izdevumā, lai uzzinātu, par kādiem jautājumiem vākt literatūru (17, 10.lpp.).

#### Prospekta sastādīšana

Prospektā jāietver:

1. Temata pamatojums (kādēļ) izvēlēts tieši šis temats, temata būtība).
2. Līdzekļa ieceres formulējums (pamatideja).
3. Sabiedriskā pamatuzdevuma atšifrējums (vēsturiskais, sabiedriskais, praktiskais uzdevums).
4. Adresējuma un mērķa raksturojums. Piemēram:  
- Bērnu lasīšanas vadītājiem darbam ar bērniem utt.(17, 11.-12.lpp.).

Lai sastādītu bibliogrāfisko līdzekli, ir vajadzīgs bibliogrāfiskais ieraksts un tas sastāv no bibliogrāfiskā apraksta un, ja nepieciešams, arī anotācijas, referējuma (15, 46.lpp.).

Noskaidrotos, atlasītos iespieddarbu aprakstus sakārto loģiskā, skaidrā secībā, izveidojot precīzu sistēmu. Grupēšana ir daļu, apakšnodaļu un rubriku secība, savstarpēja pakļautība, kas atklāj temata saturu, secību, saistību. Izšķir trīs grupēšanas veidus:

- formālo,
- saturisko,
- ieteicošo.

Formālā grupēšanā saturs un kvalitatīvais vērtējums netiek ņemts vērā (15, 49.-50.lpp.).

Bibliogrāfiskā līdzekļa noslēguma posmā notiek uzziņu metodiskā aparāta sastādīšana, rediģēšana, noformēšana kopumā. Metodiskais aparāts sastāv no:

- Priekšvārds,
- Ievads,
- Palīgrādītāji,
- Pielikumi (izskatīto avotu un pieņemto saīsinājumu saraksts, metodiski padomi bibliotekāriem, saturs).

Priekšvārdā sniedz ziņas par līdzekļa galvenajiem uzdevumiem, mērķi, adresējumu, raksturu, metodiskajiem paņēmieniem, kas lietoti sastādīšanā. Priekšvārdam jābūt katrā ieteicošajā līdzeklī.

Ievadu pievieno tikai lieliem retrospektīviem rādītājiem. To parasti raksta zinātniskais redaktors. Ievads ietver literatūras apskatu dotajā jautājumā, problēmas attīstību, stāvokli perspektīvas.

Avotu saraksts, kas ir pielikumā, uzrāda visus avotus, vienalga vai tajos ir atrastas nepieciešamās ziņas vai nav. Ja avotu daudz, tos grupē (15, 66.lpp.).

Lai varētu analizēt Latvijas PSR Valsts Grāmatu palātas, Latvijas PSR Valsts bibliotēkas, Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Fundamentālās bibliotēkas, Republikas Medicīnas pētnieciskās bibliotēkas tipogrāfiski izdotos bibliogrāfiskos līdzekļus un tos novērtēt, tika apskatītas divu krievu autoru Oļega Koršunova (*Олег Коршунов*, ) un Īzaka Morgenšterna (*Исаак Моргенштерн*, ) sastādītās bibliogrāfisko līdzekļu klasifikācijas tabulas.

O.Koršunova 1989.gadā izdotās grāmatas (2) *2.tabulā* ir sniegta pēc fazešu bloka principa veidota klasifikācijas shēma, kurā mēģināts parādīt bibliogrāfiskās produkcijas dalījumu pa veidiem, iespējamo pamatojumu daudzveidību un pēc katras pazīmes sniegt bibliogrāfisko līdzekļu pamatveidu uzskaitījumu. Shēma ietver četras fasetes, kas sastāv no pašiem vispārīgākajiem klasifikācijas dalījumiem:

- 1) atkarībā no līdzekļu nolūka,
- 2) atkarībā no bibliografēšanas objektiem,
- 3) atkarībā no bibliografēšanas metodēm,
- 4) atkarībā no līdzekļa formas.

Katrā fasetē izdalīti tai atbilstoši bloki (veidu atšķirību konkrētās pazīmes). Pavisam to ir divdesmittrīs. Beidzot, katrā pazīmē uzskaitīti bibliogrāfisko līdzekļu pamatveidi. Konkrētajā shēmā ir simttrīsdesmit pamatveidi, lai gan patiesībā to ir daudz vairāk (2, 51.lpp.).

Īzaka Morgenšterna (*Исаак Моргенштерн*, 25) grāmatā, kas izdota 2006.gadā, ir teikts, ka, pēc vairāku zinātnieku domām, šobrīd ir izdalīti seši bibliogrāfisko līdzekļu pamatveidi:

- 1) pēc to uzdevuma,
- 2) pēc bibliogrāfiskās informācijas organizācijas laika,
- 3) pēc to satura,
- 4) pēc to bibliogrāfiskās atspoguļošanas objektu sastāva,
- 5) pēc pielietotajām bibliografēšanas metodēm,
- 6) pēc to struktūras, žanra un mareriālās formas (25, 104.lpp.).

Ī.Morgenšterna grāmatā (25) ir bibliogrāfisko līdzekļu klasifikācijas tabula, kurā ir astoņas pazīmes bibliogrāfisko līdzekļu klasificēšanai. Blakus jau minētajām sešām pazīmēm tabulā ir vēl divas pazīmes bibliogrāfisko līdzekļu klasificēšanai:

- 7) bibliogrāfiskā atspoguļojuma objekta izcelšanās,

8) metabibliogrāfiskie (bibliogrāfijas bibliogrāfija).

Jāpiebilst, ka Ī.Morgenšterna piedāvātā tabula veidota pēc O.Koršunova tabulas principiem, jo izmantoto avotu sarakstā tas ir norādīts. Ī.Morgenšterns paskaidro, ka viņa piedāvātā tabula ir pielāgota mūsdienu elektroniskajiem resursiem un mūsdienu lietotāju vajadzībām.

Bakalaura darbā izmantota O.Koršunova tabula, tikai nedaudz saīsināta. Izvēlētā klasifikācijas tabula ir piemērota analīzei, jo atbilst bibliogrāfisko līdzekļu izdošanas periodam, kad vēl nebija elektroniskie resursi. Tabulā ietvertā klasifikācijas shēma, kā jau minēts, ir no četrām fasetēm, kas sastāv no pašiem vispārīgākajiem klasifikācijas dalījumiem (skat. 2.pielikumu).

## 2. BIBLIOGRĀFISKĀ DARBĪBA – VIENS NO NOZĪMĪGIEM BIBLIOTEKĀRĀ DARBA ASPEKTIEM

Bibliotēkārā darbā viens no nozīmīgiem aspektiem ir bibliotēku bibliogrāfiskā darbība. Nodaļā ir apskatīts bibliogrāfijas nozares jēdziens, kāda ir bijusi evolūcija priekšstatiem par bibliogrāfiju. Šajā nodaļā ir apskatīti bibliogrāfiskie līdzekļi kā bibliogrāfiskās darbības rezultāts, to jēdziena izpratne, iedalījums un vērtēšanas iespējas.

### 2.1. Bibliogrāfijas nozares jēdziena izpratne

Apskatoties jēdziena *bibliogrāfija* skaidrojumu „Harrod's librarians' glossary and reference book”, var secināt, ka jēdzienam ir divējādas nozīmes:

- 1) tā ir darbības nozare – vārda plašākā nozīmē,
- 2) publikāciju apkopojums – vārda šaurākajā nozīmē.

Vispirms apskatīsim skaidrojumu jēdzienam *bibliogrāfija* kā darbības nozarei – vārda plašākā nozīmē.

*Bibliogrāfija* ir grāmatu aprakstīšanas māksla vai zinātne, īpaši to fiziskā izskata vai literārā satura jomā; grāmatu kā fizisku objektu apzināšana un grāmatizdošanas vēsture. Šajā nozīmē bieži lieto terminus kritiskā (*critical*), analītiskā (*analytical*), vēsturiskā (*historical*) vai skaitliskā (*physical*). Lieto arī terminus biobibliogrāfija (*biobibliography*), kartogrāfija (*cartobibliography*), tekstuālā bibliogrāfija (*textual bibliography*) (21, 70.lpp. ; 32).

Tātad, vārda plašākajā nozīmē jēdziens saprotams kā *grāmatu aprakstīšanas māksla* vai *zinātne*.

Lai labāk saprastu šī jēdziena būtību, ir jāzina, kāda ir bijusi evolūcija priekšstatiem par bibliogrāfiju. Pašus pirmos bibliogrāfiskās informācijas elementus seno grāmatu nosaukumu formā (episkās poēmas un dziesmas par Ģilgamešu u.c.) zinātnieki ir atraduši māla plāksnīšu tekstos, kas uzrakstīti 2.tūkstošgades vidū p.m.ē. un vēlāk Senajos Austrumos. Vārds *bibliogrāfija* ir ienācis Eiropas valodās no Senās Grieķijas. 5.gs. p.m.ē. par bibliogrāfiem sauca grāmatu pārrakstītājus. Sākot no 17.gs. un visos nākamajos trijos gadsimtos šī vārda nozīme tika lietota nevis kā grāmatu rakstīšana, tas ir, grāmatu pārrakstīšana, bet kā grāmatu aprakstīšana. Krievijā 18.gs. tas tika aizgūts no franču valodas kā *bibliographie*.

Paplašinoties bibliogrāfiskās atspoguļošanas objektu sastāvam (līdzās grāmatām par tiem kļuva žurnāli, avīzes, raksti u.c. dokumenti), bibliogrāfiskās darbības izpratnes attīstības evolūcija nonāca līdz tam, ka palielinājās interpretāciju skaits par bibliogrāfiju (25, 12.-13.lpp.).

Bibliogrāfija ir zinātnes disciplīna, kas pēta bibliogrāfiskās informācijas struktūru un īpašības, to procesu likumsakarības, kas saistīti ar tās radīšanu un novadīšanu līdz patērētājiem. Bibliogrāfijas zinātne ietver sevī:

- 1) bibliogrāfijas teoriju,
- 2) bibliogrāfijas vēsturi,
- 3) bibliogrāfiskā darba organizāciju,
- 4) bibliogrāfiskā darba metodiku (2, 25.lpp.).

Mūsdienu krievu bibliogrāfijas zinātnieks Valērijs Fokējevs (*Валерий Фокеев*) ir devis savu skaidrojumu: „Bibliogrāfija ir sociālās kultūras kompleksa sastāvdaļa, kas dokumentē zināšanas (informāciju), komunicējas un orientējas informācijas plūsmās un masīvos, realizē intelektuālo pieeju pie fiksētās informācijas avotiem, veic grāmatu kultūras vērtību informacionālo pārraidi.

Bibliogrāfijas teorija – tā ir viengabalaina sistēma zinātniskajām zinībām par bibliogrāfijas būtību, funkcijām, likumiem, likumsakarībām, īpašībām u.c. kategorijām bibliogrāfijai kā institūtam ar īpašu darbību, bibliogrāfiskajām zināšanām (informāciju) par to vietu kultūrā, sociālo komunikāciju sistēmā, par saistību ar universālām zināšanām un praktisko darbību” (27, 14.lpp.).

*Bibliogrāfija* ir informācijas infrastruktūra, kas nodrošina bibliogrāfiskās informācijas sagatavošanu, izplatīšanu un izmantošanu. Ar vārdu *infrastruktūra* šajā gadījumā saprot informācijas centru, datu banku un zināšanu, sakaru sistēmu un tehnoloģiju kopumu, kas nodrošina lietotājiem pieeju informācijas resursiem (26, 110.lpp.).

Iepazīstoties ar dažiem jēdziena *bibliogrāfija* skaidrojumiem, uzzinājām, ka bibliogrāfija ir starpnieks starp grāmatu un lasītāju. Bibliogrāfija nodrošina sistēmas *dokuments – lietotājs* funkciju (Koršunovs). Bakalaura darba temats ir saistīts ar bibliogrāfiskās darbības izpēti konkrētā laika posmā, bet lai labāk saprastu teorijas jēdzienus, ar kuriem ir jāsastopas, noskaidrosim dažus no tiem:

**Bibliogrāfiskā informācija** ir informācija par dokumentiem, kura konkrētās vēsturiski nosacītās formās dokumentālo komunikāciju sistēmā veic meklēšanas, komunikatīvo un vērtēšanas funkciju (Koršunovs, 18.lpp.).

**Sistēma „dokuments - lietotājs”** (jeb dokumentālo komunikāciju sistēma) – visu dokumentu, informācijas patērētāju un to savstarpējo attiecību kopums, ko nosaka gan sistēmai piemītošās īpašības, gan tās sabiedriskās funkcionēšanas ārējā vide”. (Koršunovs, 6.lpp.).

„**Bibliogrāfiskais rādītājs** (bibliogrāfija) – bibliogrāfiskā izguves sistēma, kas nodrošina piekļuvi dokumentus aprakstošiem un identificējošiem datiem. Bibliogrāfiskie rādītāji dažreiz ietver arī dokumentu aprakstu” (5, 89.lpp.).

Bibliogrāfija ir loģiskā secībā sakārtots grāmatu, manuskriptu, audiovizuālo formātu un citu publikāciju bibliogrāfiju *sistemātisks* (*systematic*) vai *reģistratīvs* (*enumerative*) apkopojums, kas uzrāda autoru, nosaukumu, izdošanas laiku un vietu, izdevēju, sīkākas ziņas par izdevumu, lappušu skaitu, sēriju un literāro/informatīvo saturu. Bibliogrāfija var aptvert viena autora darbu, vai literatūru par vienu priekšmetu, viena izdevēja iespiestos izdevumus, vienā vietā iznākušos avotu, vai arī vienā laika posmā izdotos dokumentus. Terminu lieto arī attiecībā uz visu literatūru par kādu jautājumu (21, 70.lpp.).

Šis skaidrojums ļoti precīzi raksturo jēdzienu *bibliogrāfija* vārda šaurākajā nozīmē - publikāciju apkopojums. Nākamajā apakšnodaļā noskaidrots, kā bibliogrāfiskās darbības rezultātā tiek veidoti bibliogrāfiskie līdzekļi.

## **2.2. Bibliogrāfiskie līdzekļi kā bibliogrāfiskās darbības rezultāts**

Lai varētu analizēt 1951. – 1955.gadā izdotos bibliogrāfiskos izdevumus pētījuma empīriskajā daļā, svarīgi uzzināt, kā veido bibliogrāfiskos līdzekļus un kā tie iedalās. Šajā apakšnodaļā apskatīts temats par bibliogrāfiskajiem līdzekļiem, kāda ir bibliotēkas bibliogrāfiskā darbība un bibliogrāfiskie līdzekļi kā šī darba rezultāts.

Bibliogrāfiskā darbība ir procesu kopums, kas saistīts ar daudzveidīgu bibliogrāfisko līdzekļu sagatavošanu un izmantošanu, lai palīdzētu bibliotēkas lietotājiem aktīvi izmantot bibliotēkas krājumu, kā arī piedāvātu tiem dažādus informācijas pakalpojumus.

Bibliogrāfiskā darbība notiek visās bibliotēkās, neatkarīgi no to tipa, pakļautības, lasītāju sastāva, fondu apjoma un darba profila. Bibliogrāfiskā darbība ir bibliotēkas *aptverošā funkcija*, jo arī tad, ja bibliotēkā nav bibliogrāfijas nodaļas, bibliogrāfiskā darbība notiek visos bibliotēkas darba svarīgākajos posmos. Mūsdienās šī *aptverošā funkcija* pastiprinās sakarā ar datoru tehnoloģiju ieviešanu bibliotekārajos procesos. Bibliogrāfiskie procesi satuvina bibliotekāro un zinātniski-informatīvo darbību, lai apmierinātu strauji pieaugošās informācijas lietotāju vajadzības (24, [13.]lpp.).

Gandrīz visiem bibliotēkas darba virzieniem ir raksturīgi bibliogrāfiski aspekti. Bibliogrāfiskās darbības pamatvirzieni bibliotēkā ir šādi:

- bibliogrāfiskā uzziņu aparāta radīšana un nemitīga pilnveidošana;
- dažāda satura, adresējuma, tipa, žanra un formas bibliogrāfisko līdzekļu sastādīšana atkarībā no bibliotēkas tipa, līdzekļa mērķa un adresējuma;
- uzziņu sniegšana;
- informacionālā apkalpošana – gan diferencētā, gan nediferencētā;
- konsultatīvais un metodiskais darbs;
- bibliogrāfisko zināšanu propaganda - bibliogrāfiskā apmācīšana (16, 15.lpp.).

Bibliogrāfiskā darbība sastāv no bibliografēšanas un bibliogrāfiskās apkalpošanas. Bibliografēšana ir dokumentu bibliogrāfiskā apstrāde, kuras rezultātā rodas bibliogrāfiskā produkcija – bibliogrāfisko līdzekļu formā.

Bibliogrāfiskā apstrāde sastāv no bibliogrāfiskā apraksta izveidošanas, indeksēšanas (klasificēšanas vai priekšmetošanas), anotēšanas un referēšanas, kā arī bibliogrāfiskā ieraksta elementu noformēšanas.

Pēc formas bibliogrāfiskā darbība iedalās:

- 1) reģistrējošā,
- 2) adresāli selektīvā, kas iedalās:
  - a) zinātniskā,
  - b) ieteicošā bibliogrāfija.

**Reģistrējošā bibliogrāfija** ir apkopojums, kas uzrāda autoru, nosaukumu, izdošanas laiku un vietu, izdevēju, sīkākas ziņas par izdevumu, lappušu skaitu, sēriju un literāro/informatīvo saturu. Bibliogrāfija var aptvert viena autora darbu vai literatūru par vienu priekšmetu, viena izdevēja iespiestos izdevumus, vienā vietā iznākušos avotus vai arī vienā laika posmā izdotos dokumentus. Terminu lieto arī attiecībā uz visu literatūru par kādu jautājumu (Harrod, 70.lpp.)

**Adresāli selektīvā bibliogrāfija** ir *izvēles (select)* bibliogrāfija, kur iespieddarbi izvēlēti, vērtējot to kvalitāti vai atbilstību mērķim (Harrod, 70.lpp.).

**Zinātniskā bibliogrāfija** ir domāta izglītībai vai zinātniskiem nolūkiem.

**Ieteicošā bibliogrāfija** ir domāta informācijas popularizēšanai. Dokumentu atlases princips ir korekta literatūras rekomendācija. Bibliogrāfijas pirmsākumi sākās 19.gs. 60.gados. Vēsturiski tā ir bibliogrāfija, kas paredzēta izglītībai, pašizglītībai, audzināšanai un propagandai. Ieteicošās bibliogrāfijas attīstības virziens ir orientēts uz personību.

Visi iepriekš minētie bibliogrāfisko līdzekļu iedalījumi ir svarīgi bakalaura darba temata kontekstā, jo, analizējot bibliogrāfiskos līdzekļus, kas izdoti Latvijā pēc Otrā pasaules kara 1951.-1955.gadā, ir svarīgi zināt, kādi ir bibliogrāfisko līdzekļu iedalījumi pēc formas un ar ko tie atšķiras viens no otra, kā tos pareizi raksturot, ja ir kādas no minētajām pazīmēm.

Bibliogrāfija var būt *izsmēlošā / vispārīgā / universālā* (*complete / general / universal*) (*ietvert visus formātus, periodus, priekšmetus utt.*) vai *nacionālā* (vienā valstī izdotos materiālus), vai *izvēles* (*select*) (*ja iespieddarbi izvēlēti, vērtējot to kvalitāti vai atbilstību mērķim*), vai *speciālā* (*special*) (*viena aspekta robežās*), vai *tirdzniecības* (*trade*) (*apkopota komerciāliem grāmatizdošanas un grāmattirdzniecības nolūkiem*) (Harrod, 70.lpp.).

Ar terminu *bibliogrāfiskā produkcija* apzīmē apkopotus bibliogrāfiskās informācijas sagatavotus rezultātus. Bibliogrāfiskais līdzeklis sastāv no daudziem sakārtotiem bibliogrāfiskiem ierakstiem. Tas var būt ar speciālu nolūku sagatavots un iecerēts saraksts, rādītājs, dokumentu apskats, kā arī nepastāvīgs literatūras saraksts, ko izmanto rakstot monogrāfiju vai zinātnisku rakstu.

Pēc struktūras iespēstie vai ar roku rakstītie bibliogrāfiskie līdzekļi var būt:

1. **Bibliogrāfiskais saraksts**, kas ir līdzeklis ar vienkāršu struktūru, kurā ir apkopoti tikai bibliogrāfiskie ieraksti.
2. **Bibliogrāfiskais rādītājs** ir līdzeklis ar sarežģītu struktūru un palīgrādītājiem.
3. **Bibliogrāfiskais apskats** ir līdzeklis, kas satur saistītu vēstījumu par dokumentiem. Piemēram, tas var būt mutvārdu vai rakstisks stāstījums par kādu tematu, literatūras apskats par kādu personu, notikumu u.c.
4. **Bibliogrāfiskās kartotēkas** ir lokāli uz vietas bibliotekāru veidotas kartotēkas, kuras var izmantot bibliogrāfisko datu bāžu veidošanai (25, 50.lpp.).

No visiem nosauktajiem bibliogrāfiskajiem līdzekļiem bakalaura darbā tiks apskatīti tipogrāfiski iespēstie bibliogrāfiskie rādītāji, un bibliogrāfiskie apskati, ko izdevušas Latvijas Valsts Grāmatu palāta, Latvijas PSR Valsts bibliotēka, Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Fundamentālā bibliotēka, Republikas Medicīnas pētnieciskās bibliotēka no 1951. līdz 1955.gadam, jo šo iestāžu izdotie bibliogrāfiskie līdzekļi ir daļēji saglabājušies un ir sameklēti.

Lai sastādītu bibliogrāfisko līdzekli, ir jāievēro šādi posmi tā veidošanai:

- a) mērķa noteikšana,
- b) mērķauditorijas formulējums,
- c) dokumentu, bibliogrāfisko ierakstu kvantitatīvs apkopojums,

- d) bibliogrāfisko ierakstu grupēšana,
- e) bibliografēšanas noslēguma posms.
- f) Bibliogrāfiskā līdzekļa sastādītājam ir skaidri jāapzinās izvēlētais mērķis, adresējums.
- g) Par bibliogrāfiju var būt atsevišķs bibliogrāfiskais līdzeklis vai arī pēc kādas pazīmes atlasītu dokumentu kopums.

h) Bakalaura darba empīriskajā daļā tiks apskatīti vispārīgie bibliogrāfijas sastādīšanas paņēmieni, tiks vērtēta nacionālā bibliogrāfija, pēc formas tiks analizēta reģistrējošā bibliogrāfija, tāpat tiks analizēti arī ieteicošie bibliogrāfiskie līdzekļi, kuri vēl ir saglabājušies un ir sameklēti LAB Misiņa bibliotēkā, LNB krājumā un LNB Letonikas nodaļā.

### 3. BIBLIOGRĀFISKO LĪDZEKĻU VEIDOŠANAS TRADĪCIJAS LATVIJĀ

Izlasot Kārļa Egles bibliogrāfijas vēstures pētījumu: „Īsa latviešu bibliogrāfijas vēsture līdz 1917.gadam”, rodas priekšstats par latviešu bibliogrāfijas rašanās laiku un faktoriem, kas to ietekmējuši.

Ievadā Kārlis Egle atzīmē, ka līdz šim laikam latviešu bibliogrāfija nav pētīta. Pirmā daļa sākas ar senās grāmatniecības apskatu. Daļas beigās viņš atzīmē, ka latviešu bibliogrāfijai nebija labvēlīgu apstākļu līdz pat 19.gadsimta vidum. Pirmajos latviskās grāmatniecības pastāvēšanas gadsimtos – 16., 17. un vēl 18.gadsimta pirmajā pusē mēs nevaram par latvisku bibliogrāfiju runāt. Tas viss latviešu bibliogrāfijā atspoguļojas tikai vēlāk, atskata kārtā (retrospektīvi), kad latviskā bibliogrāfija jau ir izveidojusies par nepieciešamu palīglīdzekli grāmatniecībai, pašizglītībai un praktiskam darbam grāmatniecībā, bibliotēkās (Egle, 10.lpp.).

Grāmatas beigās ir secinājums, ka tikai ar 19.gadsimta vidu, latviešu inteliģencei nonākot sakaros ar krievu tautas progresīvo inteliģenci, sāk veidoties latviešu bibliogrāfija un rodas pirmie patstāvīgie darbi, piemēram, Krišjāņa Barona sastādītais ”Указатель литературы о коренных жителях Прибалтийского края”.

Šī vairāk nekā simt gadu ilgā attīstības posma lielākais sasniegums ir bibliofila un bibliogrāfa J.Misiņa „Latviešu rakstniecības rādītājs” (4, [76.] lpp.).

Ārijas Brempes darbs „Latviešu bibliogrāfijas vēsture 1920-1940” dalās divās nodaļās. Pirmajā nodaļā I - *Bibliogrāfija buržuāziskajā Latvijā* ir 681 lapa, otrajā nodaļā (II) *Latviešu bibliogrāfija 20. un 30.gados Padomju Savienībā* ir 33 lapas, bet starp abām lielajām nodaļām ir vēl viena nodaļa 2. - *Progresīvā un revolucionārā bibliogrāfija*, kurā ir 9 lapas.

Darbā „Latviešu bibliogrāfijas vēsture, 1920-1940” A.Brempele raksta, ka Latvijas Valsts bibliotēka jau 1920.gadā līdz ar Latvijas obligātā eksemplāra saņemšanu sāk sastādīt bibliogrāfiskos rādītājus. Kaut nelielajam kolektīvam bija ļoti daudz darba tieši bibliotēkas fonda kārtošā un papildināšanā, tomēr jau ar pirmajiem mēnešiem bibliotēka izdalīja darbiniekus Latvijas iespieddarbu bibliografēšanai. Viņi sekoja obligātā eksemplāra pasūtīšanai, reģistrēja un apstrādāja saņemtos iespieddarbus.

Reizē ar šo procesu darba veicējiem vajadzēja izstrādāt noteikumus par dažāda veida iespieddarbu aprakstu un pieņemt lēmumu par to klasifikāciju pēc satura. Pateikt, kādā veidā Jānis Misiņš un viņa darbinieki to veica, nevar, jo nekādi protokoli, ne instrukcijas nav atrastas.

Tas bija darba pirmais posms iespieddarbu reģistratīvai bibliogrāfijai (4, 114.lpp.).

Lai sniegtu lasītājiem informāciju par iznākušajiem iespieddarbiem, kā arī lai dokumentētu tos priekšdienām, Valsts bibliotēka negaidīja speciāla izdevuma noorganizēšanu, bet jau 1920.gada janvārī publicēja Bibliogrāfijas un Arhīvu bibliotēku nodaļai piesūtīto janvārī iznākušo iespieddarbu alfabētisko sarakstu „Jauniznākušie izdevumi” žurnāla „Izglītības Ministrijas Mēnešraksts” pirmajā numurā. Ar to iesākās pēc „Книжная летопись” parauga sagatavotas valsts bibliogrāfijas publikācijas, kas gan turpinājās tikai līdz 1921.gada pirmajam numuram un aptvēra līdz 1920.gada jūnijam saņemtos iespieddarbus.

Bez šiem alfabētiskajiem sarakstiem Valsts bibliotēka 1920.gada 28.martā laikrakstā „Valdības Vēstnesis” iesāka publicēt iespieddarbu sistemātisko sarakstu „1920.gada bibliogrāfija” Jāņa Misiņa redakcijā. Ilgi šie valsts bibliogrāfisko sarakstu publicējumi arī „Valdības Vēstnesī” neturpinājās – tikai līdz 1923.gada 5.februārim un aptvēra jaunos izdevumus līdz 1922.gada trešajam ceturksnim. Jānis Misiņš pabeidza rediģēt par 1920.gadā iznākušajiem iespieddarbiem (28, 115.lpp.).

1921.gadā iznāca pirmais „Latviešu zinātnes un literatūras” pirmais sējums, kas ietver 1920.gada pirmajā pusē iznākušajos periodiskajos izdevumos publicētos rakstus. Ar šo izdevumu aizsākās jauns veids latviešu bibliogrāfijas vēsturē – valsts bibliogrāfija. Šo kārtējo bibliogrāfisko līdzekli sāka izdot Latvijas Valsts bibliotēka. Vislielāko darbu veica Augusts Ģinters, jo viņš sastādīja sistematizāciju, rediģēja un lasīja korektūru (28, 117.lpp.).

Runājot par kārtējo bibliogrāfiju, apakšnodaļā *Valsts bibliogrāfija* Ā.Brempele raksturo bibliogrāfa Voldemāra Caunes devumu Latvijas valsts bibliogrāfijas veidošanā, strādājot pie „Latviešu zinātne un literatūra” un grāmatu uzskaitēi veltītā izdevuma „Valsts Bibliotēkas Biļetens”, kuru organizē un rediģē līdz 1933.gadam. Ā. Brempele atzīmē arī Voldemāra Caunes lielo bibliogrāfisko darbu pie Latviešu Grāmatu tirgotāju un izdevēju biedrības pasūtītā „Vispārīgā grāmatu rādītāja” (28, 209.lpp.).

Latvijas Valsts bibliotēka kopā ar Izglītības ministrijas Arhīvu un bibliotēku nodaļu uzsāka kārtējo, reizē arī valsts bibliogrāfiju, publicējot sagatavotos sarakstus par jauniznākušajiem izdevumiem sākot no 1920.gada žurnālā „Izglītības Ministrijas Mēnešraksts”. Šo izdevumu Ā.Brempele iedala pie universālās bibliogrāfijas (28, 213.lpp.).

Pie universālās bibliogrāfijas Ā.Brempele pieskaita arī "Valdības Vēstnesi", kurā bibliogrāfiskajos sarakstos iespieddarbi publicēti pa zinātņu nozarēm. Tomēr neskatoties uz augsto profesionalitāti, šie saraksti nebija efektīvi, jo veidotāji nebija uzrakstījuši ievadu, kurā paskaidrotu lasītājiem par aprakstā uzņemtajām ziņām, zinātņu nozaru secību un publikāciju regularitāti (28, 216.lpp.).

Pārlasot Ā.Brempeles vēsturiskā pētījuma saturu un iedziļinoties šī darba tematu izklāstā, var pārlicināties, ka tas ir ļoti pārdomāts un plašs pētījums par latviešu bibliogrāfijas vēsturi no 1920. līdz 1940.gadam. Autore tajā ir aprakstījusi ievērojamas personības un raksturojusi tā laika vēsturisko ainu, kādā veidojās Latvijas bibliogrāfija. Jāpiebilst, ka Ā.Brempeles darbs vēl nav tipogrāfiski izdots, bet ir pieejams mašīnrakstā un glabājas Latvijas Akadēmiskajā bibliotēkā.

Kad nedaudz ieskatījāties latviešu bibliogrāfijas vēsturē, kas bija pirms tā laika, kas tiek analizēts bakalaura darbā, tad nākamajā nodaļā noskaidrosim iestādes, kas Latvijā 1951.-1955.gadā sagatavoja un izdeva bibliogrāfiskos līdzekļus, vairāk pievērsoties tām, kuru izdotos bibliogrāfiskos līdzekļus izdevās sameklēt bibliotēkās un kas nebija pazuduši vai norakstīti.

## **4. BIBLIOGRĀFISKO LĪDZEKĻU VEIDOŠANĀ IESAISTĪTĀS ORGANIZĀCIJAS LATVIJĀ 1951.-1955.GADĀ**

Lai noskaidrotu, kādi bibliogrāfiskie līdzekļi tika izdoti Latvijā no 1951. līdz 1955.gadam, palīgā tiek ņemts koprādītājs „Latvijas PSR bibliotēkās sastādītie bibliogrāfiskie rādītāji, kartotēkas un rakstveida uzziņas, 1945.-1960” (11).

### **Iesaistītās organizācijas, to uzskaitījums**

Kopradītāja „Latvijas PSR bibliotēkās sastādītie bibliogrāfiskie rādītāji, kartotēkas un rakstveida uzziņas, 1945.-1960” sākumā ir uzrādītas bibliotēkas un iestādes, kas sastādījušas bibliogrāfiskos rādītājus, kartotēkas un rakstveida uzziņas:

1. Latvijas PSR Valsts grāmatu palāta (tagad Latvijas Nacionālās Bibliotēkas Bibliogrāfijas institūts),
2. Latvijas PSR Valsts bibliotēka (tagad Latvijas Nacionālā bibliotēka),
3. Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Fundamentālā bibliotēka (tagad Latvijas Akadēmiskā bibliotēka),
4. Latvijas PSR Zinātniski tehniskā bibliotēka (tagad Patentu tehniskā bibliotēka),
5. Jelgavas pilsētas zinātniskā bibliotēka (tagad Jelgavas Zinātniskā bibliotēka),
6. Liepājas pilsētas zinātniskā bibliotēka (tagad Liepājas Centrālā zinātniskā bibliotēka),
7. Daugavpils Zinātniskā bibliotēka,
8. Republikas Medicīnas pētnieciskā bibliotēka (tagad Latvijas Medicīnas bibliotēka),
9. Pēteru Stučkas vārdā nosauktās Latvijas PSR Valsts Universitātes zinātniskā bibliotēka (Latvijas Universitātes bibliotēka tagad),
10. Rīgas Politehniskā institūta bibliotēka (tagad Latvijas Tehniskās Universitātes zinātniskā bibliotēka),
11. Partijas vēstures institūta bibliotēka (tagad Valsts arhīvu speciālā bibliotēka),
12. Latvijas PSR skolotāju pilnveidošanas institūts (11).

No visām iepriekšminētajām bibliotēkām un iestādēm laikā no 1951.gada līdz 1955.gadam poligrāfiski iespiestos bibliogrāfiskos rādītājus ir izdevušas šādas bibliotēkas un iestādes:

1. Latvijas PSR Valsts grāmatu palāta (tagad Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliogrāfijas institūts),

2. Latvijas PSR Valsts bibliotēka (tagad Latvijas Nacionālā bibliotēka),
3. Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Fundamentālā bibliotēka (tagad Latvijas Akadēmiskā bibliotēka),
4. Republikas Medicīnas pētnieciskā bibliotēka (tagad Latvijas Medicīnas bibliotēka).

No visiem bibliogrāfiskajiem līdzekļiem bakalaura darbā tiek apskatīti tikai iespēstie bibliogrāfiskie līdzekļi, jo tie ir labāk saglabājušies. No koprādītāja tika izrakstītas tās iestādes, kas pēc hronoloģijas atbilst un tad tika sastādīts bibliogrāfisko līdzekļu saraksts, kas varētu atbilst izdošanas laikam pēc norādītā hronoloģiskā aptvēruma un arī bija pierakstīti tie izdevumi, kam nav hronoloģiskas norādes. Viens no pētījuma uzdevumiem bija pārbaudīt visus sarakstā iekļautos izdevumus. Darbs bija - veidot sarakstus katrai bibliotēkai, tad pēc šiem sarakstiem bija jāstrādā bibliotēkās pie katalogiem, bet daži bibliogrāfiskie līdzekļi, kā vēlāk noskaidrojās, bija atrodami pašu bibliotēku sagatavotajos izdevumos, kā piemēram, LAB (Bilb.Rigensis) un Latvijas Medicīnas bibliotēkas izdevumā (Zin.med.lit.). Tas atvieglāja meklēšanu un radīja lielāku pārliecību, ka tādi izdevumi tiešām bija izdoti.

#### **4.1. Latvijas PSR Grāmatu palāta**

Laikā no 1951. līdz 1955.gadam Latvijas PSR Grāmatu palāta bija nozīmīgākais bibliogrāfiskā darba centrs un šajā laikā Latvijas PSR Grāmatu palāta tipogrāfiski ir izdevusi

- 1) *Latvijas PSR preses hronika* : Latvijas PSR valsts reģistrējošās bibliogrāfijas orgāns - katru gadu četras reizes, kopā 20 izdevumi,
- 2) *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR Valsts analītiskās bibliogrāfijas orgāns - katru gadu divpadsmit reizes, kopā 60 izdevumi.

Pavisam kopā laika posmā no 1951.gada līdz 1955.gadam Latvijas PSR Grāmatu palātā ir izdoti 80 izdevumi.

#### **Kvalitātes raksturojums**

Latvijas PSR Grāmatu palātas no 1951. līdz 1955.gadam poligrāfiski izdotie rādītāji tiek raksturoti pēc vairākiem kvalitātes kritērijiem. Viens no tiem ir izdevēj institūcijas autoritāte, otrs kritērijs ir priekšvārda kvalitāte un atsevišķi izdalīts apakšpunkts ir satura un formas analīze.

#### **Autoritātes kvalitāte**

Latvijas PSR Valsts grāmatu palāta dibināta ar Latvijas PSR Tautas Komisāru Padomes 1940.gada 16.novembra lēmumu Nr. 498 „Par Grāmatu palātas pie Latvijas PSR Valsts bibliotēkas nodibināšanu”. Savas darbības sākumā Grāmatu palāta galvenokārt veica

iespiedprodukcijas obligāto eksemplāru sadali, grāmatu un periodisko izdevumu statistisko uzskaiti. No 1941.gada jūnija tās darbu pārtrauc Otrais pasaules karš. 1944.gada oktobrī Grāmatu palāta atsāk savu darbu.

40 gados Latvijas PSR Valsts grāmatu palāta izveidojas par valsts bibliogrāfijas, preses, statistikas, centralizētās katalogizācijas republikānisko zinātnisko centru, kā arī bibliotekāro un bibliogrāfisko jautājumu standartizācijas republikānisko bāzes organizāciju.

Līdz 1959.gadam Palāta ietilpst Latvijas PSR Valsts bibliotēkas struktūrā un darbojas Latvijas PSR Kultūras ministrijas sistēmā.

Latvijas PSR Valsts grāmatu palāta informē lasītājus par visu republikānisko izdevējprodukciju un Latvijas autoru, kā rī republikai veltītajiem materiāliem PSRS un aizrobežu sociālistisko valstu presē, izdodot dažādus bibliogrāfiskos rādītājus, iespīstās katalogu kartītes, bibliogrāfiskās un statistikas uzziņas, preses statistikas krājumus.

Visā darbības laikā Latvijas PSR Valsts grāmatu palāta saņem kvalitatīvu metodisko palīdzību no Vissavienības ar ordeni „Goda Zīme” apbalvotās Grāmatu palātas un atskaitās tai par paveikto darbu (13, 3.-4.lpp.).

Grāmatu palātā laika gaitā izveidojas 10 nodaļas. Valsts bibliogrāfijas nodaļa izveidota 1945.gadā. Nodaļas darbinieki veic grāmatu, nošu un attēlizdevumu, periodisko un turpinājumu izdevumu rakstu atlasu un bibliogrāfisko aprakstīšanu, sagatavo un izdod ikmēneša valsts bibliogrāfisko rādītāju „Latvijas PSR Preses hronika” un ikgadējo rādītāju „Latvijas PSR bibliogrāfiskie līdzekļi” (13). Centralizētās katalogizācijas nodaļa izveidota 1950.gadā, kad sākās anotētās iespīdkartītes izdošana un Latvijas Valsts izdevniecības grāmatu indeksācija. Nodaļas darbinieki veic republikas iespīddarbu centralizēto katalogizāciju un klasifikāciju, sagatavo un izdod iespīstās katalogu kartītes, organizē un kārtu Palātas katalogus un kartotēkas, sagatavo bibliogrāfiskās uzziņas, sniedz konsultācijas katalogizācijas un klasifikācijas jautājumos (13, 7.lpp.).

Neliels ieskats PSR Valsts grāmatu palātas vēsturē liecina par šīs iestādes vadošo lomu tā laika Latvijā informācijas pakalpojumu sniegšanā un bibliogrāfiskajā darbā. Tā ir cienījama iestāde, kas sastāda bibliogrāfiskos līdzekļus un izdod tos tipogrāfiskā veidā.

### **Priekšvārda kvalitāte**

Bakalaura darbā tiek analizēti Grāmatu palātas izdotie rādītāji un to kvalitāti nosaka arī tas, ka, piemēram, *Žurnālu un avīžu rakstu hronikā* ir Priekšvārds, kurā skaidri pateikti izdevuma mērķi un uzdevumi, kā arī pastāstīts, kā šis izdevums tiek veidots:

*„No redakcijas*

„Žurnālu un avīžu rakstu hronika” ir Latvijas PSR Valsts universālās analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Tās uzdevums ir apmierināt bibliogrāfiskā uzziņu darba vajadzības. „Hronika” ir bibliogrāfiskās informācijas avots un satur ziņas par rakstiem u.c. materiāliem, kā arī recenzijām, kas ievietotas Latvijas PSR teritorijā visās valodās izdotajos žurnālos, rakstu krājumos un laikrakstos. Katrs numurs aptver materiālus, kas ienākuši Latvijas PSR Grāmatu palātā attiecīgā mēneša laikā. Tā lietojama visdažādākajām uzziņām, literatūras sameklēšanai par vajadzīgo tematiku, bibliogrāfisko rādītāju un sarakstu sastādīšanai.

„Hronika” domāta bibliotēkām, zinātniskām iestādēm, zinātniekiem un mākslas darbiniekiem, bibliotekāriem un bibliogrāfiem.

„Hronikā” analītiski aprakstīti šādi izdevumi: žurnāli, „Raksti” un „Zinātnisko rakstu” veida izdevumi, regulāri un neregulāri iznākuši rakstu krājumi, kā arī laikraksti (republikāniskie, speciālie, rajonu avīzes un MTS politisko nodaļu izdevumi).

Neaprasa biļetenus, resoru un oficiālos informācijas izdevumus bez rakstu materiāla, hrestomātijas, antoloģijas u.c. neperiodiskos rakstu krājumus, kā arī fabriku un rūpnīcu avīzes.

Žurnālu un avīžu rakstu daļā uzskaitīti un aprakstīti visi raksti u.c. materiāli no žurnāliem un rakstu krājumiem; galvenie raksti, dokumentālie materiāli un visi daiļdarbi – no laikrakstiem, (galvenokārt republikāniskiem).

Neuzskaita sīkos rakstus un piezīmes, mazāk svarīgu informāciju un paziņojumus.

Recenziju hronikā reģistrētas recenzijas, kritiski raksti, grāmatu un žurnālu apraksti u.c. materiāli par iespieddarbiem, galvenokārt jauniznākušajām grāmatām, par teātra izrādēm un kinofilmām.

Raksti sakārtoti sistemātiski pēc grāmatu palātu izdevumiem pieņemtās klasifikācijas shēmas. Katrā nodaļā raksti sakārtoti alfabētiski (latviešu un krievu alfabētā) pēc autoriem un rakstu nosaukumiem.

Recenzijas sistematizētas pēc tās pašas shēmas pamatnodaļām, bet nodaļu robežās sakārtotas recenzēto darbu autoru un titulu alfabētiskā secībā.

Katrā „Hronikas” numurā ir alfabētiski rādītāji: rakstiem – personu rādītājs, recenzijām – recenzēto darbu autoru un recenzentu rādītāji. Divpadsmitajā numurā doti kopīgi palīgrādītāji visam gadam” (14, 5.lpp.).

## Rādītāju satura un formas raksturojums

Latvijas PSR Grāmatu palātas no 1951. līdz 1955.gadam poligrāfiski izdotie rādītāji pēc satura un formas tiek raksturoti pēc O.Koršunova (skat. 2.pielikumu) izstrādātās shēmas, kas ir nedaudz saīsināta. Shēma ietver četras fasetes, kas sastāv no pašiem vispārīgākajiem klasifikācijas dalījumiem:

- 1) atkarībā no līdzekļu nolūka,
- 2) atkarībā no bibliografēšanas objektiem,
- 3) atkarībā no bibliografēšanas metodēm,
- 4) atkarībā no līdzekļa formas.

Vispirms tiek analizēta **Latvijas PSR Grāmatu palātas** *Latvijas PSR preses hronika* : Latvijas PSR valsts reģistrējošās bibliogrāfijas orgāns, kas ir izdots 1951. līdz 1955.gadam. Pirmais klasifikācijas dalījums *Atkarībā no līdzekļu nolūka* sadalās trijās apakšgrupās:

- A Meklējumkomunikatīvais (vispārīgais),
- B Konkrētais nolūks un adresējums,
- C Funkcionālais.

Katram no tiem ir vēl vairāki apakšiedalījumi, no kuriem ir jāizvēlas viena visatbilstošākā īpašība analizējamam bibliogrāfiskajam līdzeklim. Piemēram, *A Meklējumkomunikatīvais (vispārīgais)* nolūks sastāv no:

1. Valsts bibliogrāfiskie rādītāji
2. "Repertuāra" bibliogrāfiskie rādītāji
3. Masu bibliogrāfijas avoti
4. Centralizētās katalogizācijas kartītes

*Latvijas PSR preses hronika* atbilst pirmajam iedalījumam – Valsts bibliogrāfiskie rādītāji.

*B Konkrētais nolūks un adresējums* sastāv no:

- Zinātniskie
- Ieteicošie

*Latvijas PSR preses hronika* vairāk atbilst pirmajam iedalījumam – zinātniskie bibliogrāfiskie līdzekļi. *C Funkcionālais* nolūks sastāv no:

1. Kārtējie
2. Retrospektīvie
3. Perspektīvie

*Latvijas PSR preses hronika* atbilst pirmajam iedalījumam – kārtējie bibliogrāfiskie līdzekļi.

Otrais klasifikācijas dalījums *Atkarībā no bibliogrāfēšanas objektiem* sadalās divās apakšgrupās:

A Bibliogrāfēšanas objektu saturs

B Bibliogrāfēšanas objektu forma

Pie pirmās apakšgrupas *A Bibliogrāfēšanas objektu saturs* ir šāds iedalījums:

1. Universālie
2. Daudznozaru
3. Nozaru
4. Tematiskie
5. Personālie
6. Novadpētniecības
7. Valstspētniecības

*Latvijas PSR preses hronika* atbilst pirmajam iedalījumam – universālie bibliogrāfiskie līdzekļi.

Otrā apakšgrupa *B Bibliogrāfēšanas objektu forma* sastāv no trim apakšpunktiem:

- a) Iekšējā
- b) Ārējā
- c) Valoda

*Iekšējā* ir ar šādiem apakšpunktiem:

1. Atspoguļo vienas iekšējās formas sacerējumus (bibliogrāfiskie līdzekļi, disertācijas, oficiālie dok., kartes, notis, memuāri, pārskati, patenti, recenzijas, rokasgrāmatas, standarti, raksti, daiļdarbi u.tml.)
2. Atspoguļo iekšējo formu noteiktu kopumu
3. Atspoguļo jebkuras formas sacerējumus (neatkarīgi no iekšējās formas)

*Latvijas PSR preses hronika* atbilst otrajam iedalījumam - atspoguļo iekšējo formu noteiktu kopumu.

*Ārējā* forma ir ar šādiem apakšpunktiem:

1. Atspoguļo noteiktas formas iespieddarbus
2. Rokraksti
3. Skaņu ieraksti
4. Kinodokumenti un fotodokumenti
5. Dažādas formas dokumenti (neatkarīgi no ārējās formas)

*Latvijas PSR preses hronika* atbilst pirmajam iedalījumam - Atspoguļo noteiktas formas iespieddarbus.

*Valoda iedalās:*

1. Vienvalodas
2. Daudzvalodu

*Latvijas PSR preses hronika* atbilst otrajam iedalījumam – daudzvalodu.

Trešais klasifikācijas dalījums *Atkarībā no bibliografēšanas metodēm* sastāv no:

A Atlases pilnīgums

B Materiāla grupēšanas veids (tā ietvaros – grupēšanas objekti)

*A Atlases pilnīgums* sastāv no:

1. Izlases
2. Reģistrējošie

*Latvijas PSR preses hronika* atbilst otrajam iedalījumam – reģistrējošie bibliogrāfiskie līdzekļi.

*B Materiāla grupēšanas veids* (tā ietvaros – grupēšanas objekti) iedalās:

1. Alfabētiskie
2. Hronoloģiskie
3. Sistemātiskie

*Latvijas PSR preses hronika* atbilst trešajam iedalījumam – sistemātiskie bibliogrāfiskie līdzekļi.

Ceturtais klasifikācijas dalījums ir *Atkarībā no līdzekļa formas*. Tas sastāv no:

A Līdzekļa tips

B Līdzekļa žanrs

C Līdzekļa izlaides forma

*A Līdzekļa tips* iedalās:

1. Rādītājs
2. Saraksts
3. Apskats
4. Izdevumam pievienotais rādītājs
5. Palīgrādītājs

*Latvijas PSR preses hronika* atbilst pirmajam iedalījumam – rādītājs.

*B Līdzekļa žanrs* iedalās:

1. Bibliogrāfiskā monogrāfija
2. Bibliogrāfiskā vārdnīca
3. Ceļvedis literatūrā
4. Pārruna par grāmatām

5. Lasīšanas cikls
6. Atgādne
7. Lasīšanas plāns
8. Prospekts
9. Retrospektīvais žurnāls (krājums)
10. Ekspresinformācija

*Latvijas PSR preses hronika* atbilst pirmajam iedalījumam – bibliogrāfiskā monogrāfija.

*C Līdzekļa izlaides forma* iedalās:

1. Bibliogrāfiskais izdevums
2. Kartotēka
3. Ieliktne
4. Plakāts
5. Lapiņa
6. Nepastāvīgās formas

*Latvijas PSR preses hronika* atbilst pirmajam iedalījumam – bibliogrāfiskais izdevums.

Bakalaura darbā tiek analizēta arī **Latvijas PSR Grāmatu palātas**. *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns, kas ir izdots 1951. līdz 1955.gadam. Pirmais klasifikācijas dalījums *Atkarībā no līdzekļu nolūka* sadalās trijās apakšgrupās:

- A Meklējumkomunikatīvais (vispārīgais),
- B Konkrētais nolūks un adresējums,
- C Funkcionālais.

Katram no tiem ir vēl vairāki apakšiedalījumi, no kuriem ir jāizvēlas viena visatbilstošākā īpašība analizējamam bibliogrāfiskajam līdzeklim. Piemēram, *A Meklējumkomunikatīvais (vispārīgais)* nolūks sastāv no:

5. Valsts bibliogrāfiskie rādītāji
6. "Repertuāra" bibliogrāfiskie rādītāji
7. Masu bibliogrāfijas avoti
8. Centralizētās katalogizācijas kartītes

*Žurnālu un avīžu rakstu hronika* atbilst pirmajam iedalījumam – Valsts bibliogrāfiskie rādītāji.

*B Konkrētais nolūks un adresējums* sastāv no:

Zinātniskie

Ieteicošie

*Žurnālu un avīžu rakstu hronika* vairāk atbilst pirmajam iedalījumam – zinātniskie bibliogrāfiskie līdzekļi.

*C Funkcionālais* nolūks sastāv no:

1. Kārtējie
2. Retrospektīvie
3. Perspektīvie

*Žurnālu un avīžu rakstu hronika* atbilst pirmajam iedalījumam – kārtējie bibliogrāfiskie līdzekļi.

Otrais klasifikācijas dalījums *Atkarībā no bibliogrāfēšanas objektiem* sadalās divās apakšgrupās:

A Bibliogrāfēšanas objektu saturs

B Bibliogrāfēšanas objektu forma

Pie pirmās apakšgrupas *A Bibliogrāfēšanas objektu saturs* ir šāds iedalījums:

1. Universālie
2. Daudznozaru
3. Nozaru
4. Tematiskie
5. Personālie
6. Novadpētniecības
7. Valstspētniecības

*Žurnālu un avīžu rakstu hronika* atbilst pirmajam iedalījumam – universālie bibliogrāfiskie līdzekļi.

Otrā apakšgrupa *B Bibliogrāfēšanas objektu forma* sastāv no trim apakšpunktiem:

- d) Iekšējā
- e) Ārējā
- f) Valoda

*Iekšējā* ir ar šādiem apakšpunktiem:

1. Atspoguļo vienas iekšējās formas sacerējumus (bibliogrāfiskie līdzekļi, disertācijas, oficiālie dok., kartes, notis, memuāri, pārskati, patenti, recenzijas, rokasgrāmatas, standarti, raksti, daiļdarbi u.tml.)
2. Atspoguļo iekšējo formu noteiktu kopumu
3. Atspoguļo jebkuras formas sacerējumus (neatkarīgi no iekšējās formas)

*Žurnālu un avīžu rakstu hronika* atbilst otrajam iedalījumam - atspoguļo iekšējo formu noteiktu kopumu.

*Ārējā* forma ir ar šādiem apakšpunktiem:

1. Atspoguļo noteiktas formas iespieddarbus
2. Rokraksti
3. Skaņu ieraksti
4. Kinodokumenti un fotodokumenti
5. Dažādas formas dokumenti (neatkarīgi no ārējās formas)

*Žurnālu un avīžu rakstu hronika* atbilst pirmajam iedalījumam - Atspoguļo noteiktas formas iespieddarbus.

*Valoda* iedalās:

1. Vienvalodas
2. Daudzvalodu

*Žurnālu un avīžu rakstu hronika* atbilst otrajam iedalījumam – daudzvalodu.

Trešais klasifikācijas dalījums *Atkarībā no bibliografēšanas metodēm* sastāv no:

A Atlases pilnīgums

B Materiāla grupēšanas veids (tā ietvaros – grupēšanas objekti)

*A Atlases pilnīgums* sastāv no:

1. Izlases
2. Reģistrējošie

*Žurnālu un avīžu rakstu hronika* atbilst otrajam iedalījumam – reģistrējošie bibliogrāfiskie līdzekļi.

*B Materiāla grupēšanas veids* (tā ietvaros – grupēšanas objekti) iedalās:

1. Alfabētiskie
2. Hronoloģiskie
3. Sistemātiskie

*Žurnālu un avīžu rakstu hronika* atbilst trešajam iedalījumam – sistemātiskie bibliogrāfiskie līdzekļi.

Ceturtais klasifikācijas dalījums ir *Atkarībā no līdzekļa formas*. Tas sastāv no:

A Līdzekļa tips

B Līdzekļa žanrs

C Līdzekļa izlaides forma

*A Līdzekļa tips* iedalās:

1. Rādītājs

2. Saraksts
3. Apskats
4. Izdevumam pievienotais rādītājs
5. Palīgrādītājs

*Žurnālu un avīžu rakstu hronika* atbilst pirmajam iedalījumam – rādītājs.

*B Līdzekļa žanrs* iedalās:

1. Bibliogrāfiskā monogrāfija
2. Bibliogrāfiskā vārdnīca
3. Ceļvedis literatūrā
4. Pārruna par grāmatām
5. Lasīšanas cikls
6. Atgādne
7. Lasīšanas plāns
8. Prospekts
9. Retrospektīvais žurnāls (krājums)
10. Ekspresinformācija

*Žurnālu un avīžu rakstu hronika* atbilst pirmajam iedalījumam – bibliogrāfiskā monogrāfija.

*C Līdzekļa izlaides forma* iedalās:

1. Bibliogrāfiskais izdevums
2. Kartotēka
3. Ieliktne
4. Plakāts
5. Lapiņa
6. Nepastāvīgās formas

*Žurnālu un avīžu rakstu hronika* atbilst pirmajam iedalījumam – bibliogrāfiskais izdevums.

Veicot Latvijas PSR Grāmatu palātas 1951.-1955.gadā izdoto bibliogrāfisko rādītāju analīzi pēc O.Koršunova metodes (Koršunovs), to nedaudz saīsinot, ir iegūts priekšstats par tā laika izdotajiem rādītājiem *Latvijas PSR preses hronika* un *Žurnālu un avīžu rakstu hronika*. Ja salīdzina abus izdevumus, tad var redzēt, ka

1) *Atkarībā no līdzekļu nolūka* abi izdevumi pēc *A Meklējumkomunikatīvā (vispārīgā)* nolūka ir valsts bibliogrāfiskie rādītāji, pēc *B Konkrētā nolūka un adresējuma* abi ir zinātniskie, pēc *C Funkcionālā nolūka* abi ir kārtējie;

2) *Atkarībā no bibliografēšanas objektiem* abi izdevumi pēc *A Bibliografēšanas objektu satura* ir universālie, pēc *iekšējās formas* abi izdevumi *atspoguļo iekšējo formu noteiktu kopumu*, pēc *ārējās formas* abi izdevumi *atspoguļo noteiktas formas iespieddarbus*, pēc *valodas* tie ir daudzvalodu;

3) *Atkarībā no bibliografēšanas metodēm* abi izdevumi pēc *A Atlases pilnīguma* ir reģistrējošie, pēc *B Materiāla grupēšanas veida* abi ir sistemātiskie;

4) *Atkarībā no līdzekļa formas* abi izdevumi pēc *A Līdzekļa tipa* ir rādītāji, pēc *B Līdzekļa žanra* abi izdevumi ir *bibliogrāfiskā monogrāfija*, pēc *C Līdzekļa izlaides formas* abi ir *bibliogrāfiskie izdevumi* (skat. 2.pielikumu).

## **4.2. Latvijas PSR Valsts bibliotēka**

1919.gada 3.aprīlī ar Latvijas Padomju Valdības dekrētu tika likti pamati Latvijas PSR Valsts bibliotēkai. Šo bibliotēku bija paredzēts izveidot par Padomju Latvijas bibliotēku centru, nodot tai visus nacionalizētos grāmatu krājumus un regulāri iesūtīt katra jauna izdevuma 50 eksemplāru, kurus varētu izmantot arī citu bibliotēku komplektēšanai.

Izglītības komisariāta bibliotēku un arhīvu nodaļa stājās pie bibliotēkas organizēšanas. Par šīs bibliotēkas pārzini iecēla izcilo bibliofilu un bibliogrāfu J.Misiņu (12, 9.lpp.).

LNB Letonikā un LAB Misiņa bibliotēkā ir sameklēti 40 Latvijas PSR Valsts bibliotēkā laikā no 1951. līdz 1955.gadam sagatavoti un izdoti bibliogrāfiskie līdzekļi (skat. 3.pielikumu). Pielikumā bibliogrāfiskie līdzekļi aprakstīti nevis pēc nosaukuma, kā tas ir redzams agrāk sastādītos katalogos, bet pēc iestādes – kā autora. Iespējams, ka ir vēl kādi bibliogrāfiskie līdzekļi, kuri ir izdoti šajā laikā, bet tikai nav uzrādīti Koprādītājā (11), jo strādājot pie kataloga, izdevās sameklēt dažus bibliogrāfiskos līdzekļus, kas nebija uzrādīti Koprādītājā (11). Jāpiebilst, ka Koprādītājā (11, skat. 10.piel. 2.att.) visi bibliogrāfiskie līdzekļi bija uzrādīti krievu valodā, bet katalogos tie bija atrodamī latviešu valodā.

### **Rādītāju satura un formas raksturojums**

Latvijas PSR Valsts bibliotēkas no 1951. līdz 1955.gadam izdotie rādītāji pēc satura un formas tiek raksturoti pēc O.Koršunova (skat. 4.pielikumu) izstrādātās shēmas, kas ir nedaudz saīsināta. Shēma ietver četras fasetes, kas sastāv no pašiem vispārīgākajiem klasifikācijas dalījumiem:

- 1) atkarībā no līdzekļu nolūka,
- 2) atkarībā no bibliografēšanas objektiem,
- 3) atkarībā no bibliografēšanas metodēm,

4) atkarībā no līdzekļa formas.

Pirmais klasifikācijas dalījums *Atkarībā no līdzekļu nolūka* sadalās trijās apakšgrupās:

- A Meklējumkomunikatīvais (vispārīgais),
- B Konkrētais nolūks un adresējums,
- C Funkcionālais.

Katram no tiem ir vēl vairāki apakšiedalījumi, no kuriem ir jāizvēlas viena visatbilstošākā īpašība analizējamam bibliogrāfiskajam līdzeklim. Piemēram, *A Meklējumkomunikatīvais (vispārīgais)* nolūks sastāv no:

1. Valsts bibliogrāfiskie rādītāji
2. "Repertuāra" bibliogrāfiskie rādītāji
3. Masu bibliogrāfijas avoti
4. Centralizētās katalogizācijas kartītes

Visi Latvijas PSR Valsts bibliotēkas no 1951. līdz 1955.gadam izdotie rādītāji atbilst trešajam iedalījumam – masu bibliogrāfijas avoti.

*B Konkrētais nolūks un adresējums* sastāv no:

- Zinātniskie
- Ieteicošie

Visi Latvijas PSR Valsts bibliotēkas no 1951. līdz 1955.gadam izdotie rādītāji atbilst otrajam iedalījumam – ieteicošie bibliogrāfiskie līdzekļi.

*C Funkcionālais* nolūks sastāv no:

1. Kārtējie
2. Retrospektīvie
3. Perspektīvie

Visi Latvijas PSR Valsts bibliotēkas no 1951. līdz 1955.gadam izdotie rādītāji atbilst otrajam iedalījumam – retrospektīvie bibliogrāfiskie līdzekļi.

Otrais klasifikācijas dalījums *Atkarībā no bibliografēšanas objektiem* sadalās divās apakšgrupās:

- A Bibliografēšanas objektu saturs
- B Bibliografēšanas objektu forma

Pie pirmās apakšgrupas *A Bibliografēšanas objektu saturs* ir šāds iedalījums:

1. Universālie
2. Daudznozaru
3. Nozaru
4. Tematiskie

5. Personālie
6. Novadpētniecības
7. Valstspētniecības

2. Daudznozaru - iedalījumam atbilst divi bibliogrāfiskie līdzekļi:

4. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Latvijas PSR rajona bibliotēkas katalogs = Каталог районной библиотеки Латвийской ССР.*
5. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *1953.gada grāmatas. „Latvijas PSR rajona bibliotēkas kataloga” papildinājums : Ieteicamās literatūras rādītājs.*

3. Nozaru – iedalījumam atbilst piecpadsmit bibliogrāfiskie līdzekļi:

14. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Latviešu padomju literatūra. 1950.-1955.*
15. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Latviešu rakstnieki : Literatūras rādītājs.*
28. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Ievērojami krievu ceļotāji : Īss literatūras rādītājs bērniem un jaunatnei.*
29. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Kā zinātne izskaidro „neparastās” dabas parādības : Pārrunas par grāmatām.*
30. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Zinātnes un ražošanas radošā sadraudzība – varens progressa avots = Творческое содружество науки и производства – великий источник прогресса : Ieteicamās literatūras rādītājs.*
31. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Par cūkkopības tālāko attīstību = За дальнейшее развитие свиноводства : Ieteicamās literatūras rādītājs.*
32. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Katram kolchozam ienesīgu putnkopības fermu = Каждому колхознику доходную птицеводческую ферму : Ieteicamās literatūras rādītājs.*
33. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Garšķiedras linu izaudzēšana Latvijas PSR = Выращивание льна-долгунца в Латвийской ССР : Atgāadne.*
34. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Dārzenkopības darbu mehanizācija = Механизация работ в овощеводстве : Ieteicamās literatūras rādītājs.*
35. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Jaunlopu audzēšana = Выращивание молодняка : Ieteicamās literatūras rādītājs un metodiskie materiāli.*
36. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Piena izslaukumu kāpināšana : Bibliogrāfisks apskats.*
37. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Vietējie mēslošanas līdzekļi, to sagatavošana, uzkrāšana un izlietošana : Pārruna par grāmatām.*

38. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Kolchozu ciematu celtniecība = Строительство колхозных поселков* : Ieteicamās literatūras rādītājs.
39. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Materiāli lauksaimniecības literatūras propagandai = Материалы по пропаганде сельскохозяйственной литературы.*
40. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Materiāli bērnu skolu bibliotēkām.*
4. Tematiskie - iedalījumam atbilst deviņi bibliogrāfiskie rādītāji:
2. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Revolucionārā kustība Latvijā* : Ieteicamās literatūras rādītājs.
  6. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Par V.I.Ļeņina darbu "Materiālisms un empirokriticisms"* : Ieteicamās literatūras saraksts.
  7. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Par V.I.Ļeņina grāmatu „Imperiālisms kā kapitālisma augstākā stadija”* : Ieteicamās literatūras saraksts.
  8. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Par V.I.Ļeņina grāmatu „Kas tie tādi „tautas draugi” un kā tie karo pret sociāldemokrātiem”* : Ieteicamās literatūras saraksts.
  9. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Par V.I.Ļeņina grāmatu „Sociāldemokrātijas divas taktikas demokrātiskā revolūcijā”* : Ieteicamās literatūras saraksts.
  10. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Par F.Engelsa grāmatu „Anti - Dīrings”* : Ieteicamās literatūras saraksts.
  11. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Par F.Engelsa grāmatu „Dabas dialektika”* : Ieteicamās literatūras saraksts.
  12. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Par F.Engelsa grāmatu „Ģimenes privātīpašuma un valsts izcelšanās”* : Ieteicamās literatūras saraksts.
  13. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Lasiet grāmatas par mūsu lielo Dzimteni* : Pārruna par grāmatām vidēja vecuma bērniem.
5. Personālie – iedalījumam atbilst divpadsmit bibliogrāfiskie līdzekļi:
16. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Anna Sakse* : Atgādne lasītājiem.
  17. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Augusts Arājs-Bērce (1890-1921)* : Bibliogrāfiska atgādne sakarā ar rakstnieka-revolucionāra 30.nāvesdienu.
  18. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Jānis Rainis* : Atgādne lasītājiem.
  19. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Vilis Lācis* : Atgādne lasītājiem.
  20. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Visarions Grigorjevičs Beļinskis* : Īss literatūras rādītājs sakarā ar 140.dzimšanas dienu.

21. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Maksims Gorkijs. 15.nāves dienas atcerei = Максим Горький. К 15-летию со дня смерти* : Īss literatūras rādītājs.
22. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Antons Pavlovičs Čehovs* : Materiāli bibliotekām 50 gadu nāves dienas atcerei.
23. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *M.J.Saltikovs-Ščedrins (1826-1889)* : Bibliogrāfiska atgāadne.
24. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Michails Šolohovs* : Atgāadne lasītājam.
25. **Egle, Kārlis.** *Ļ.N.Tolstojs latviešu valodā* : Īsas bibliogrāfiskas piezīmes sakarā ar 125.dzimšanas dienas atceri.
26. **Egle, Kārlis.** Vladimirs Majakovskis latviski. : Bibliogrāfisks pārskats (saīsināts).
27. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Inženiere ekonomiste Klaudija Baranovska* : Ieteicamās literatūras rādītājs.

6. Novadpētniecība – iedalījumam atbilst divi bibliogrāfiskie līdzekļi:

1. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Rīga – Latvijas PSR galvaspilsēta* : Ieteicamās literatūras rādītājs.
3. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Padomju Latvijas piecpadsmit gadi (1940.-1955.)* : Ieteicamās literatūras rādītājs un metodiskie materiāli.

Otrā apakšgrupa *B Bibliografēšanas objektu forma* sastāv no trim apakšpunktiem:

- a) Iekšējā
- b) Ārējā
- c) Valoda

*Iekšējā* ir ar šādiem apakšpunktiem:

1. Atspoguļo vienas iekšējās formas sacerējumus (bibliogrāfiskie līdzekļi, disertācijas, oficiālie dok., kartes, notis, memoāri, pārskati, patenti, recenzijas, rokasgrāmatas, standarti, raksti, daiļdarbi u.tml.)
2. Atspoguļo iekšējo formu noteiktu kopumu
3. Atspoguļo jebkuras formas sacerējumus (neatkarīgi no iekšējās formas)

Visi Latvijas PSR Valsts bibliotēkas no 1951. līdz 1955.gadam izdotie rādītāji atbilst pirmajam iedalījumam – Atspoguļo vienas iekšējās formas sacerējumus

*Ārējā* forma ir ar šādiem apakšpunktiem:

1. Atspoguļo noteiktas formas iespieddarus
2. Rokraksti
3. Skaņu ieraksti
4. Kinodokumenti un fotodokumenti

5. Dažādas formas dokumenti (neatkarīgi no ārējās formas)

Visi Latvijas PSR Valsts bibliotēkas no 1951. līdz 1955.gadam izdotie rādītāji –

1. Atspoguļo noteiktas formas iespieddarbus.

*Valoda* iedalās:

1. Vienvalodas
2. Daudzvalodu

1. Vienvalodas - iedalījumam atbilst seši bibliogrāfiskie līdzekļi:

13. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Lasiet grāmatas par mūsu lielo Dzimteni* : Pārruna par grāmatām vidēja vecuma bērniem.
16. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Anna Sakse* : Atgāadne lasītājiem.
19. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Vilis Lācis* : Atgāadne lasītājiem.
25. **Egle, Kārlis.** Ļ.N.Tolstojs latviešu valodā : Īsas bibliogrāfiskas piezīmes sakarā ar 125.dzimšanas dienas atceri.
26. **Egle, Kārlis.** Vladimirs Majakovskis latviski.
29. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Kā zinātne izskaidro „neparastās” dabas parādības* : Pārrunas par grāmatām.

Trešais klasifikācijas dalījums *Atkarībā no bibliografēšanas metodēm* sastāv no:

A Atlases pilnīgums

B Materiāla grupēšanas veids (tā ietvaros – grupēšanas objekti)

*A Atlases pilnīgums* sastāv no:

1. Izlases
2. Reģistrējošie

Visi Latvijas PSR Valsts bibliotēkas no 1951. līdz 1955.gadam izdotie rādītāji atbilst pirmajam iedalījumam - izlases.

*B Materiāla grupēšanas veids* (tā ietvaros – grupēšanas objekti) iedalās:

1. Alfabētiskie
2. Hronoloģiskie
3. Sistemātiskie

1. Alfabētiskie – iedalījumam atbilst divdesmitseši bibliogrāfiskie līdzekļi:

6. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Par V.I.Ļeņina darbu "Materiālisms un empirokriticisms"* : Ieteicamās literatūras saraksts.
7. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Par V.I.Ļeņina grāmatu „Imperiālisms kā kapitālisma augstākā stadija”* : Ieteicamās literatūras saraksts.

8. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Par V.I.Ļeņina grāmatu „Kas tie tādi „tautas draugi” un kā tie karo pret sociāldemokrātiem”* : Ieteicamās literatūras saraksts.
9. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Par V.I.Ļeņina grāmatu „Sociāldemokrātijas divas taktikas demokrātiskā revolūcijā”* : Ieteicamās literatūras saraksts.
10. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Par F.Engelsa grāmatu „Anti - Dīrings”* : Ieteicamās literatūras saraksts.
11. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Par F.Engelsa grāmatu „Dabas dialektika”* : Ieteicamās literatūras saraksts.
12. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Par F.Engelsa grāmatu „Ģimenes privātīpašuma un valsts izcelšanās”* : Ieteicamās literatūras saraksts.
13. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Lasiet grāmatas par mūsu lielo Dzimteni* : Pārruna par grāmatām vidēja vecuma bērniem.
14. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Latviešu padomju literatūra. 1950.-1955.* : Bibliogrāfisks apskats.
16. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Anna Sakse* : Atgādne lasītājiem.
18. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Jānis Rainis* : Atgādne lasītājiem.
21. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Maksims Gorkijs. 15.nāves dienas atcerei = Максим Горький. К 15-тилетию со дня смерти* : Īss literatūras rādītājs.
23. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *M.J.Saltikovs-Ščedrins (1826-1889)* : Bibliogrāfiska atgādne.
24. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Michails Šolohovs* : Atgādne lasītājam.
25. **Egle, Kārlis.** *Ļ.N.Tolstojs latviešu valodā* : Īsas bibliogrāfiskas piezīmes sakarā ar 125.dzimšanas dienas atceri.
27. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Inženiere ekonomiste Klaudija Baranovska* : Ieteicamās literatūras rādītājs.
30. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Zinātnes un ražošanas radošā sadraudzība – varens progresa avots = Творческое содружество науки и производства – великий источник прогресса* : Ieteicamās literatūras rādītājs.
31. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Par cūkkopības tālāko attīstību = За дальнейшее развитие свиноводства* : Ieteicamās literatūras rādītājs.
32. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Katram kolchozam ienesīgu putnkopības fermu = Каждому колхознику доходную птицеферму* : Ieteicamās literatūras rādītājs.

33. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Garšķiedras linu izaudzēšana Latvijas PSR = Выращивание льна-долгунца в Латвийской ССР : Atgāadne.*
34. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Dārzenkopības darbu mechanizācija = Механизация работ в овощеводстве : Ieteicamās literatūras rādītājs.*
36. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Piena izslaukumu kāpināšana : Bibliogrāfisks apskats.*
37. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Vietējie mēslošanas līdzekļi, to sagatavošana, uzkrāšana un izlietošana : Pārruna par grāmatām.*
38. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Kolchozu ciematu celtniecība = Строительство колхозных поселков : Ieteicamās literatūras rādītājs*
39. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Materiāli lauksaimniecības literatūras propagandai = Материалы по пропаганде сельскохозяйственной литературы.*
40. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Materiāli bērnu skolu bibliotēkām.*

2. Hronoloģiskie - iedalījumam atbilst trīs bibliogrāfiskie līdzekļi:

2. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Revolucionārā kustība Latvijā : Ieteicamās literatūras rādītājs.*
15. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Latviešu rakstnieki : Literatūras rādītājs.*
26. **Egle, Kārlis.** *Vladimirs Majakovskis latviski : Bibliogrāfisks pārskats (saīsināts).*

3. Sistemātiskie – iedalījumam atbilst vienpadsmit bibliogrāfiskie līdzekļi:

1. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Rīga – Latvijas PSR galvaspilsēta : Ieteicamās literatūras rādītājs.*
3. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Padomju Latvijas piecpadsmit gadi (1940.-1955.) : Ieteicamās literatūras rādītājs un metodiskie materiāli.*
4. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Latvijas PSR rajona bibliotēkas katalogs = Каталог районной библиотеки Латвийской ССР.*
5. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *1953.gada grāmatas. „Latvijas PSR rajona bibliotēkas kataloga” papildinājums : Ieteicamās literatūras rādītājs.*
14. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Latviešu padomju literatūra. 1950.-1955. : Bibliogrāfisks apskats.*
17. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Augusts Arājs-Bērce (1890-1921) : Bibliogrāfiska atgāadne sakarā ar rakstnieka-revolucionāra 30.nāvesdienu.*
19. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Vilis Lācis : Atgāadne lasītājiem.*

20. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Visarions Grigorjevičs Beļinskis* : Īss literatūras rādītājs sakarā ar 140.dzimšanas dienu.
21. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Maksims Gorkijs. 15.nāves dienas atcerei = Максим Горький. К 15-тилетию со дня смерти* : Īss literatūras rādītājs.
22. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Antons Pavlovičs Čehovs* : Materiāli bibliotekām 50 gadu nāves dienas atcerei.
28. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Ievērojamie krievu ceļotāji* : Īss literatūras rādītājs bērniem un jaunatnei.
29. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Kā zinātne izskaidro „neparastās” dabas parādības* : Pārrunas par grāmatām.

Ceturtais klasifikācijas dalījums ir *Atkarībā no līdzekļa formas*. Tas sastāv no:

- A Līdzekļa tips
- B Līdzekļa žanrs
- C Līdzekļa izlaides forma

*A Līdzekļa tips* iedalās:

1. Rādītājs
2. Saraksts
3. Apskats
4. Izdevumam pievienotais rādītājs
5. Palīgrādītājs

1. Rādītājs – iedalījumam atbilst divdesmitpieci bibliogrāfiskie līdzekļi:

1. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Rīga – Latvijas PSR galvaspilsēta* : Ieteicamās literatūras rādītājs.
2. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Revolucionārā kustība Latvijā* : Ieteicamās literatūras rādītājs.
3. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Padomju Latvijas piecpadsmit gadi (1940.-1955.)* : Ieteicamās literatūras rādītājs un metodiskie materiāli.
4. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Latvijas PSR rajona bibliotēkas katalogs = Каталог районной библиотеки Латвийской ССР.*
5. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *1953.gada grāmatas. „Latvijas PSR rajona bibliotēkas kataloga” papildinājums* : Ieteicamās literatūras rādītājs.
15. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Latviešu rakstnieki* : Literatūras rādītājs.
17. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Augusts Arājs-Bērce (1890-1921)* : Bibliogrāfiska atgāde sakarā ar rakstnieka-revolucionāra 30.nāvesdienu.

18. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Jānis Rainis* : Atgādne lasītājiem.
19. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Vilis Lācis* : Atgādne lasītājiem.
20. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Visarions Grigorjevičs Beļinskis* : Īss literatūras rādītājs sakarā ar 140.dzimšanas dienu.
21. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Maksims Gorkijs. 15.nāves dienas atcerei = Максим Горький. К 15-тилетию со дня смерти* : Īss literatūras rādītājs.
22. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Antons Pavlovičs Čehovs* : Materiāli bibliotekām 50 gadu nāves dienas atcerei.
23. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *M.J.Saltikovs-Ščedrins (1826-1889)* : Bibliogrāfiska atgādne.
24. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Michails Šolohovs* : Atgādne lasītājam.
27. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Inženiere ekonomiste Klaudija Baranovska* : Ieteicamās literatūras rādītājs.
28. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Ievērojamie krievu ceļotāji* : Īss literatūras rādītājs bērniem un jaunatnei.
29. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Kā zinātne izskaidro „neparastās” dabas parādības* : Pārrunas par grāmatām.
30. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Zinātnes un ražošanas radošā sadraudzība – varens progressa avots = Творческое содружество науки и производства – великий источник прогресса* : Ieteicamās literatūras rādītājs.
31. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Par cūkkopības tālāko attīstību = За дальнейшее развитие свиноводства* : Ieteicamās literatūras rādītājs.
32. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Katram kolhozam ienesīgu putnkopības fermu = Каждому колхознику доходную птицеферму* : Ieteicamās literatūras rādītājs.
33. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Garšķiedras linu izaudzēšana Latvijas PSR = Выращивание льна-долгунца в Латвийской ССР* : Atgādne.
34. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Dārzenkopības darbu mechanizācija = Механизация работ в овощеводстве* : Ieteicamās literatūras rādītājs.
38. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Kolchozu ciematu celtniecība = Строительство колхозных поселков* : Ieteicamās literatūras rādītājs.
39. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Materiāli lauksaimniecības literatūras propagandai = Материалы по пропаганде сельскохозяйственной литературы.*
40. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Materiāli bērnu skolu bibliotekām.*

2.Saraksts – iedalījumam atbilst septiņi bibliogrāfiskie līdzekļi:

6. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Par V.I.Ļeņina darbu "Materiālisms un empirokriticisms"* : Ieteicamās literatūras saraksts.
7. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Par V.I.Ļeņina grāmatu „Imperiālisms kā kapitālisma augstākā stadija”* : Ieteicamās literatūras saraksts.
8. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Par V.I.Ļeņina grāmatu „Kas tie tādi „tautas draugi” un kā tie karo pret sociāldemokrātiem”* : Ieteicamās literatūras saraksts.
9. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Par V.I.Ļeņina grāmatu „Sociāldemokrātijas divas taktikas demokrātiskā revolūcijā”* : Ieteicamās literatūras saraksts.
10. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Par F.Engelsa grāmatu „Anti - Dīrings”* : Ieteicamās literatūras saraksts.
11. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Par F.Engelsa grāmatu „Dabas dialektika”* : Ieteicamās literatūras saraksts.
12. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Par F.Engelsa grāmatu „Ģimenes privātīpašuma un valsts izcelšanās”* : Ieteicamās literatūras saraksts.

3.Apskats – iedalījumam atbilst seši bibliogrāfiskie līdzekļi:

13. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Lasiet grāmatas par mūsu lielo Dzimteni* : Pārruna par grāmatām vidēja vecuma bērniem.
14. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Latviešu padomju literatūra. 1950.-1955.* : Bibliogrāfisks apskats.
16. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Anna Sakse* : Atgāadne lasītājiem.
29. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Kā zinātne izskaidro „neparastās” dabas parādības* : Pārrunas par grāmatām.
36. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Piena izslaukumu kāpināšana* : Bibliogrāfisks apskats.
37. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Vietējie mēslošanas līdzekļi, to sagatavošana, uzkrāšana un izlietošana* : Pārruna par grāmatām.

4.Izdevumam pievienots rādītājs – iedalījumam atbilst divi bibliogrāfiskie līdzekļi:

25. **Egle, Kārlis.** *Ļ.N.Tolstojs latviešu valodā* : Īsas bibliogrāfiskas piezīmes sakarā ar 125.dzimšanas dienas atceri.
26. **Egle, Kārlis.** *Vladimirs Majakovskis latviski.* : Bibliogrāfisks pārskats (saīsināts).

B Līdzekļa žanrs iedalās:

- 1.Bibliogrāfiskā monogrāfija
2. Bibliogrāfiskā vārdnīca

3. Ceļvedis literatūrā
4. Pārruna par grāmatām
5. Lasīšanas cikls
6. Atgāadne
7. Lasīšanas plāns
8. Prospekts
9. Retrospektīvais žurnāls (krājums)
10. Ekspresinformācija

1. Bibliogrāfiskā monogrāfija – iedalījumam atbilst septiņi bibliogrāfiskie līdzekļi:

1. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Rīga – Latvijas PSR galvaspilsēta* : Ieteicamās literatūras rādītājs.
2. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Revolucionārā kustība Latvijā* : Ieteicamās literatūras rādītājs.
3. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Padomju Latvijas piecpadsmit gadi (1940.-1955.)* : Ieteicamās literatūras rādītājs un metodiskie materiāli.
4. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Latvijas PSR rajona bibliotēkas katalogs = Каталог районной библиотеки Латвийской ССР.*
5. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *1953.gada grāmatas. „Latvijas PSR rajona bibliotēkas kataloga” papildinājums* : Ieteicamās literatūras rādītājs.
15. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Latviešu rakstnieki* : Literatūras rādītājs.
30. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Zinātnes un ražošanas radošā sadraudzība – varens progressa avots = Творческое содружество науки и производства – великий источник прогресса* : Ieteicamās literatūras rādītājs.

3. Ceļvedis literatūrā – iedalījumam atbilst vienpadsmit bibliogrāfiskie līdzekļi:

6. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** Par V.I.Ļeņina darbu "Materiālisms un empirokriticisms" : Ieteicamās literatūras saraksts.
7. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** Par V.I.Ļeņina grāmatu „Imperiālisms kā kapitālisma augstākā stadija” : Ieteicamās literatūras saraksts.
8. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** Par V.I.Ļeņina grāmatu „Kas tie tādi „tautas draugi” un kā tie karo pret sociāldemokrātiem” : Ieteicamās literatūras saraksts.
9. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** Par V.I.Ļeņina grāmatu „Sociāldemokrātijas divas taktikas demokrātiskā revolūcijā” : Ieteicamās literatūras saraksts.
10. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** Par F.Engelsa grāmatu „Anti - Dīrings” : Ieteicamās literatūras saraksts.

11. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** Par F.Engelsa grāmatu „Dabas dialektika” : Ieteicamās literatūras saraksts.

12. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** Par F.Engelsa grāmatu „Ģimenes privātīpašuma un valsts izcelšanās” : Ieteicamās literatūras saraksts.

*C Līdzekļa izlaides forma* iedalās:

1. Bibliogrāfiskais izdevums
2. Kartotēka
3. Ieliktnes
4. Plakāts
5. Lapa
6. Nepastāvīgās formas

1. Bibliogrāfiskais izdevums – iedalījumam atbilst visi četrdesmit Latvijas PSR Valsts bibliotēkas izdotie bibliogrāfiskie līdzekļi

### **4.3. Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Fundamentālā bibliotēka**

ZA FB (LAB) ir vecākā zinātniskā iestāde ne vien Rīgā, bet Baltijā, jo bibliotēka radusies jau 16. gadsimtā. 1524. gada martā Rīgā rātes pārziņā nonāca piecas likvidētā franciskāņu klostera grāmatas, kas kļuva par pirmās Rīgas publiskās bibliotēkas fondu pamatu. Šīs grāmatas (četras no tām saglabājušās) nodeva Rīgas pirmās latviešu draudzes mācītājam Nikolavam Rammam – pirmajam Rīgas pilsētas bibliotēkas pārzinim. Līdz mūsdienām ir saglabājusies viņa rakstiskā liecība par grāmatu saņemšanu ar novēlējumu, lai šīs grāmatas „tiktu lietotas un kalpotu vispārējam labumam”. Drīz vien šīm grāmatām pievienojās citas likvidēto klosteru un baznīcu grāmatas un izveidojās grāmatu krātuve, kura vēlākos gadsimtos kļuva Eiropā pazīstama kā *Bibliotheca Rigensis* (7, 61. lpp.).

1941. gada vidū, Vācijas karaspēkam iebrūkot Rīgā, bibliotēka nodega. No vairāk nekā 400 000 iespieddarbu fonda saglabājās ap 46 000 vienību, kas atradās seifos.

1944. gada rudenī Rīgas pilsētas bibliotēkai ierādīja telpas 1781. gadā pirmajam Rīgas teātrim celtajā ēkā. 1945. gada februārī to pārdēvēja par Valsts vēsturisko bibliotēku. No 1946. gada 1. jūlija tā saucas Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Fundamentālā bibliotēka, dibināta 1924. gadā.

1954. gada janvārī, lai koordinētu abu bibliotēku darbu, J. Misiņa bibliotēku pievienoja Fundamentālajai bibliotēkai kā „Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Fundamentālās bibliotēkas J. Misiņa Latviešu literatūras nodaļu” (6, 8. lpp.).

Tāpat kā citas Latvijas publiskās un zinātniskās bibliotēkas, arī ZA FB atkārtotās padomju okupācijas gados tika pakļauta sovetizācijai. Pirmkārt, bibliotekāriem bija jāklūst par jaunā režīma ideoloģijas popularizētājiem. Literatūras iegādē priekšroka tika dota sabiedriski politiskajai literatūrai un jaunākajiem padomju izdevumiem. Otrkārt, liela uzmanība bija jāveltī masu darbam, organizējot iespaiddarbu propagandas pasākumus plašam lasītāju lokam. Treškārt, no neierobežotas pieejamības krājumiem bija izņemta aizliegtā literatūra, ko speciālās glabāšanas nodaļās (specfondos) drīkstēja paturēt vienīgi dažas zinātniskās bibliotēkas, ko ar speciālām atļaujām varēja izmantot tikai zinātniskām vajadzībām. Pastiprinot bibliotēku kontroli, pazeminot amatā vai atlaižot no darba nepakļāvīgos bibliotekārus un viņu vietā pieņemot padomju režīmam lojālus cilvēkus, līdz Staļina nāvei 1953.gadā Latvijas bibliotēku darbs jau bija ievirzīts padomu režīmam vēlamajā gultnē (29, [114.] lpp.

No 1955.gada sākās „Hruščova” atkusnis, kad tika atcelti vairāki ierobežojumi bibliotēku krājumu komplektēšanā un informācijas pieejamībā (3, 15.lpp.).

No septiņiem bibliogrāfiskajiem līdzekļiem, kurus no 1951. līdz 1955.gadam izdeva Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Fundamentālā bibliotēka, seši tika sameklēti LNB Letonikā un viens LU bibliotēkā. Meklēšanu atvieglāja 2004.gadā Latvijas Akadēmiskajā bibliotēkā izdotā grāmata *Bibliotheca Rigensis – 480*, kurā hronoloģiskā secībā bija sakārtoti izdotie bibliogrāfiskie līdzekļi (10).

### **Rādītāju satura un formas raksturojums**

Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Fundamentālā bibliotēkas no 1951. līdz 1955.gadam poligrāfiski izdotie rādītāji pēc satura un formas tiek raksturoti pēc O.Koršunova (skat. 6.pielikumu) izstrādātās shēmas, kas ir nedaudz saīsināta. Shēma ietver četras fasetes, kas sastāv no pašiem vispārīgākajiem klasifikācijas dalījumiem:

- 1) atkarībā no līdzekļu nolūka,
- 2) atkarībā no bibliografēšanas objektiem,
- 3) atkarībā no bibliografēšanas metodēm,
- 4) atkarībā no līdzekļa formas.

Pirmais klasifikācijas dalījums *Atkarībā no līdzekļu nolūka* sadalās trijās apakšgrupās:

- A Meklējumkomunikatīvais (vispārīgais),
- B Konkrētais nolūks un adresējums,
- C Funkcionālais.

Katram no tiem ir vēl vairāki apakšiedalījumi, no kuriem ir jāizvēlas viena visatbilstošākā īpašība analizējamam bibliogrāfiskajam līdzeklim. Piemēram, *A Meklējumkomunikatīvais (vispārīgais)* nolūks sastāv no:

1. Valsts bibliogrāfiskie rādītāji
2. "Repertuāra" bibliogrāfiskie rādītāji
3. Masu bibliogrāfijas avoti
4. Centralizētās katalogizācijas kartītes

1.Valsts bibliogrāfiskie rādītāji – atbilst pieci bibliogrāfiskie līdzekļi:

1. **Фундаментальная библиотека Академии наук Латвийской ССР.** *Аннотированный список советских текущих библиографий и реферативных сборников, получаемых Фундаментальной библиотекой Академии наук Латвийской ССР.*
3. **Фундаментальная библиотека Академии наук Латвийской ССР.** *Библиография диссертаций, защищенных в Латвийской ССР с 1945 по 1955 г. (1-ое полугодие)*
4. **Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Misiņa bibliotēkas Bibliogrāfijas sektors.** *Latviešu periodika : materiāli grāmatai „Latviešu rakstniecības rādītājs” : 3.daļa.*
6. **Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Fundamentālā bibliotēka.** *Latviešu revolucionārās periodikas rādītājs (1898-1919).*
7. **Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Fundamentālā bibliotēka.** *Materiāli grāmatai „Latvijas periodikas rādītājs” : 1.daļa. Latviešu periodika.*

3.Masu bibliogrāfijas avoti – iedalījumam atbilst divi bibliogrāfiskie līdzekļi:

2. **Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Fundamentālā bibliotēka.** *Stabila lopbarības bāze – produktīvās lopbarības pamats = Прочная кормовая база – основа продуктивного животноводства : Literatūras rādītājs.* 5. **Академия наук СССР, Фундаментальная библиотека Академии наук Латвийской ССР.** Библиография трудов : [Я.В.Пейве]. *В Konkrētais nolūks un adresējums* sastāv no:

1. Zinātniskie
2. Ieteicošie

1.Zinātniskie – iedalījumam atbilst visi Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Fundamentālās bibliotēkas izdotie bibliogrāfiskie līdzekļi.

*C Funkcionālais* nolūks sastāv no:

1. Kārtējie

2. Retrospektīvie

3. Perspektīvie

1. Kārtējie – iedalījumam atbilst viens bibliogrāfiskais līdzeklis:

1. **Фундаментальная библиотека Академии наук Латвийской ССР.** *Аннотированный список советских текущих библиографий и реферативных сборников, получаемых Фундаментальной библиотекой Академии наук Латвийской ССР.*

2. Retrospektīvie – iedalījumam atbilst seši bibliogrāfiskie līdzekļi.

2. **Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Fundamentālā bibliotēka.** *Stabila lopbarības bāze – produktīvās lopbarības pamats = Прочная кормовая база – основа продуктивного животноводства* : Literatūras rādītājs. 3.

**Фундаментальная библиотека Академии наук Латвийской ССР.**

*Библиография диссертаций, защищенных в Латвийской ССР с 1945 по 1955 г. (1-ое полугодие) : приложение к журналу «Известия Академии наук Латвийской ССР».*

4. **Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Misiņa bibliotēkas Bibliogrāfijas sektors.** *Latviešu periodika* : materiāli grāmatai „Latviešu rakstniecības rādītājs” : 3.daļa.

5. **Академия наук СССР, Фундаментальная библиотека Академии наук Латвийской ССР.** *Библиография трудов* : [Я.В.Пейве].

6. **Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Fundamentālā bibliotēka.** *Latviešu revolucionārās periodikas rādītājs (1898-1919).*

7. **Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Fundamentālā bibliotēka.** *Материāли grāmatai „Latvijas periodikas rādītājs”* : 1.daļa. *Latviešu periodika.*

Otrais klasifikācijas dalījums *Atkarībā no bibliografēšanas objektiem* sadalās divās apakšgrupās:

A Bibliografēšanas objektu saturs

B Bibliografēšanas objektu forma

Pie pirmās apakšgrupas *A Bibliografēšanas objektu saturs* ir šāds iedalījums:

1. Universālie

2. Daudznozaru

3. Nozaru

4. Tematiskie

5. Personālie

6. Novadpētniecības

## 7. Valstspētniecības

2. Daudznozaru – iedalījumam atbilst viens bibliogrāfiskais līdzeklis:

1. **Фундаментальная библиотека Академии наук Латвийской ССР.**  
*Аннотированный список советских текущих библиографий и реферативных сборников, получаемых Фундаментальной библиотекой Академии наук Латвийской ССР.*

3. Nozaru – iedalījumam atbilst četri bibliogrāfiskie līdzekļi:

2. **Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Fundamentālā bibliotēka.** *Stabila lopbarības bāze – produktīvās lopbarības pamats = Прочная кормовая база – основа продуктивного животноводства : Literatūras rādītājs.*
3. **Фундаментальная библиотека Академии наук Латвийской ССР.**  
*Библиография диссертаций, защищенных в Латвийской ССР с 1945 по 1955 г. (1-ое полугодие) : приложение к журналу «Известия Академии наук Латвийской ССР.*
4. **Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Misiņa bibliotēkas Bibliogrāfijas sektors.**  
*Latviešu periodika : materiāli grāmatai „Latviešu rakstniecības rādītājs” : 3.daļa.*
7. **Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Fundamentālā bibliotēka.** *Materiāli grāmatai „Latvijas periodikas rādītājs” : 1.daļa. Latviešu periodika.*

4. Tematiskie – iedalījumam atbilst viens bibliogrāfiskais līdzeklis:

6. **Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Fundamentālā bibliotēka.** *Latviešu revolucionārās periodikas rādītājs (1898-1919).*

5. Personālie – iedalījumam atbilst viens bibliogrāfiskais līdzeklis:

5. **Академия наук СССР, Фундаментальная библиотека Академии наук Латвийской ССР.** *Библиография трудов : [Я.В.Пейве].*

Otrā apakšgrupa B *Bibliografēšanas objektu forma* sastāv no trim apakšpunktiem:

- a) Iekšējā
- b) Ārējā
- c) Valoda

*Iekšējā* ir ar šādiem apakšpunktiem:

1. Atspoguļo vienas iekšējās formas sacerējumus (bibliogrāfiskie līdzekļi, disertācijas, oficiālie dok., kartes, notis, memuāri, pārskati, patenti, recenzijas, rokasgrāmatas, standarti, raksti, daiļdarbi u.tml.)
2. Atspoguļo iekšējo formu noteiktu kopumu

3. Atspoguļo jebkuras formas sacerējumus (neatkarīgi no iekšējās formas)

1. Atspoguļo vienas iekšējās formas sacerējumus – iedalījumam atbilst visi bibliogrāfiskie rādītāji.

*Ārējā* forma ir ar šādiem apakšpunktiem:

1. Atspoguļo noteiktas formas iespieddarbus
2. Rokraksti
3. Skaņu ieraksti
4. Kinodokumenti un fotodokumenti
5. Dažādas formas dokumenti (neatkarīgi no ārējās formas)

1. Atspoguļo noteiktas formas iespieddarbus – iedalījumam atbilst visi Latvijas PSR ZA FB no 1951. līdz 1955. gadam izdotie rādītāji.

*Valoda* iedalās:

1. Vienvalodas
2. Daudzvalodu

1. Vienvalodas - iedalījumam atbilst seši bibliogrāfiskie līdzekļi:

1. **Фундаментальная библиотека Академии наук Латвийской ССР.**  
Аннотированный список советских текущих библиографий и реферативных сборников, получаемых Фундаментальной библиотекой Академии наук Латвийской ССР.
3. **Фундаментальная библиотека Академии наук Латвийской ССР.**  
Библиография диссертаций, защищенных в Латвийской ССР с 1945 по 1955 г. (1-ое полугодие) : приложение к журналу «Известия Академии наук Латвийской ССР».
4. **Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Misiņa bibliotēkas Bibliogrāfijas sektors.**  
Latviešu periodika : materiāli grāmatai „Latviešu rakstniecības rādītājs” : 3. daļa.
5. **Академия наук СССР, Фундаментальная библиотека Академии наук Латвийской ССР.** Библиография трудов : [Я.В.Пейве].
6. **Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Fundamentālā bibliotēka.** Latviešu revolucionārās periodikas rādītājs (1898-1919).
7. **Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Fundamentālā bibliotēka.** Materiāli grāmatai „Latvijas periodikas rādītājs” : 1. daļa. Latviešu periodika.

2. Daudzvalodu – iedalījumam atbilst viens bibliogrāfiskais līdzeklis:

2. **Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Fundamentālā bibliotēka.** *Stabila lopbarības bāze – produktīvās lopbarības pamats = Прочная кормовая база – основа продуктивного животноводства* : Literatūras rādītājs.

Trešais klasifikācijas daļējums *Atkarībā no bibliografēšanas metodēm* sastāv no:

A Atlases pilnīgums

B Materiāla grupēšanas veids (tā ietvaros – grupēšanas objekti)

*A Atlases pilnīgums* sastāv no:

1. Izlases
2. Reģistrējošie

1. Izlases – iedalījumam atbilst divi bibliogrāfiskie līdzekļi:

2. **Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Fundamentālā bibliotēka.** *Stabila lopbarības bāze – produktīvās lopbarības pamats = Прочная кормовая база – основа продуктивного животноводства* : Literatūras rādītājs.
5. **Академия наук СССР, Фундаментальная библиотека Академии наук Латвийской ССР.** *Библиография трудов* : [Я.В.Пейве].

2. Reģistrējošie – iedalījumam atbilst pieci bibliogrāfiskie līdzekļi:

1. **Фундаментальная библиотека Академии наук Латвийской ССР.** *Аннотированный список советских текущих библиографий и реферативных сборников, получаемых Фундаментальной библиотекой Академии наук Латвийской ССР.*
3. **Фундаментальная библиотека Академии наук Латвийской ССР.** *Библиография диссертаций, защищенных в Латвийской ССР с 1945 по 1955 г. (I-ое полугодие)* : приложение к журналу «Известия Академии наук Латвийской ССР».
4. **Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Misiņa bibliotēkas Bibliogrāfijas sektors.** *Latviešu periodika : materiāli grāmatai „Latviešu rakstniecības rādītājs”* : 3.daļa.
6. **Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Fundamentālā bibliotēka.** *Latviešu revolucionārās periodikas rādītājs (1898-1919).*
7. **Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Fundamentālā bibliotēka.** *Materiāli grāmatai „Latvijas periodikas rādītājs”* : 1.daļa. *Latviešu periodika.*

*B Materiāla grupēšanas veids* (tā ietvaros – grupēšanas objekti) iedalās:

1. Alfabētiskie
2. Hronoloģiskie

### 3. Sistemātiskie

1. Alfabētiskie – iedalījumam atbilst pieci bibliogrāfiskie līdzekļi:

2. **Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Fundamentālā bibliotēka.** *Stabila lopbarības bāze – produktīvās lopbarības pamats = Прочная кормовая база – основа продуктивного животноводства : Literatūras rādītājs.*
3. **Фундаментальная библиотека Академии наук Латвийской ССР.**  
*Библиография диссертаций, защищенных в Латвийской ССР с 1945 по 1955 г. (I-ое полугодие) : приложение к журналу «Известия Академии наук Латвийской ССР».*
4. **Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Misiņa bibliotēkas Bibliogrāfijas sektors.**  
*Latviešu periodika : materiāli grāmatai „Latviešu rakstniecības rādītājs” : 3.daļa.*
6. **Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Fundamentālā bibliotēka.** Latviešu revolucionārās periodikas rādītājs (1898-1919).
7. **Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Fundamentālā bibliotēka.** *Materiāli grāmatai „Latvijas periodikas rādītājs” : 1.daļa.* Latviešu periodika.

2.Hronoloģiskie – iedalījumam atbilst trīs bibliogrāfiskie rādītāji:

4. **Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Misiņa bibliotēkas Bibliogrāfijas sektors.**  
*Latviešu periodika : materiāli grāmatai „Latviešu rakstniecības rādītājs” : 3.daļa.*
5. **Академия наук СССР, Фундаментальная библиотека Академии наук Латвийской ССР.** *Библиография трудов : [Я.В.Пейве].*
6. **Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Fundamentālā bibliotēka.** Latviešu revolucionārās periodikas rādītājs (1898-1919).

3.Sistemātiskie – iedalījumam atbilst divi bibliogrāfiskie rādītāji:

1. **Фундаментальная библиотека Академии наук Латвийской ССР.**  
Аннотированный список советских текущих библиографий и реферативных сборников, получаемых Фундаментальной библиотекой Академии наук Латвийской ССР.
3. **Фундаментальная библиотека Академии наук Латвийской ССР.**  
*Библиография диссертаций, защищенных в Латвийской ССР с 1945 по 1955 г. (I-ое полугодие) : приложение к журналу «Известия Академии наук Латвийской ССР».*

Ceturtais klasifikācijas daļējums ir *Atkarībā no līdzekļa formas*. Tas sastāv no:

- A Līdzekļa tips
- B Līdzekļa žanrs
- C Līdzekļa izlaides forma

*A Līdzekļa tips iedalās:*

1. Rādītājs
2. Saraksts
3. Apskats
4. Izdevumam pievienotais rādītājs
5. Palīgrādītājs

1. Rādītājs – iedalījumam atbilst divi bibliogrāfiskie līdzekļi:

**1. Фундаментальная библиотека Академии наук Латвийской ССР.**

*Аннотированный список советских текущих библиографий и реферативных сборников, получаемых Фундаментальной библиотекой Академии наук Латвийской ССР.*

**2. Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Fundamentālā bibliotēka. Stabila lopbarības bāze – produktīvās lopbarības pamats = Прочная кормовая база – основа продуктивного животноводства : Literatūras rādītājs.**

4. Izdevumam pievienots rādītājs – iedalījumam atbilst pieci bibliogrāfiskie līdzekļi:

**3. Фундаментальная библиотека Академии наук Латвийской ССР.**

*Библиография диссертаций, защищенных в Латвийской ССР с 1945 по 1955 г. (I-ое полугодие) : приложение к журналу «Известия Академии наук Латвийской ССР».*

**4. Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Misiņa bibliotēkas Bibliogrāfijas sektors.**

*Latviešu periodika : materiāli grāmatai „Latviešu rakstniecības rādītājs” : 3.daļa.*

**5. Академия наук СССР, Фундаментальная библиотека Академии наук Латвийской ССР. Библиография трудов : [Я.В.Пејве].**

**6. Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Fundamentālā bibliotēka. Latviešu revolucionārās periodikas rādītājs (1898-1919).**

**7. Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Fundamentālā bibliotēka. Materiāli grāmatai „Latvijas periodikas rādītājs” : 1.daļa. Latviešu periodika.**

*B Līdzekļa žanrs iedalās:*

1. Bibliogrāfiskā monogrāfija
2. Bibliogrāfiskā vārdnīca

3. Ceļvedis literatūrā
4. Pārruna par grāmatām
5. Lasīšanas cikls
6. Atgāadne
7. Lasīšanas plāns
8. Prospekts
9. Retrospektīvais žurnāls (krājums)
10. Ekspresinformācija

1. Bibliogrāfiskā monogrāfija – iedalījumam atbilst visi Latvijas PSR ZA Fundamentālās bibliotēkas 1951.-1955.gadā izdotie bibliogrāfiskie līdzekļi.

*C Līdzekļa izlaides forma iedalās:*

1. Bibliogrāfiskais izdevums
2. Kartotēka
3. Ieliktne
4. Plakāts
5. Lapiņa
6. Nepastāvīgās formas

1. Bibliogrāfiskais izdevums – iedalījumam atbilst visi Latvijas PSR ZA Fundamentālās bibliotēkas 1951.-1955.gadā izdotie bibliogrāfiskie līdzekļi.

#### **4.4. Republikas Medicīnas pētnieciskā bibliotēka**

Latvijas Medicīnas bibliotēkas (Republikas Medicīnas pētnieciskā bibliotēka) pirmsākumi meklējami 1941.gadā. No 1977.gada tā atrodas Šarlotes ielā 1b. Bibliotēkai ir šādas funkcijas:

1. komplektēt, katalogizēt, sistematizēt un bibliografēt bibliotēkas krājumu, kā arī, ja nepieciešams, norakstīt bibliotēkas krājumā esošos dokumentus;
2. nodrošināt veselības aprūpē nodarbinātajām personām kvalitatīvu (pilnīgu, precīzu, savlaicīgu) informāciju veselības aprūpes, farmācijas un vispārējo uzzīņu jomā;
3. veicināt veselības aprūpes darbinieku profesionalitāti, nodrošinot viņus ar informācijas resursiem, kā arī apmācīt attiecīgo resursu izmantošanā;
4. veidot veselības aprūpes un medicīnas zinātņu nozares bibliogrāfiskos resursus, kas ir nacionālās bibliogrāfijas sastāvdaļa;
5. konsultēt veselības aprūpes iestāžu bibliotēkas, kā arī koordinēt veselības aprūpes iestāžu bibliotēku darbību un sniegt tām metodisko palīdzību (33).

Meklējot pēc atlasītā saraksta, kas tika sastādīts no koprādītājā (11) uzrādītajiem bibliogrāfiskajiem līdzekļiem, Latvijas Medicīnas bibliotēkā bija atrodams precīzāks un pilnīgāks izdevums (19), kurā varēja precizēt vajadzīgos bibliogrāfiskos līdzekļus, bet arī tas nevarēja palīdzēt, jo no 1951. līdz 1955.gadam Republikas Medicīnas pētnieciskajā bibliotēkā poligrāfiski izdotie rādītāji nebija atrodami nevienā bibliotēkā, jo bija nozaudēti vai norakstīti, tikai vienu bibliogrāfisko līdzekli varēja sameklēt LNB, tāpēc viens pēdējais bibliogrāfiskais līdzeklis (skat. 7.pielikumu) būs raksturots pēc satura un formas, izmantojot O.Koršunova (skat. 8.pielikumu) izstrādāto shēmu, kas ir nedaudz saīsināta.

Pirmais klasifikācijas dalījums *Atkarībā no līdzekļu nolūka* sadalās trijās apakšgrupās:

A Meklējumkomunikatīvais (vispārīgais),

B Konkrētais nolūks un adresējums,

C Funkcionālais.

Katram no tiem ir vēl vairāki apakšiedalījumi, no kuriem ir jāizvēlas viena visatbilstošākā īpašība analizējamam bibliogrāfiskajam līdzeklim. Piemēram, *A Meklējumkomunikatīvais (vispārīgais)* nolūks sastāv no:

1. Valsts bibliogrāfiskie rādītāji
2. "Repertuāra" bibliogrāfiskie rādītāji
3. Masu bibliogrāfijas avoti
4. Centralizētās katalogizācijas kartītes

3.Masu bibliogrāfijas avoti – iedalījumam atbilst viens bibliogrāfiskais līdzeklis.

*B Konkrētais nolūks un adresējums* sastāv no:

1. Zinātniskie
2. Ieteicošie

1.Zinātniskie – iedalījumam atbilst viens bibliogrāfiskais līdzeklis.

*C Funkcionālais* nolūks sastāv no:

1. Kārtējie
2. Retrospektīvie
3. Perspektīvie

2.Retrospektīvie – iedalījumam atbilst viens bibliogrāfiskais līdzeklis.

Otrais klasifikācijas dalījums *Atkarībā no bibliografēšanas objektiem* sadalās divās apakšgrupās:

A Bibliografēšanas objektu saturs

B Bibliografēšanas objektu forma

Pie pirmās apakšgrupas *A Bibliografēšanas objektu saturs* ir šāds iedalījums:

1. Universālie
2. Daudznozaru
3. Nozaru
4. Tematiskie
5. Personālie
6. Novadpētniecības
7. Valstspētniecības

3. Nozaru – iedalījumam atbilst viens bibliogrāfiskais līdzeklis.

Otrā apakšgrupa *B Bibliografēšanas objektu forma* sastāv no trim apakšpunktiem:

- d) Iekšējā
- e) Ārējā
- f) Valoda

*Iekšējā* ir ar šādiem apakšpunktiem:

1. Atspoguļo vienas iekšējās formas sacerējumus (bibliogrāfiskie līdzekļi, disertācijas, oficiālie dok., kartes, notis, memuāri, pārskati, patenti, recenzijas, rokasgrāmatas, standarti, raksti, daiļdarbi u.tml.)
2. Atspoguļo iekšējo formu noteiktu kopumu
3. Atspoguļo jebkuras formas sacerējumus (neatkarīgi no iekšējās formas)

1. Atspoguļo vienas iekšējās formas sacerējumus – iedalījumam atbilst viens bibliogrāfiskais līdzeklis.

*Ārējā* forma ir ar šādiem apakšpunktiem:

1. Atspoguļo noteiktas formas iespieddarbus
2. Rokraksti
3. Skaņu ieraksti
4. Kinodokumenti un fotodokumenti
5. Dažādas formas dokumenti (neatkarīgi no ārējās formas)

1. Atspoguļo noteiktas formas iespieddarbus – iedalījumam atbilst viens bibliogrāfiskais rādītājs.

*Valoda* iedalās:

1. Vienvalodas
2. Daudzvalodu

1. Vienvalodas - iedalījumam atbilst viens bibliogrāfiskais līdzeklis.

Trešais klasifikācijas dalījums *Atkarībā no bibliografēšanas metodēm* sastāv no:

A Atlases pilnīgums

B Materiāla grupēšanas veids (tā ietvaros – grupēšanas objekti)

A Atlases pilnīgums sastāv no:

1. Izlases
2. Reģistrējošie

1. Izlases – iedalījumam atbilst viens bibliogrāfiskais līdzeklis.

B Materiāla grupēšanas veids (tā ietvaros – grupēšanas objekti) iedalās:

1. Alfabētiskie
2. Hronoloģiskie
3. Sistemātiskie

3. Sistemātiskie – iedalījumam atbilst viens bibliogrāfiskais līdzeklis.

Ceturtais klasifikācijas dalījums ir *Atkarībā no līdzekļa formas*. Tas sastāv no:

- A Līdzekļa tips
- B Līdzekļa žanrs
- C Līdzekļa izlaides forma

A Līdzekļa tips iedalās:

1. Rādītājs
2. Saraksts
3. Apskats
4. Izdevumam pievienotais rādītājs
5. Palīgrādītājs

1. Rādītājs – iedalījumam atbilst viens bibliogrāfiskais līdzeklis.

B Līdzekļa žanrs iedalās:

1. Bibliogrāfiskā monogrāfija
2. Bibliogrāfiskā vārdnīca
3. Ceļvedis literatūrā
4. Pārruna par grāmatām
5. Lasīšanas cikls
6. Atgādne
7. Lasīšanas plāns
8. Prospekts
9. Retrospektīvais žurnāls (krājums)
10. Ekspresinformācija

1. Bibliogrāfiskā monogrāfija – iedalījumam atbilst viens bibliogrāfiskais līdzeklis.

C Līdzekļa izlaides forma iedalās:

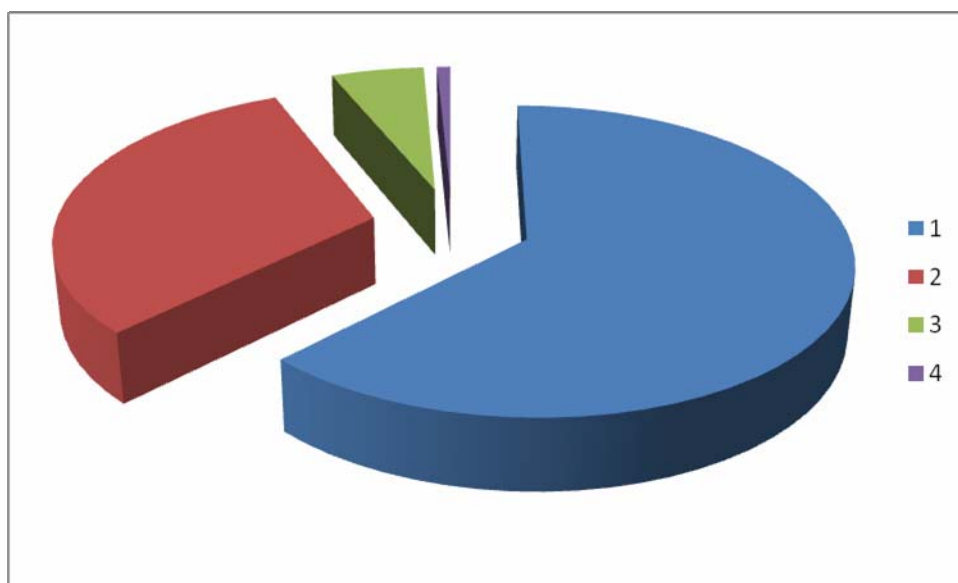
1. Bibliogrāfiskais izdevums
2. Kartotēka
3. Ieliktne
4. Plakāts
5. Lapa
6. Nepastāvīgās formas

1. Bibliogrāfiskais izdevums – iedalījumam atbilst viens bibliogrāfiskais līdzeklis.

## REZULTĀTI UN DISKUSIJA

Bakalaura darba empīriskā bāze ir bibliogrāfiskie līdzekļi Latvijā no 1951. līdz 1955.gadam. No koprādītāja „Latvijas PSR bibliotēkās sastādītie bibliogrāfiskie rādītāji, kartotēkas un rakstveida uzziņas, 1945.-1960” iegūta informācija – kuras bibliotēkas iesaistās bibliogrāfisko līdzekļu veidošanas darbā un kāda veida resursi ir šajā laikā.

No visiem bibliogrāfiskajiem līdzekļiem apskatīti tikai iespēstie bibliogrāfiskie līdzekļi, jo tie ir labāk saglabājušies. Tika noskaidrots un vēl papildus precizēts no diviem izdevumiem Latvijas Akadēmiskās bibliotēkas „Bibliotheca Rigensis – 480” un Republikāniskās Zinātniskās medicīnas bibliotēkas bibliogrāfiskā rādītāja (1940-1964) „Latvijas PSR zinātniskā medicīnas literatūra = Научная медицинская литература Латвийской ССР” attiecīgi par ZA FB un Republikas Medicīnas pētnieciskās bibliotēkas izdotajiem bibliogrāfiskajiem līdzekļiem. No izdevumā uzrādītajiem ZA FB izdotajiem septiņiem bibliogrāfiskajiem līdzekļiem rezultātā tika atrasti visi septiņi, bet no Republikas Medicīnas pētnieciskās bibliotēkas bibliogrāfiskajā rādītājā uzrādītajiem bibliogrāfiskajiem līdzekļiem tika sameklēts tikai viens un tas atradās LNB krājumā. Vēl tika sameklēti, izmantojot koprādītāju „Latvijas PSR bibliotēkās sastādītie bibliogrāfiskie rādītāji, kartotēkas un rakstveida uzziņas, 1945.-1960.”, astoņdesmit Latvijas PSR Grāmatu palātas izdotie bibliogrāfiskie līdzekļi un četrdesmit Latvijas PSR Valsts bibliotēkas izdotie bibliogrāfiskie līdzekļi. Kopā 128 bibliogrāfiskie līdzekļi (skat. 4.4.attēlā).



4.4.attēls Bibliogrāfisko līdzekļu veidošanā iesaistīto organizāciju

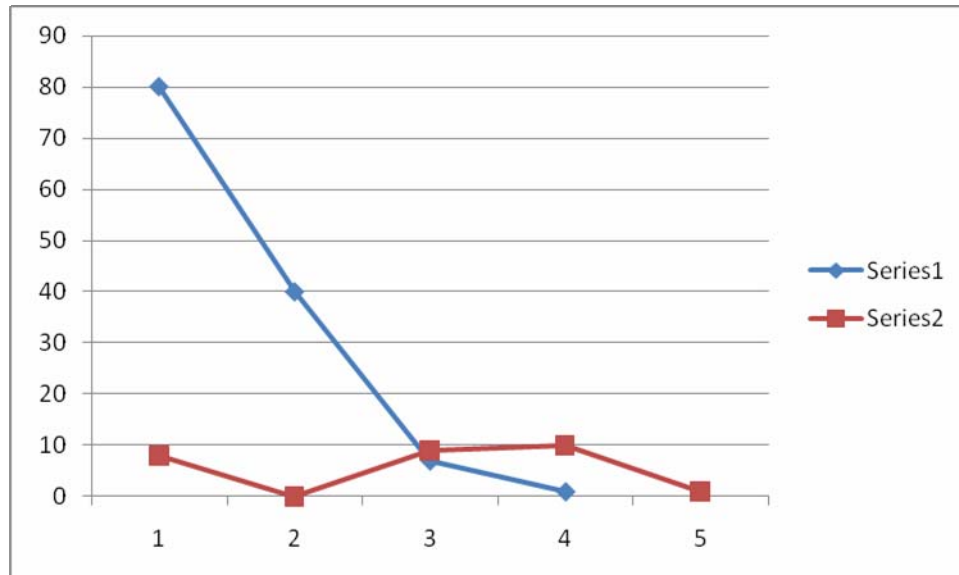
### izdotie bibliogrāfiskie līdzekļi Latvijā 1951.-1955.gadā

1. Latvijas PSR Valsts grāmatu palāta
2. Latvijas PSR Valsts bibliotēka
3. Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Fundamentālā bibliotēka
4. Republikas Medicīnas pētnieciskā bibliotēka

Kā redzams 4.4.attēlā, tad Latvijas PSR Grāmatu palāta 1951.-1955.gadā bija nozīmīgākais bibliogrāfiskā darba centrs, kas, neskatoties uz visām tā laika grūtībām, ir varējusi izdot vairāk lasītājiem pieprasītu un vajadzīgu produkciju.

Ja salīdzina ar Sintijas Lelles Bakalaura darbā iegūtajiem pētījuma rezultātiem, tad tur tika sameklēti līdz mūsdienām saglabājušies desmit bibliogrāfiskie līdzekļi - Republikas Medicīnas pētnieciskajā bibliotēkā, deviņi – ZA FB, astoņi - Latvijas PSR Valsts grāmatu palātā un viens – LU. Kopā 28 bibliogrāfiskie līdzekļi.

Šajā pētījumā iegūto informāciju var salīdzināt ar Sintijas Lelles bakalaura darbā iegūtiem rezultātiem par iepriekšējo periodu 1945.-1950.gadā (*skat. 4.5.att.*).



**4.5.attēls Bibliogrāfisko līdzekļu veidošanā iesaistīto organizāciju izdotie bibliogrāfiskie līdzekļi Latvijā 1951.-1955.gadā (Series1) salīdzinājumā ar 1945.-1950.gadu (Series2)**

1. Latvijas PSR Valsts grāmatu palāta
2. Latvijas PSR Valsts bibliotēka
3. Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Fundamentālā bibliotēka

4. Republikas Medicīnas pētnieciskā bibliotēka

5. Latvijas Universitāte

Jāsecina, ka Latvijā laikā no 1951.-1955.gadam ir izdots par 100 bibliogrāfiskajiem līdzekļiem vairāk nekā iepriekšējos piecos gados. Tātad ir pierādīta viena no hipotēzēm:

1951.-1955.gadā Latvijā bija daudz vairāk izdoti bibliogrāfiskie līdzekļi nekā iepriekšējos piecos gados (kopumā par 100 bibliogrāfiskajiem līdzekļiem vairāk).

Ja runā konkrēti par vienu iestādi – tad Latvijas PSR Valsts grāmatu palātā salīdzinājumā ar iepriekšējiem pieciem gadiem bija:  $80 - 8 = 72$ . Tas nozīmē, ka šajā iestādē palielinājās darba apjoms par 72 bibliogrāfiskajiem līdzekļiem. Toties, ja runā par citām iestādēm, tad aina varētu būt citādāka, jo tur ir diezgan dažādi rādītāji tādā ziņā, ka procentuāli ļoti daudzi bibliogrāfiskie līdzekļi nav saglabājušies – ir norakstīti vai nozuduši.

Arī nākamā hipotēze, ka 1951.-1955.gadā Latvijas PSR Grāmatu palātas, Latvijas PSR Valsts bibliotēkas, Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Fundamentālā bibliotēkas, Republikas Medicīnas pētnieciskās bibliotēkas Latvijā izdotie bibliogrāfiskie līdzekļi pēc to sastādīšanas principiem atbilst labas prakses bibliogrāfisko resursu veidošanai, tie veidoti uz vienotas teorētiskās un metodiskās bāzes, kas bija tajā laikā Krievijā izdotajiem bibliogrāfiskajiem līdzekļiem – galvenajos vilcienos tiešām ir pierādīta. Ieteicošās bibliogrāfijas līdzekļiem reizēm bija kāda nepilnība – darba beigās nebija uzrādīti avoti, kur ir meklēta informācija. Ja salīdzina ar Sintijas Lelles pētījumu, tad viņa kā ļoti būtisku trūkumu atzina Ievada trūkumu, pat ja ir rādītājam ir Priekšvārds. Šī pētījuma autore, lasot prof. Sporānes sastādīto metodisko līdzekli, konstatēja, ka Ievads nav obligāts visiem

Vēl viena hipotēze - Latvijā izdotie bibliogrāfiskie līdzekļi atbilda padomju laika ideoloģijai. Tā tiešām ir pierādīta. Jo visiem ieteicošajiem bibliogrāfiskajiem rādītājiem jau pašā sākumā tika uzsvērtā idejiskā audzināšana, tika ieteikti „vērtīgākie” marksisma-ļeņinisma klasiķu darbi un arī rādītāju beigās bija ievietoti padomi bibliotekāriem, kā strādāt ar lasītājiem, kā veidot izstādes. kā vajag izmantot „vērtīgos” marksisma-ļeņinisma klasiķu darbus, veidojot masu pasākumus.

## SECINĀJUMI

Aizvien straujāk attīstoties informācijas tehnoloģijām, ir plašas iespējas iegūt informāciju par visu notiekošo, bet Latvijas bibliogrāfijas vēsture ir maz izpētīta un aprakstīta lasītājiem un speciālistiem pieejamos izdevumos.

Analizējot Latvijas bibliogrāfiju kā bibliotēku darbības virzienu pēc Otrā pasaules kara ir konstatēts, ka nav pieejams kvantitatīvs, kvalitatīvs raksturojums, nav apkopoti secinājumi par attīstības tendencēm.

Bakalaura darba temats ir „Bibliogrāfiskie līdzekļi Latvijā, 1951-1955”. Bakalaura darbā ir apskatīta Dānijas Karaliskās bibliotēku un informācijas zinātnes skolas profesora Birgera Hjørlanda (*Birger Hjørland*) teorija par domēnu lauka analīzi, bibliogrāfijas teorija, kas raksturo bibliogrāfisko līdzekļus un to klasifikāciju. Apskatīta bibliotēku bibliogrāfiskā darbība un bibliogrāfiskie līdzekļi kā šī darba rezultāts. No koprādītāja „Latvijas PSR bibliotēkās sastādītie bibliogrāfiskie rādītāji, kartotēkas un rakstveida uzziņas, 1945.-1960.” ir iegūta informācija par bibliotēkām, kas iesaistījās šajā darbā un kādus rādītājus tās izdeva laikā no 1951. līdz 1955.gadam.

Pētījuma gaitā iegūta atziņa, ka gan analizētajā laika periodā, gan iepriekšējos piecos gados pastāvēja vienota monolīta sistēma, kas atbilda pieņemtajām prasībām un tā laika ideoloģijai. Viss tika stingrā kārtībā saskaņots ar Staļinam vēlamo kārtību un ideoloģiju.

Jāsecina, ka Latvijā no 1951. līdz 1955.gadam izdotie bibliogrāfiskie līdzekļi ir latviešu bibliogrāfijas vēstures sastāvdaļa. Tā ir patiesība, kaut arī mums to negribētos atcerēties. Kāds teiks, ka tā laika bibliogrāfijai nav vērtības, tā ir tikai vēsture. Tā teica arī bibliotekāri, kad pētījumam tika meklēti norakstītie izdevumi. Ir jāzin sava vēsture, ir jāzin, lai kāda tā būtu. Tikai zinot savu vēsturi, mēs varam būt stipri, bet bibliogrāfija ir mūsu vēstures spogulis.

## IZMANTOTIE INFORMĀCIJAS AVOTI

### Monogrāfiskie un turpinājumizdevumi

1. **Albrehta, Dzidra, Latvijas Universitāte. Pedagoģijas un psiholoģijas fakultāte.** *Pētīšanas metodes pedagoģijā* : Metodiska izstrādne. Rīga : Mācību grāmata, 1998. 104 lpp. : tab.
2. *Bibliogrāfija : vispārīgais kurss* : [mācību grāmata kultūras institūtiem, pedagoģiskajām augstskolām un universitāšu bibliotēku fakultāšu studentiem]. O.Koršunovs ... [u.c.] ; O. Koršunova red. ; [no krievu val. tulk. B.Sporāne]. Rīga : Zvaigzne, 1989. 376, [1] lpp.
3. **Dreimane, Jana.** Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Fundamentālā bibliotēka staļinisma laikā (1944-1953). *Latvijas Vēstures Institūta Žurnāls*, Nr.3, 2004, [114.]-133.lpp. ISSN 1025-8906.
4. **Egle, Kārlis.** *Īsa latviešu bibliogrāfijas vēsture.* Rīga : Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas izdevniecība, 1957. 83 lpp.
5. *Informācija un dokumentācija. Vārdnīca* : LVS ISO 5127, 2005.g. februāris. Rīga : Latvijas standarts, 2005. 184 lpp.
6. **Klagišs, Andrejs.** [*Latvijas*] *ZA Fundamentālā bibliotēka* Zinātnes Vēstnesis, 1990, Nr.7, jūl., 8.-10.lpp. ISSN 1407-1479.
7. **Kocere Venta.** *Bibliotheca Rigensis šķir Rīgas gadsimtus* : [par Latvijas Akadēmiskās bibliotēkas vēsturi] *No: Skats uz Rīgu.* Sast. Helēna Grīnberga ; red. Andris Sproģis ; fotored. Gvido Kajons. Rīga : Pētergailis, 2001. 61.-73.lpp. ISBN 9984-673-82-0.
8. **Kristapsone, Silvija.** *Zinātniskā pētniecība studiju procesā* : Mācību grāmata augstskolu sociālo zinātņu studiju programmu studentiem. Rīga : Biznesa augstskola Turība, [2008]. 349 lpp. ISBN 978-9984-828-00-8.
9. **Kroplijs, Arthūrs, Raščevska, Malgožata.** *Kvalitatīvās pētniecības metodes sociālajās zinātnēs.* Rīga : RaKa, 2004. 178 lpp. : tab. ISBN 9984-15-616-8.
10. **Latvijas Akadēmiskā bibliotēka.** *Bibliotheca Rigensis - 480* : Latvijas Akadēmiskā bibliotēka gadsimtu liecībās. [Bibliogr. sast.: Dagnija Ivbule ... [u.c.] ; atb. red. Līga Krūmiņa]. Rīga : Latvijas Akadēmiskā bibliotēka, 2004. 230, [1] lpp. : il. ISBN 9984-53-868-0.
11. *Latvijas PSR bibliotēkās sastādītie bibliogrāfiskie rādītāji, kartotēkas un rakstveida uzziņas, 1945.–1960.* Rīga, 1962. 67 lpp.

12. **Latvijas PSR Kultūras ministrija. Viļa Lāča Latvijas PSR Valsts bibliotēka. Viļa Lāča Latvijas PSR Valsts bibliotēka** : Ceļvedis. A.Deglavas red. Rīga : Zvaigzne, 1966. 56.lpp. : il.
13. *Latvijas PSR Valsts grāmatu palāta, 1940 – 1980*. Sast. G.Krieviņš. Rīga : Latvijas PSR Valsts grāmatu palāta, 1980. 25 lpp.
14. **Latvijas PSR Valsts grāmatu palāta. Žurnālu un avīžu rakstu hronika** : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.1, 1951, janv. Rīga: Latvijas PSR Valsts grāmatu palāta, 1951. 118, [2] lpp.
15. **Latvijas Universitāte. Bibliotēku zinātnes katedra, Latvijas Valsts bibliotēka. Zinātniskās metodikas un bibliogrāfijas nodaļa. Ieteicošā bibliogrāfiskā līdzekļa sastādīšana** : metodiska izstrādne. Sast. B. Sporāne ; 2. papild. izd. Rīga : Latvijas Valsts bibliotēka, 1990. 75 lpp.
16. **Latvijas Universitātes Bibliotēkzinātnes un informācijas katedra, Latvijas Nacionālā bibliotēka. Bibliotēku dienests. Es daru tā. Informācijas pakalpojumi : Bibliografēšana** : Lekciju konspekti. [Sast. Baiba Sporāne]. Rīga : Latvijas Nacionālā bibliotēka, 1997. 45, [1] lpp.
17. **Latvijas Valsts universitātes Bibliotēku zinātnes un bibliogrāfijas katedra. Ieteicošā bibliogrāfiskā līdzekļa sastādīšana** : metodiska izstrādne. Sast. B. Sporāne. Rīga : Latvijas Valsts universitāte, 1989. 58 lpp.
18. **Mūze, Maiba., Pakalna, Daina, Kalniņa, Iveta. Bibliogrāfiskās norādes un atsauces** : metod. līdz. Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2005. 133, [2] lpp. ISBN 9984-783-16-2.
19. **Republikāniskā Zinātniskā medicīnas bibliotēka. Latvijas PSR zinātniskā medicīnas literatūra = Научная медицинская литература Латвийской ССР** : Bibliogrāfiskais rādītājs (1940-1964). Sast. A.A.Remezova, T.T.Dmitrijeva. R[īga] : Zvaigzne, 1965. 477, [1] lpp.
20. **Šulmane, Ilze.** Masu komunikācijas kontentanalīze. *No: Latvijas mediju analīze (Daudzveidība III)*. Rīga, 2001. 7-10.lpp.
21. **Harrod, Leonard Montague.** *Harrod's librarians' glossary and reference book* : a directory of over 9,600 terms, organizations, projects and acronyms in the areas of information management, library science, publishing and archive management. Aldershot, UK : Brookfield, USA : Gower, 2000 , xv, 787 p. ISBN 0566080184.
22. **Krippendorff, Klaus.** *Content analysis : an introduction to its methodology*. 2nd ed. Thousand Oaks, CA [etc.] : SAGE Publications, 2004. xxiii, 413 lpp. : il. ISBN 0-7619-1544-3—ISBN 0-7619-1545-1 (pbk.).

23. **Neuendorf, Kimberly A.** *The content analysis guidebook*. Thousand Oaks [etc.] : Sage Publications, 2002. 300, [1] lpp. ISBN 0-7619 1978-3 (pbk: alk. paper).
24. **Коготков, Д. Я.** *Библиографическая деятельность библиотеки* : организация, технология, управление : учебник. Санкт-Петербург : Профессия, 2004. 304 с. ISBN 5-93913-052-6.
25. **Моргенштерн, И.Г.** *Общее библиографоведение*. Санкт-Петербург : Профессия, 2005. 208 с. ISBN 5-93913-066-6.
26. **Российская Национальная библиотека.** *Библиотечная энциклопедия*. Москва: Пашков дом, 2007. 1299 с. ISBN 5-7510-0290-3.
27. **Фокеев, В.А.** *Библиография* : теоретико – методологические основания. Санкт-Петербург : Профессия, 2006. 122 с. ISBN 5-933913-114-X.

### **Nepublicētie materiāli**

28. **Brempele, Ārija.** *Latviešu bibliogrāfijas vēsture, 1920 – 1940*. [Rīga, 1980]. [722.] lpp.
29. **Dreimane, Jana.** LPSR Zinātņu akadēmijas Fundamentālā bibliotēka : [bibliotēkas vēsture no 1944. gada]. **No: Dreimane, Jana.** *Latvijas bibliotēkas otrās padomju okupācijas gados* : promocijas darbs. Rīga : [Latvijas Universitāte], 2004. - 69.-80., 125.-127., 171.-175.lpp.
30. **Hjørland, Birger.** *Darbības lauka (domēna, nozares) analīze bibliotēku un informācijas zinātnē = Domain Analysis in LIS* : [lekcija Latvijas Universitātē Rīgā, 2006. gada oktobrī]. [Rīga : Latvijas Universitāte], 2006.

### **Tiešsaistes resursi**

31. *Latvijas Akadēmiskā bibliotēka* [tiešsaiste]. Rīga, 2000. [skatīts 2009-04-15]. Pieejas veids: tīmeklis [WWW.URL: http://acadlib.lv](http://acadlib.lv)
32. *Latvijas bibliogrāfiskās informācijas resursi* [tiešsaiste] : projekts. [Rīga] : Projekta darba grupa, 2001. [skatīts 2009-04-15]. Pieejas veids: tīmeklis [WWW.URL: http://biblio.lv](http://biblio.lv)
33. *Latvijas Medicīnas bibliotēka* [tiešsaiste]. Rīga, 2008. [skatīts 2009-04-15]. Pieejams: <http://www.lmb.gov.lv/Content.aspx?lang=lv>
34. *Latvijas Nacionālā bibliotēka* [tiešsaiste] : Analītiskas datubāze. Rīga, 2005. [skatīts 2009-04-15]. Pieejas veids: tīmeklis [WWW.URL:](http://www.nlb.gov.lv)

[http://roze.lanet.lv:8991/F/7M73BE6J1QUR6E6697FX9C9ENE3IUUP96BXEUFFV65JC9HMI26-37454?func=find-b-0&local\\_base=nba01](http://roze.lanet.lv:8991/F/7M73BE6J1QUR6E6697FX9C9ENE3IUUP96BXEUFFV65JC9HMI26-37454?func=find-b-0&local_base=nba01)

35. *Latvijas Nacionālā bibliotēka* [tiešsaiste] : Letonika. Rīga, 2005. [skatīts 2009-04-15].

Pieejas veids: tīmeklis [WWW.URL](#):

<http://roze.lanet.lv:8991/F/7M73BE6J1QUR6E6697FX9C9ENE3IUUP96BXEUFFV65JC9HMI26-49557?func=find-b-0>

36. *Latvijas Universitātes bibliotēka* [tiešsaiste]. Rīga, 2004. [skatīts 2009-04-15]. Pieejas

veids: tīmeklis [WWW.URL](#): <http://lu.lv/biblioteka/index.html>

**Latvijas PSR Grāmatu palātas 1951.-1955.gadā publicēto bibliogrāfisko līdzekļu bibliogrāfija**

1. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Latvijas PSR preses hronika* : Latvijas PSR valsts reģistrējošās bibliogrāfijas orgāns. Nr.1, 1951, janv./marts. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1951. 79, [3] lpp.
2. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Latvijas PSR preses hronika* : Latvijas PSR valsts reģistrējošās bibliogrāfijas orgāns. Nr.2, 1951, apr./jūn. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1951. 89, [6] lpp.
3. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Latvijas PSR preses hronika* : Latvijas PSR valsts reģistrējošās bibliogrāfijas orgāns. Nr.3, 1951, jūl./sept. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1952. 71, [6] lpp.
4. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Latvijas PSR preses hronika* : Latvijas PSR valsts reģistrējošās bibliogrāfijas orgāns. Nr.4, 1951, okt./dec. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1953. 301, [5] lpp.
5. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Latvijas PSR preses hronika* : Latvijas PSR valsts reģistrējošās bibliogrāfijas orgāns. Nr.1, 1952, janv./marts. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1952,. 69, [5] lpp.
6. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Latvijas PSR preses hronika* : Latvijas PSR valsts reģistrējošās bibliogrāfijas orgāns. Nr.2, 1952, apr./jūn. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1953. 67, [4] lpp.
7. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Latvijas PSR preses hronika* : Latvijas PSR valsts reģistrējošās bibliogrāfijas orgāns. Nr.3, 1952, jūl./sept. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1953. 63, [4] lpp.
8. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Latvijas PSR preses hronika* : Latvijas PSR valsts reģistrējošās bibliogrāfijas orgāns. Nr.4, 1952, okt./dec. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1953. 103, [5] lpp.
9. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Latvijas PSR preses hronika* : Latvijas PSR valsts reģistrējošās bibliogrāfijas orgāns. Nr.1, 1953, janv./marts. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1953. 60, [4] lpp.
10. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Latvijas PSR preses hronika* : Latvijas PSR valsts reģistrējošās bibliogrāfijas orgāns. Nr.2, 1953, apr./jūn. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1953. 55, [3] lpp.

11. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Latvijas PSR preses hronika* : Latvijas PSR valsts reģistrējošās bibliogrāfijas orgāns. Nr.3, 1953, jūl./sept. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1953. 64, [3] lpp.
12. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Latvijas PSR preses hronika* : Latvijas PSR valsts reģistrējošās bibliogrāfijas orgāns. Nr.4, 1953, okt./dec. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1954 55, [1] lpp.
13. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Latvijas PSR preses hronika* : Latvijas PSR valsts reģistrējošās bibliogrāfijas orgāns. Nr.1, 1954, janv./marts. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1954.
14. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Latvijas PSR preses hronika* : Latvijas PSR valsts reģistrējošās bibliogrāfijas orgāns. Nr.2, 1954, apr./jūn. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1954. 74, [1] lpp.
15. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Latvijas PSR preses hronika* : Latvijas PSR valsts reģistrējošās bibliogrāfijas orgāns. Nr.3, 1954, jūl./sept. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1954. 75, [7] lpp.
16. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Latvijas PSR preses hronika* : Latvijas PSR valsts reģistrējošās bibliogrāfijas orgāns. Nr.4, 1954, okt./dec. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1955. 61, [1] lpp.
17. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Latvijas PSR preses hronika* : Latvijas PSR valsts reģistrējošās bibliogrāfijas orgāns. Nr.1, 1955, janv./marts. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1955. 69, [1] lpp.
18. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Latvijas PSR preses hronika* : Latvijas PSR valsts reģistrējošās bibliogrāfijas orgāns. Nr.2, 1955, apr./jūn. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1955. 79, [1] lpp.
19. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Latvijas PSR preses hronika* : Latvijas PSR valsts reģistrējošās bibliogrāfijas orgāns. Nr.3, 1955, jūl./sept. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1955. 77, [1] lpp.
20. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Latvijas PSR preses hronika* : Latvijas PSR valsts reģistrējošās bibliogrāfijas orgāns. Nr.4, 1955, okt./dec. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1955. 122, [1] lpp.
21. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.1, 1951, janv. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1951. 118, [2] lpp.

22. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.2, 1951, febr. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1951. 117, [3] lpp.
23. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.3, 1951, marts. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1951. 125, [3] lpp.
24. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.4, 1951, apr. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1951. 97, [3] lpp.
25. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.5, 1951, maijs. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1951. 106, [4] lpp.
26. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.6, 1951, jūn. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1951. 101, [2] lpp.
27. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.7, 1951, jūl. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1951. 104, [2] lpp.
28. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.8, 1951, aug. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1951. 108, [3] lpp.
29. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.9, 1951, sept. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1951. 99, [4] lpp.
30. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.10, 1951, okt. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1951.
31. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.11, 1951, nov. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1951. 90, [4] lpp.
32. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.12, 1951, dec. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1951. 108, [4] lpp.

33. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.1, 1952, janv. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1952. 89, [5] lpp.
34. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.2, 1952, febr. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1952. 196, [4] lpp.
35. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.3, 1952, marts. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1952. 289, [4] lpp.
36. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.4, 1952, apr. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1952. 378, [4] lpp.
37. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.5, 1952, maijs. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1952. 467, [5] lpp.
38. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.6, 1952, jūn. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1952. 555, [4] lpp.
39. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.7, 1952, jūl. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1952. 638, [5] lpp.
40. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.8, 1952, aug. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1952. 722, [4] lpp.
41. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.9, 1952, sept. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1952. 815, [4] lpp.
42. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.10, 1952, okt. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1952. 903, [4] lpp.
43. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.11, 1952, nov. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1952. 989, [5] lpp.

44. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.12, 1952, dec. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1952. 1093, [5] lpp.
45. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.1, 1953, janv. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1953. 100, [8] lpp.
46. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.2, 1953, febr. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1953. 103, [4] lpp.
47. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.3, 1953, marts. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1953. 103, [6] lpp.
48. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.4, 1953, apr. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1953. 105, [6] lpp.
49. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.5, 1953, maijs. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1953. 87, [4] lpp.
50. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.6, 1953, jūn. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1953. 89, [6] lpp.
51. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.7, 1953, jūl. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1953. 89, [4] lpp.
52. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.8, 1953, aug. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1953. 83, [6] lpp.
53. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.9, 1953, sept. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1953. 85, [6] lpp.
54. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.10, 1953, okt. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1953. 88, [7] lpp.

55. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.11, 1953, nov. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1953. 88, [6] lpp.
56. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.12, 1953, dec. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1953. 98, [7] lpp.
57. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.1, 1954, janv. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1954. 80, [6] lpp.
58. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.2, 1954, febr. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1954. 79, [6] lpp.
59. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.3, 1954, marts. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1954. 77, [6] lpp.
60. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.4, 1954, apr. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1954. 83, [6] lpp.
61. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.5, 1954, maijs. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1954. 87, [7] lpp.
62. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.6, 1954, jūn. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1954. 86, [5] lpp.
63. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.7, 1954, jū8. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1954. 82, [5] lpp.
64. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.8, 1954, aug. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1954. 86, [5] lpp.
65. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.9, 1954, sept. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1954. 82, [5] lpp.

66. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.10, 1954, okt. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1954. 80, [5] lpp.
67. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.11, 1954, nov. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1954. 77, [6] lpp.
68. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.12, 1954, dec. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1954. 80, [5] lpp.
69. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.1, 1955, janv. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1955. 80, [5] lpp.
70. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.2, 1955, febr. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1955. 67, [5] lpp.
71. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.3, 1955, marts. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1955. 82, [5] lpp.
72. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.4, 1955, apr. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1955. 79, [6] lpp.
73. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.5, 1955, maijs. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1955. 79, [5] lpp.
74. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.6, 1955, jūn. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1955. 80, [6] lpp.
75. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.7, 1955, jūl. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1955. 73, [6] lpp.
76. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.8, 1955, aug. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1955. 81, [4] lpp.

77. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.9, 1955, sept. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1955. 85, [6] lpp.
78. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.10, 1955, okt. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1955. 82, [5] lpp.
79. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.11, 1955, nov. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1955. 81, [6] lpp.
80. **Latvijas PSR Grāmatu palāta.** *Žurnālu un avīžu rakstu hronika* : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns. Nr.12, 1955, dec. Rīga : Latvijas PSR Valsts bibliotēka, 1955. 82, [5] lpp.

**Latvijas PSR Grāmatu palātas 1951.-1955.gadā publicēto bibliogrāfisko līdzekļu analīze**

Latvijas PSR preses hronika : Latvijas PSR valsts reģistrējošās bibliogrāfijas orgāns

I. Atkarībā no līdzekļu nolūka

Nolūks	Līdzekļu veidi	1951 1-4	1952 1-4	1953 1-4	1954 1-4	1955 1-4
A Meklējumkomu- nikatīvais (vispārīgais)	1. Valsts bibliogrāfiskie rād. 2. "Repertuāra" bibliogr. rād. 3. Masu bibliogrāfijas avoti 4. Centralizētās katalogizācijas kartītes	X	X	X	X	X
B Konkrētais nolūks un adresējums	1. Zinātniskie 2. Ieteicošie	X	X	X	X	X
C Funkcionālais	1. Kārtējie 2. Retrospektīvie 3. Perspektīvie	X	X	X	X	X

II. Atkarībā no bibliogrāfēšanas objektiem

Bibliogrāfēšanas objekti	Līdzekļu veidi	1951 1-4	1952 1-4	1953 1-4	1954 1-4	1955 1-4
A Bibliogrāfēšanas objektu saturs	1. Universālie 2. Daudznozaru 4. Nozaru 5. Tematiskie 6. Personālie 7. Novadpētniecības 8. Valsts pētniecības	X	X	X	X	X

B Bibliografēšanas objektu forma a) iekšējā	1. Atspoguļo vienas iekšējās formas sacerējumus (bibliogrāfiskie līdzekļi, disertācijas, oficiālie dok., kartes, notis, memoāri, pārskati, patenti, recenzijas, rokasgrāmatas, standarti, raksti, daiļdarbi u.tml.) 2. Atspoguļo iekšējo formu noteiktu kopumu 3. Atspoguļo jebkuras formas sacerējumus (neatkarīgi no iekšējās formas)	X	X	X	X	X
b) ārējā	1. Atspoguļo noteiktas formas iespaiddarbus 2. Rokraksti 3. Skaņu ieraksti 4. Kinodokumenti un fotodokumenti 5. Dažādas formas dokumenti (neatkarīgi no ārējās formas)	X	X	X	X	X
c) valoda	1. Vienvalodas 2. Daudzvalodu	X	X	X	X	X

### III. Atkarībā no bibliografēšanas metodēm

Bibliografēšanas metodes	Līdzekļu veidi	1951 1-4	1952 1-4	1953 1-4	1954 1-4	1955 1-4
A Atlases pilnīgums	1. Izlases 2. Reģistrējošie	X	X	X	X	X

B Materiāla grupēšanas veids (tā ietvaros – grupēšanas objekti)	1. Alfabētiskie 2. Hronoloģiskie 3. Sistemātiskie	X	X	X	X	X
--	---	---	---	---	---	---

#### IV. Atkarībā no līdzekļa formas

Līdzekļa forma	Līdzekļu veidi	1951 1-4	1952 1-4	1953 1-4	1954 1-4	1955 1-4
A Līdzekļa tips	1. Rādītājs 2. Saraksts 3. Apskats 4. Izdevumam pievienotais rādītājs 5. Palīgrādītājs	X	X	X	X	X
B Līdzekļa žanrs	1. Bibliogrāfiskā monogrāfija 2. Bibliogrāfiskā vārdnīca 3. Ceļvedis literatūrā 4. Pārruna par grāmatām 5. Lasīšanas cikls 6. Atgādne 7. Lasīšanas plāns 8. Prospekts 9. Retrospektīvais žurnāls (krājums) 10. Ekspresinformācija	X	X	X	X	X
C Līdzekļa izlaides forma	25. Bibliogrāfiskais izdevums 2. Kartotēka 3. Ieliktne 4. Plakāts 5. Lapiņa	X	X	X	X	X

	6. Nepastāvīgās formas					
--	------------------------	--	--	--	--	--

Žurnālu un avīžu rakstu hronika : Latvijas PSR analītiskās bibliogrāfijas orgāns

I. Atkarībā no līdzekļu nolūka

Nolūks	Līdzekļu veidi	1951 1-12	1952 1-12	1953 1-12	1954 1-12	1955 1-12
A Meklējumkomu- nikatīvais (vispārīgais)	1. Valsts bibliogrāfiskie rād. 2. "Repertuāra" bibliogr. rād. 3. Masu bibliogrāfijas avoti 4. Centralizētās katalogizācijas kartītes	X	X	X	X	X
B Konkrētais nolūks un adresējums	1. Zinātniskie 2. Ieteicošie	X	X	X	X	X
C Funkcionālais	1. Kārtējie 2. Retrospektīvie 3. Perspektīvie	X	X	X	X	X

II. Atkarībā no bibliogrāfēšanas objektiem

Bibliogrāfēšanas objekti	Līdzekļu veidi	1951 1-12	1952 1-12	1953 1-12	1954 1-12	1955 1-12
A Bibliogrāfēšanas objektu saturs	1. Universālie 2. Daudznozaru 3. Nozaru 4. Tematiskie 5. Personālie 6. Novadpētniecības 7. Valstspētniecības	X	X	X	X	X

B Bibliografēšanas objektu forma a) iekšējā	1. Atspoguļo vienas iekšējās formas sacerējumus (bibliogrāfiskie līdzekļi, disertācijas, oficiālie dok., kartes, notis, memuāri, pārskati, patenti, recenzijas, rokasgrāmatas, standarti, raksti, daiļdarbi u.tml.) 2. Atspoguļo iekšējo formu noteiktu kopumu 3. Atspoguļo jebkuras formas sacerējumus (neatkarīgi no iekšējās formas)	X	X	X	X	X
b) ārējā	1. Atspoguļo noteiktas formas iespaiddarbus 2. Rokraksti 3. Skaņu ieraksti 4. Kinodokumenti un fotodokumenti 5. Dažādas formas dokumenti (neatkarīgi no ārējās formas)	X	X	X	X	X
c) valoda	1. Vienvalodas 2. Daudzvalodu	X	X	X	X	X

### III. Atkarībā no bibliografēšanas metodēm

Bibliografēšanas metodes	Līdzekļu veidi	1951 1-12	1952 1-12	1953 1-12	1954 1-12	1955 1-12
A Atlases pilnīgums	1. Izlases 2. Reģistrējošie	X	X	X	X	X

B Materiāla grupēšanas veids (tā ietvaros – grupēšanas objekti)	1. Alfabētiskie 2. Hronoloģiskie 3. Sistemātiskie	X	X	X	X	X
--	---	---	---	---	---	---

#### IV. Atkarībā no līdzekļa formas

Līdzekļa forma	Līdzekļu veidi	1951 1-12	1952 1-12	1953 1-12	1954 1-12	1955 1-12
A Līdzekļa tips	1. Rādītājs 2. Saraksts 3. Apskats 4. Izdevumam pievienotais rādītājs 5. Palīgrādītājs	X	X	X	X	X
B Līdzekļa žanrs	1. Bibliogrāfiskā monogrāfija 2. Bibliogrāfiskā vārdnīca 3. Ceļvedis literatūrā 4. Pārruna par grāmatām 5. Lasīšanas cikls 6. Atgādne 7. Lasīšanas plāns 8. Prospekts 9. Retrospektīvais žurnāls (krājums) 10. Ekspresinformācija	X	X	X	X	X
C Līdzekļa forma	1. Bibliogrāfiskais izdevums 2. Kartotēka 3. Ieliktne 4. Plakāts 5. Lapiņa 6. Nepastāvīgās formas	X	X	X	X	X

**Latvijas PSR Valsts bibliotēkas 1951.-1955.gadā publicēto bibliogrāfisko līdzekļu bibliogrāfija**

1. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Rīga – Latvijas PSR galvaspilsēta* : Ieteicamās literatūras rādītājs. A.Drīzuļa zin. red. R[īga], 1953. 88 lpp. Teksts latviešu un krievu val.
2. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Revolucionārā kustība Latvijā* : Ieteicamās literatūras rādītājs. Sast.: J. Veinbergs un O. Pūce. R[īga], 1955. 31, [1] lpp. Teksts latviešu un krievu val.
3. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Padomju Latvijas piecpadsmit gadi (1940.-1955.)* : Ieteicamās literatūras rādītājs un metodiskie materiāli. Sast.: J. Veinbergs, O. Pūce un M. Leišupe ; [P. Dzērves zin. red.]. R[īga], 1955. 35, [1] lpp. Teksts latviešu. un krievu val.
4. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Latvijas PSR rajona bibliotēkas katalogs = Каталог районной библиотеки Латвийской ССР.* Rīga : Latvijas Valsts izdevniecība, 1953. 579, [1] lpp. Teksts latviešu un krievu val.
5. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *1953.gada grāmatas. „Latvijas PSR rajona bibliotēkas kataloga” papildinājums* : Ieteicamās literatūras rādītājs. Sast. A.Šmite. R[īga], 1955. 208 lpp.
6. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Par V.I.Ļeņina darbu "Materiālisms un empirokriticisms"* : Ieteicamās literatūras saraksts. Rīga : Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas izdevniecība, 1953. Marksisma-ļeņinisma klasiķu darbi; Nr.8.
7. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Par V.I.Ļeņina grāmatu „Imperiālisms kā kapitālisma augstākā stadija”* : Ieteicamās literatūras saraksts. R[īga], 1953. 11, [1] lpp. Marksisma-ļeņinisma klasiķu darbi; Nr.15.
8. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Par V.I.Ļeņina grāmatu „Kas tie tādi „tautas draugi” un kā tie karo pret sociāldemokrātiem”* : Ieteicamās literatūras saraksts. R[īga], 1952. [8] lpp. Teksts arī krievu val. Marksisma-ļeņinisma klasiķu darbi; Nr.3.
9. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Par V.I.Ļeņina grāmatu „Sociāldemokrātijas divas taktikas demokrātiskā revolūcijā”* : Ieteicamās literatūras saraksts. R[īga], 1952. 11, [1] lpp. Teksts arī krievu val. Marksisma-ļeņinisma klasiķu darbi; Nr.6.

10. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Par F.Engelsa grāmatu „Anti - Dīrings”* : Ieteicamās literatūras saraksts. R[īga], 1953. 11 lpp. Teksts arī krievu val. Marksisma-ļeņinisma klasiķu darbi; Nr.11.
11. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Par F.Engelsa grāmatu „Dabas dialektika”* : Ieteicamās literatūras saraksts. R[īga], 1953. 12 lpp. Teksts arī krievu val. Marksisma-ļeņinisma klasiķu darbi; Nr.10.
12. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Par F.Engelsa grāmatu „Ģimenes privātīpašuma un valsts izcelšanās”* : Ieteicamās literatūras saraksts. R[īga], 1953. 8 lpp. Teksts arī krievu val. Marksisma-ļeņinisma klasiķu darbi; Nr.13.
13. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Lasiet grāmatas par mūsu lielo Dzimteni* : Pārruna par grāmatām vidēja vecuma bērniem. Rīga : Latvijas PSR Zinātņu Akadēmija, 1953. 12 lpp.
14. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Latviešu padomju literatūra. 1950.-1955.* : Bibliogrāfisks apskats. Sast. D.Klincis. R[īga], 1955. 16, [1] lpp.
15. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Latviešu rakstnieki* : Literatūras rādītājs. [Sast. O. Pūce, J. Veinbergs]. [Rīga], 1955. 248 lpp.
16. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Anna Sakse* : Atgādne lasītājiem. Sast. M.Leišupe ; J.Kozlova. R[īga], 1954.
17. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Augusts Arājs-Bērce (1890-1921)* : Bibliogrāfiska atgādne sakarā ar rakstnieka-revolucionāra 30.nāvesdienu. R[īga], 1951. 11 lpp. Litogr. izd.
18. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Jānis Rainis* : Atgādne lasītājiem. [Sast. J.Kozlovskā, M.Leišupe]. R[īga], 1954. 21, [2] lpp.
19. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Vilis Lācis* : Atgādne lasītājiem. Sast.: I. Kozlovskā. R[īga], 1954. 27, [1] lpp.
20. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Visarions Grigorjevičs Beļinskis* : Īss literatūras rādītājs sakarā ar 140.dzimšanas dienu. Sast. E.Kuzņecova, M.Trauberga. R[īga], 1951. 19 lapas. Rotaprints.
21. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Maksims Gorkijs. 15.nāves dienas atcerei = Максим Горький. К 15-тилетию со дня смерти* : Īss literatūras rādītājs. [Sast. G.Ivanova, O.Pūce]. R[īga], 1951. 17 lpp.
22. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Antons Pavlovičs Čehovs* : Materiāli bibliotekām 50 gadu nāves dienas atcerei. R[īga], 1954. 16 lapas.

23. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *M.J.Saltikovs-Ščedrins (1826-1889)* : Bibliogrāfiska atgāde. [Sast. V.Gehts ; red. J.Peile]. R[īga], 1951. 12 lpp.
24. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Michails Šolohovs* : Atgāde lasītājam. [Sast. M.J.Dimenšteine, D.J.Klincis]. R[īga], 1955. 16 lpp.
25. **Egle, Kārlis.** Ļ.N.Tolstojs latviešu valodā : Īsas bibliogrāfiskas piezīmes sakarā ar 125.dzimšanas dienas atceri. *Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Vēstis* Nr.9, 1953, [145.] – 150.lpp.
26. **Egle, Kārlis.** Vladimirs Majakovskis latviski : Bibliografisks pārskats (saīsināts). *Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Vēstis*, Nr.7, 1953, [131.]-143.lpp.
27. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Inženiere ekonomiste Klaudija Baranovska* : Ieteicamās literatūras rādītājs. K.Graudiņa red. Rīga : Latvijas PSR Zinātņu Akadēmija, 1953. 18, [1] lpp.
28. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Ievērojamie krievu ceļotāji* : Īss literatūras rādītājs bērniem un jaunatnei. [Sast. A.Šmite ; red. J.Peile]. R[īga], 1951. 4 lapas.
29. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Kā zinātne izskaidro „neparastās” dabas parādības* : Pārrunas par grāmatām. I.Ikaunieka. red. ; sast. M.Trauberga. R[īga], 1954. 12, [3] lpp.
30. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Zinātnes un ražošanas radošā sadraudzība – varens progresā avots = Творческое содружество науки и производства – великий источник прогресса* : Ieteicamās literatūras rādītājs. K.M.Graudiņa red. Rīga : Latvijas PSR Zinātņu Akadēmija, 1953, 49, [2] lpp. Latviešu un krievu val.
31. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Par cūkkopības tālāko attīstību = За дальнейшее развитие свиноводства* : Ieteicamās literatūras rādītājs. [Sast. M.Trauberga]. R[īga], 1954. 9, [1] lpp. Ko lasīt kolchozniekam.
32. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Katram kolchozam ienesīgu putnkopības fermu = Каждому колхознику доходную птицеферму* : Ieteicamās literatūras rādītājs. [Sast. M.Trauberga]. R[īga], 1954. 14, [1] lpp. Ko lasīt kolchozniekam.
33. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Garšķiedras linu izaudzēšana Latvijas PSR = Выращивание льна-долгунца в Латвийской ССР* : Atgāde. [Sast. M.Trauberga]. R[īga], 1954. 30, [1] lpp. Ko lasīt kolchozniekam.

34. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Dārzenkopības darbu mechanizācija = Механизация работ в овощеводстве* : Ieteicamās literatūras rādītājs. [Sast. M.Trauberga]. R[īga], 1954. 28, [1] lpp. . Ko lasīt kolchozniekam
35. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Jaunloru audzēšana = Выращивание молодняка* : Ieteicamās literatūras rādītājs un metodiskie materiāli. [G.Akimova red.]. R[īga], 1955. 33, [1] lpp. Ko lasīt kolchozniekam.
36. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Piena izslaukumu kāpināšana* : Bibliogrāfisks apskats. [Sast. M.Trauberga]. R[īga], 1954. 19 lpp. Ko lasīt kolchozniekam.
37. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Vietējie mēslošanas līdzekļi, to sagatavošana, uzkrāšana un izlietošana* : Pārruna par grāmatām. [Sast. M.Trauberga]. R[īga], 1954. 13, [1] lpp. : il.
38. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Kolchozu ciematu celtniecība = Строительство колхозных поселков* : Ieteicamās literatūras rādītājs. R[īga], 1951. 11 lpp.
39. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Materiāli lauksaimniecības literatūras propagandai = Материалы по пропаганде сельскохозяйственной литературы*. [Sast. M.Trauberga ; rediģēja A.Apinis]. R[īga], 1951. 30 lpp.
40. **Latvijas PSR Valsts bibliotēka.** *Materiāli bērnu skolu bibliotēkām*. [Sast. V.Ose, I.Novika]. R[īga], 1955. 47, [1] lpp.

## Latvijas PSR Valsts bibliotēkas 1951.-1955.gadā publicēto bibliogrāfisko līdzekļu analīze

## I. Atkarībā no līdzekļu nolūka

Nolūks	Līdzekļu veidi	Bibliogrāfiskie līdzekļi pēc Nr.
A Meklējumkomu- nikatīvais (vispārīgais)	1. Valsts bibliogrāfiskie rād. 2. "Repertuāra" bibliogr. rād. 3. Masu bibliogrāfijas avoti  4. Centralizētās katalogizācijas kartītes	1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 14; 15; 16; 17; 18; 19; 20; 21; 22; 23; 24; 25; 26; 27; 28; 29; 30; 31; 32; 33; 34; 35; 36; 37; 38; 39; 40
B Konkrētais nolūks un adresējums	1. Zinātniskie 2. Ieteicošie	1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 14; 15; 16; 17; 18; 19; 20; 21; 22; 23; 24; 25; 26; 27; 28; 29; 30; 31; 32; 33; 34; 35; 36; 37; 38; 39; 40
C Funkcionālais	1. Kārtējie 2. Retrospektīvie  3. Perspektīvie	1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 14; 15; 16; 17; 18; 19; 20; 21; 22; 23; 24; 25; 26; 27; 28; 29; 30; 31; 32; 33; 34; 35; 36; 37; 38; 39; 40.

## II. Atkarībā no bibliogrāfēšanas objektiem

Bibliogrāfēšanas objekti	Līdzekļu veidi	Bibliogrāfiskie līdzekļi pēc Nr.
A Bibliogrāfēšanas objektu saturs	1. Universālie 2. Daudznozaru 3. Nozaru  4. Tematiskie 5. Personālie  6. Novadpētniecības 7. Valsts pētniecības	4; 5; 14; 15; 28; 29; 30; 31; 32; 33; 34; 35; 36; 37; 38; 39; 40  2; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 16; 17; 18; 19; 20; 21; 22; 23; 24; 25; 26; 27;  1; 3;
B Bibliogrāfēšanas objektu forma a) iekšējā	1. Atspoguļo vienas iekšējās formas sacerējumus (bibliogrāfiskie līdzekļi, disertācijas, oficiālie dok., kartes, notis, memuāri, pārskati, patenti, recenzijas, rokasgrāmatas, standarti, raksti, daiļdarbi u.tml.) 2. Atspoguļo iekšējo formu noteiktu kopumu 3. Atspoguļo jebkuras formas sacerējumus (neatkarīgi no iekšējās formas)	1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 14; 15; 16; 17; 18; 19; 20; 21; 22; 23; 24; 25; 26; 27; 28; 29; 30; 31; 32; 33; 33; 34; 35; 36; 37; 38; 39; 40

b) ārējā	<p>1. Atspoguļo noteiktas formas iespieddarbus</p> <p>2. Rokraksti</p> <p>3. Skaņu ieraksti</p> <p>4. Kinodokumenti un fotodokumenti</p> <p>5. Dažādas formas dokumenti (neatkarīgi no ārējās formas)</p>	<p>1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 14; 15; 16; 17; 18; 19; 20; 21; 22; 23; 24; 25; 26; 27; 28; 29; 30; 31; 32; 33; 34; 35; 36; 37; 38; 39; 40</p>
c) valoda	<p>1. Vienvalodas</p> <p>2. Daudzvalodu</p>	<p>13; 16; 19; 25; 26; 29</p> <p>1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12; 14; 15; 17; 18; 20; 21; 22; 23; 24; 27; 28; 30; 31; 32; 33; 34; 35; 36; 37; 38; 39; 40</p>

### III. Atkarībā no bibliografēšanas metodēm

Bibliografēšanas metodes	Līdzekļu veidi	Bibliogrāfiskie līdzekļi pēc Nr.
A Atlases pilnīgums	<p>1. Izlases</p> <p>2. Reģistrējošie</p>	<p>1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 14; 15; 16; 17; 18; 19; 20; 21; 22; 23; 24; 25; 26; 27; 28; 29; 30; 31; 32; 33; 34; 35; 36; 37; 38; 39; 40</p>

B Materiāla grupēšanas veids (tā ietvaros – grupēšanas objekti)	1. Alfabētiskie  2. Hronoloģiskie 3. Sistemātiskie	6; 7; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 14; 16; 18; 21; 23; 24; 25; 27; 30; 31; 32; 33; 34; 36; 37; 38; 39; 40  2; 15; 26  1; 3; 4; 5; 14; 17; 19; 20; 22; 28; 29
--	---	---

#### IV. Atkarībā no līdzekļa formas

Līdzekļa forma	Līdzekļu veidi	Bibliogrāfiskie līdzekļi pēc Nr.
A Līdzekļa tips	1. Rādītājs  2. Saraksts 3. Apskats 4. Izdevumam pievienotais rādītājs 5. Palīgrādītājs	1; 2; 3; 4; 5; 15; 17; 18; 19; 20; 21; 22; 23; 24; 27; 28; 29; 30; 31; 32; 33; 34; 38; 39; 40  6; 7; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 14; 16; 29; 36; 37 25; 26;
B Līdzekļa žanrs	1. Bibliogrāfiskā monogrāfija 2. Bibliogrāfiskā vārdnīca 3. Ceļvedis literatūrā 4. Pārruna par grāmatām 5. Lasīšanas cikls 6. Atgādne 7. Lasīšanas plāns 8. Prospekts 9. Retrospektīvais žurnāls (krājums) 10. Ekspresinformācija	1; 2; 3; 4; 5; 15; 30;  6; 7; 8; 9; 10; 11; 12; 28; 38; 39; 40 13; 29; 37  14; 16; 17; 18; 19; 20; 21; 22; 23; 24; 25; 26; 27; 31; 32; 33; 34; 36

<p>C Līdzekļa izlaides forma</p>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Bibliogrāfiskais izdevums</li> <li>2. Kartotēka</li> <li>3. Ieliktne</li> <li>4. Plakāts</li> <li>5. Lapiņa</li> <li>6. Nepastāvīgās formas</li> </ol>	<p>1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 14; 15; 16; 17; 18; 19; 20; 21; 22; 23; 24; 25; 26; 27; 28; 29; 30; 31; 32; 33; 34; 35; 36; 37; 38; 39; 40</p>
--	--	--

**Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Fundamentālās bibliotēkas 1951.-1955.gadā  
publicēto bibliogrāfisko līdzekļu bibliogrāfija**

Atsevišķi izdotie bibliotēkas rādītāji

1953

1. **Фундаментальная библиотека Академии наук Латвийской ССР.**  
*Аннотированный список советских текущих библиографий и реферативных сборников, получаемых Фундаментальной библиотекой Академии наук Латвийской ССР.* Сост. В.А. Садовникова. Рига : Изд-во АН Латв.ССР, 1953. 21, [2] с.

1954

2. **Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Fundamentālā bibliotēka.** *Stabila lopbarības bāze – produktīvās lopbarības pamats = Прочная кормовая база – основа продуктивного животноводства* : Literatūras rādītājs. Sast. E.Peile, J.Paeglis ; red. V.Sadovņikova ; zin.red. E.Eihe. Rīga : Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas izd., 1954. 243, [4] lpp.

1955

3. **Фундаментальная библиотека Академии наук Латвийской ССР.**  
*Библиография диссертаций, защищенных в Латвийской ССР с 1945 по 1955 г. (1-ое полугодие)* : приложение к журналу «Известия Академии наук Латвийской ССР». Сост. М.Якобсон, Е.Пейле. Рига, 1955. [11] с. Также в изд. : *Известия Академии наук Латвийской ССР.* № 9, 1955, с.[152]-160. Прил.

(10, 67.lpp.).

## Izdevumos ievietotie bibliogrāfiskie rādītāji

1954

4. **Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Misiņa bibliotēkas Bibliogrāfijas sektors.** Latviešu periodika : materiāli grāmatai „Latviešu rakstniecības rādītājs” : 3.daļa. *Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Vēstis*, Nr.1, 1954, [151.] -158.lpp.
5. **Академия наук СССР, Фундаментальная библиотека Академии наук Латвийской ССР.** Библиография трудов : [Я.В.Пейве]. Сост. [В.А.Садовникова, М.А.Якобсон]. Без подписи авт. на рус. и латыш. яз. *Ян Волдемарович Пейве*. Москва : Изд-во АН СССР, 1954. С.25-51. АН СССР. Материалы к библиографии ученых. Сер. почвоведения. Вып.4.

1955

6. **Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Fundamentālā bibliotēka.** Latviešu revolucionārās periodikas rādītājs (1898-1919). Sast. K.Egle, E.Peile, Ā.Brempele, J.Paeglis. Kopsav. kr. val. *Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Vēstis*, Nr.12, 1955, 1.-14.lpp. Piel.
7. **Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Fundamentālā bibliotēka.** Materiāli grāmatai „Latvijas periodikas rādītājs” : 1.daļa. Latviešu periodika. *Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Vēstis*, Nr.6, 1955, 145.-152.lpp.

(10, 75.lpp.).

6.pielikums

4.3.tabula

**Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Fundamentālā bibliotēkas 1951.-1955.gadā publicēto bibliogrāfisko līdzekļu analīze**

I. Atkarībā no līdzekļu nolūka

Nolūks	Līdzekļu veidi	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
A Meklējumkomunikatīvais (vispārīgais)	1. Valsts bibliogrāfiskie rād. 2."Repertuāra" bibliogr. rād. 3. Masu bibliogrāfijas avoti 4. Centralizētās katalogizācijas kartītes	X		X	X		X	X
B Konkrētais nolūks un adresējums	1. Zinātniskie 2. Ieteicošie	X	X	X	X	X	X	X
C Funkcionālais	1. Kārtējie 2. Retrospektīvie 3. Perspektīvie	X	X	X	X	X	X	X

II. Atkarībā no bibliogrāfēšanas objektiem

Bibliografēšanas objekti	Līdzekļu veidi	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
A Bibliografēšanas objektu saturs	1. Universālie 2. Daudznozaru 3. Nozaru 4. Tematiskie 5. Personālie 6. Novadpētniecības 7. Valsts pētniecības	X	X	X	X	X	X	X
B Bibliografēšanas objektu forma a) iekšējā	1. Atspoguļo vienas iekšējās formas sacerējumus (bibliogrāfiskie līdzekļi, disertācijas, oficiālie dok., kartes, notis, memuāri, pārskati, patenti, recenzijas, rokasgrāmatas, standarti, raksti, daiļdarbi u.tml.) 2. Atspoguļo iekšējo formu noteiktu kopumu 3. Atspoguļo jebkuras formas sacerējumus (neatkarīgi no iekšējās formas)	X	X	X	X	X	X	X

b) ārējā	1. Atspoguļo noteiktas formas iespieddarbus 2. Rokraksti 3. Skaņu ieraksti 4. Kinodokumenti un fotodokumenti 5. Dažādas formas dokumenti (neatkarīgi no ārējās formas)	X	X	X	X	X	X	X
c) valoda	1. Vienvalodas 2. Daudzvalodu	X	X	X	X	X	X	X

### III. Atkarībā no bibliografēšanas metodēm

Bibliografēšanas metodes	Līdzekļu veidi	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
A	1. Izlases		X			X		
Atlases pilnīgums	2. Reģistrējošie	X		X	X		X	X
B	1. Alfabētiskie		X	X	X		X	X
Materiāla grupēšanas veids (tā ietvaros – grupēšanas objekti)	2. Hronoloģiskie				X	X	X	
	3. Sistemātiskie	X		X				

### IV. Atkarībā no līdzekļa formas

Līdzekļa forma	Līdzekļu veidi	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
A	1. Rādītājs	X	X					
Līdzekļa tips	2. Saraksts							
	3. Apskats							
	4. Izdevumam pievienotais rādītājs			X	X	X	X	X

	5. Palīgrādītājs							
B Līdzekļa žanrs	1. Bibliogrāfiskā monogrāfija 2. Bibliogrāfiskā vārdnīca 3. Ceļvedis literatūrā 4. Pārruna par grāmatām 5. Lasīšanas cikls 6. Atgāadne 7. Lasīšanas plāns 8. Prospekts 9. Retrospektīvais žurnāls (krājums) 10. Ekspresinformācija	X	X	X	X	X	X	X
C Līdzekļa izlaides forma	1. Bibliogrāfiskais izdevums 2. Kartotēka 3. Ieliktnē 4. Plakāts 5. Lapiņa 6. Nepastāvīgās formas	X	X	X	X	X	X	X

7.pielikums

**Republikas Medicīnas pētnieciskās bibliotēkas 1951.-1955.gadā publicēto  
bibliogrāfisko līdzekļu bibliogrāfija**

1. **Латвийская республиканская научно-медицинская библиотека. Учение И.П.Павлова и задачи советского здравоохранения** : Библиография на имеющиеся книги и журналы в библиотеке. Ред. А.В. Олейникова. Р[ига] : Республиканская научно-медицинская библиотека Министерства здравоохранения ЛатвССР, 1952. – 40 с., портр.

**Republikas Medicīnas pētnieciskās bibliotēkas bibliogrāfisko līdzekļu analīze**

I. Atkarībā no līdzekļu nolūka

Nolūks	Līdzekļu veidi	<b>Латвийская республиканская научно-медицинская библиотека.</b> <i>Учение И.П.Павлова и задачи советского здравоохранения</i>
A Meklējumkomunikatīvais (vispārīgais)	1. Valsts bibliogrāfiskie rād. 2. "Repertuāra" bibliogr. rād. 3. Masu bibliogrāfijas avoti 4. Centralizētās katalogizācijas kartītes	X
B Konkrētais nolūks un adresējums	1. Zinātniskie 2. Ieteicošie	X
C Funkcionālais	1. Kārtējie 2. Retrospektīvie 3. Perspektīvie	X

4.4.tabulas turpinājums

II. Atkarībā no bibliogrāfēšanas objektiem

Bibliogrāfēšanas objekti	Līdzekļu veidi	<b>Латвийская республиканская научно-медицинская библиотека.</b> <i>Учение И.П.Павлова и задачи советского здравоохранения</i>
A Bibliogrāfēšanas objektu saturs	1. Universālie 2. Daudznozaru 3. Nozaru 4. Tematiskie 5. Personālie 6. Novadpētniecības	X

	7. Valsts pētniecības	
B Bibliografēšanas objektu forma a) iekšējā	1. Atspoguļo vienas iekšējās formas sacerējumus (bibliogrāfiskie līdzekļi, disertācijas, oficiālie dok., kartes, notis, memuāri, pārskati, patenti, recenzijas, rokasgrāmatas, standarti, raksti, daiļdarbi u.tml.) 2. Atspoguļo iekšējo formu noteiktu kopumu 3. Atspoguļo jebkuras formas sacerējumus (neatkarīgi no iekšējās formas)	X
b) ārējā	1. Atspoguļo noteiktas formas iespieddarbus 2. Rokraksti 3. Skaņu ieraksti 4. Kinodokumenti un fotodokumenti 5. Dažādas formas dokumenti (neatkarīgi no ārējās formas)	X
c) valoda	1. Vienvalodas 2. Daudzvalodu	X

### III. Atkarībā no bibliografēšanas metodēm

Bibliografēšanas metodes	Līdzekļu veidi	<b>Латвийская республиканская научно-медицинская библиотека.</b> <i>Учение И.П.Павлова и задачи советского здравоохранения</i>
A Atlases pilnīgums	1. Izlases 2. Reģistrējošie	X
B Materiāla grupēšanas veids (tā ietvaros – grupēšanas objekti)	1. Alfabētiskie 2. Hronoloģiskie 3. Sistemātiskie	X

#### IV. Atkarībā no līdzekļa formas

Līdzekļa forma	Līdzekļu veidi	<b>Латвийская республиканская научно-медицинская библиотека.</b> <i>Учение И.П.Павлова и задачи советского здравоохранения</i>
A Līdzekļa tips	1. Rādītājs 2. Saraksts 3. Apskats 4. Izdevumam pievienotais rādītājs 5. Palīgrādītājs	X
B Līdzekļa žanrs	1. Bibliogrāfiskā monogrāfija 2. Bibliogrāfiskā vārdnīca 3. Ceļvedis literatūrā 4. Pārruna par grāmatām	X

	5. Lasīšanas cikls 6. Atgādne 7. Lasīšanas plāns 8. Prospekts 9. Retrospektīvais žurnāls (krājums) 10. Ekspresinformācija	
C Līdzekļa izlaides forma	1. Bibliogrāfiskais izdevums 2. Kartotēka 3. Ieliktne 4. Plakāts 5. Lapiņa 6. Nepastāvīgās formas	X

9.pielikums

Koprādītājā, ko sastādījusi Bibliogrāfijas komisija, ietverti ar izlasi bibliogrāfiskie rādītāji, kartotēkas un rakstveida uzziņas, kas sastādītas Latvijas PSR bibliotēkās laikā no 1945. līdz 1960. gadam.

Materials sakārtots sistēmātiski, t.i. pēc zinātņu nozarēm šādā secībā: vispārīgā bibliogrāfija, sabiedriskās zinātnes, literatūras zinātne, daļlīteratūra, māksla, dabas zinātnes, veselības aizsardzība, medicīna, tehnika, rūpniecība, transports un lauksaimniecība.

Par katru darbu sniegtas sekojošas ziņas: darba nosaukums, ietvertās literatūras raksturs, hronoloģiskais aptvērumums, valodas, darba apjoms, noformējums un iestādes nosaukums, kurā darbs veikts.

Koprādītāja sākumā ievietots bibliotēku saraksts, uzrādot arī to adreses.

Atsauksmes un ierosinājumus lūdzam sūtīt Latvijas PSR Kultūras ministrijas Starpresoru padomes Bibliogrāfijas komisijai Rīgā, Kr. Barona ielā 14.

В сводный указатель, составленный Библиографической комиссией, с отбором включены библиографические указатели, картотеки и письменные справки, выполненные библиотеками Латвийской ССР за период с 1945 - 1960 гг.

Материал расположен систематически, т.е., в последовательности отраслей наук: общая библиография, общественные науки, литературоведение, художественная литература, искусство, естественные науки, здравоохранение, медицина, техника, промышленность, транспорт, сельское хозяйство.

О каждой работе указаны следующие данные: название работы, характер включенной литературы, хронологический охват, языки, объем работы, оформление и название учреждения, выполнившего данную работу.

В начале сводного указателя помещен список библиотек с указанием их адресов.

Отзывы и предложения просим приобщать Библиографической комиссии Межведомственного совета по библиотечной работе при Министерстве культуры Латвийской ССР: Рига, ул. Кр. Барона 14.

*1.attēls.* Priekšvārds no kopradītāja „Latvijas PSR bibliotēkās sastādītie bibliogrāfiskie rādītāji, kartotēkas un rakstveida uzziņas, 1945.-1960”

Для читателей сельских и колхозных библиотек. Ш. Рекомед. Книги и статьи. Аннот. 1951-1958, март. Латыш. и русск. 2,25 авт.л. (36 стр.) Типогр. изд. Гос. б-ка Латв. ССР.

ПРОИЗВЕДЕНИЯ ОСНОВОПОЛОЖНИКОВ МАРКСИЗМА-ЛЕНИНИЗМА И ЛИТЕРАТУРА О НИХ

К. Марко. Жизнь, деятельность, труды. Науч.информ. Книги и статьи. 1956-1961. Русск. 750 назв. Картотека. НБЛГУ.

Фр.Энгельс. Жизнь, деятельность, труды. Науч.-информ. Книги и статьи. 1956-1961. Русск. и латыш. 600 назв. Картотека НБЛГУ.

Произведения В.И.Ленина в Латвии. Науч.-информ. Книги и статьи. Конец 19 в. - 1959 г. Латыш., русск. и иностр. 5 стр. Машинопись. Б-ка Ин-та истории партии при ЦК КПЛ.

О произведении К.Маркса и Ф.Энгельса "Манифест Коммунистической партии". Рекомед. Книги и статьи. 1948-1952. Латыш. и русск. 0,5 авт.л. Типогр.изд. Гос. б-ка Латв.ССР.

О книге Ф.Энгельса "Анти-Дюринг". Рекомед. Книги и статьи. 1948-1953. Латыш. и русск. 0,6 авт.л. Типогр.изд. Гос. б-ка Латв.ССР.

О книге Ф.Энгельса "Диалектика природы". Рекомед. Книги и статьи. 1947-1953. Латыш. и русск. 0,75 авт.л. Типогр. изд. Гос.б-ка Латв.ССР.

О работе Ф.Энгельса "Людвиг Фейербах и конец классической немецкой философии". Рекомед. Книги и статьи. 1951-1953. Латыш. и русск. 0,6 авт.л. Типогр.изд. Гос.б-ка Латв.ССР.

О книге Ф.Энгельса "Происхождение семьи, частной собственности и государства". Рекомед. Книги и статьи. 1945-1953. Латыш. и русск. 0,5 авт.л. Типогр.изд. Гос.б-ка Латв.ССР.

К 90-летию со дня рождения В.И.Ленина. Рекомед. Книги и статьи. 1945-1960. Латыш. и русск. 3 авт.л. Типогр.изд. Гос.б-ка Латв.ССР.

О жизни и деятельности В.И.Ленина. Воспоминания современников. Рекомед. Книги и статьи. 1959. Латыш. и русск. 4 стр. Машинопись. Лиепайская гор.науч.б-ка.

2.attēls

Paraugs no koprādītāja „Latvijas PSR bibliotēkās sastādītie bibliogrāfiskie rādītāji, kartotēkas un rakstveida uzziņas, 1945.-1960”

Bakalaura darbs „Bibliogrāfiskie līdzekļi Latvijā, 1951-1955” izstrādāts LU Sociālo zinātņu fakultātē Informācijas un bibliotēku studiju nodaļā.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Autore: Ņina Sudakova

Rekomendēju darbu aizstāvēšanai

Vadītāja: M.Sci.Soc. Iveta Kalniņa

Recenzente: docente, Dr.Philol. Baiba Holma.

Darbs iesniegts Informācijas un bibliotēku studiju nodaļā 28.05.2009.

Metodiķe: Arita Skarnele

Darbs aizstāvēts bakalaura gala pārbaudījumu komisijas sēdē

.06.2009. prot. Nr. , vērtējums

Komisijas sekretāre: